

Toponymie van Brecht V

R. VAN DEN EECKHAUT

1251. KLEIRIJT : (F 4) 1461-1684, aende *cleijrijt*, Anh. 1, 48 v°-S.P. 34, 172 v° ; 1626, op den Heunsele aende *Cleere rijdt*, Anh. 11, 23 v° ; ib., aende *Clererijt* ; 1646, byde *cleijrijdt*, S.P. 25, 228 v° ; 1663, *kleijrijt*, S.P. 30, 93 v° ; 1729, *clijrijt*, S.P. 40, 222 ; — heiveld op Varenbraken.

Klei „klei, leem”. Vgl. Leem-. Zie ook verklaring bij Boter-
vichtrijt. Vgl. voorts de beroepsnaam te Brecht : ca. 1400, Gielij
des *cleystekers* wijf, Anh. 32, 5.

1252. KLEIRIJTBOS : (F 4) 1688, een bosken gel. aende
rouwstede aende baene gen. het *cleijreijtbosch* ... n. de
grootte heirbaene, S.P. 35, 18 v° ; — bij de Kleirijt.

1253. KLEIRIJTSTRAAT : 1464, *cleyryt strate*, Anh. 1, 75 ;
— hetzelfde als Kleistraat en Leemstraat.

1254. CLEYSHOF : 1570-1681, den *cleys hoff* met bosch
en twee driesen met een landblock geh. het nieu block,
S.P. 15, 378-379-S.P. 34, 5 ; — onder Kloot.

Cleys, psn. Niklaas.

1255. CLEYSLOPEN : 1532, een stuck lants geh. *cleys*
loopen, S.P. 10, 280-281 ; — op de Locht.

Lopen, verkorting van „lopenzaad”, een zekere inhoudsmaat.
Vgl. Halsterzaad. Zie ook : Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Lo(o)pe(n).

1256. **KLEISTRAAT** : ca. 1449-1543 (1598), de *cleystrate*, Anh. 6, 42 v°-Anh. 4, 55 ; — hetzelfde als Leemstraat en Kleirijstraat. Zie citaten bij Altena.

1257. **KLEVER** : ca. 1400, 0, 5 b. lants heet die *cleuer* leeght ane tselue goet ten loo, Anh. 32, 7 ; — perceel te Overbroek.

Clever „klaver”, perceel zo genoemd naar de begroeiing. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Klaver.

1258. **KLINKENBERG** : 1764, het hijveldt van *clinckenbergh*, Bet. 48, l. kat. ; — niet nader.

1259. **KLOK** : A) 1523-1558, de *clocke*, S.P. 10, 32-35-S.P. 13, 13-14 ; 1559-1642, een stede met huysse houde ende toebehoorten geh. — den slotel ... n. ende facons goet w. ... o. aende strate, Anh. 5, 8v^o-S.A. 104 ; 1529-1775, de *clock*, S.P. 10, 271-272-S.P. 43, 747 ; 1785, de *klok*, S.P. 45, 43 ; — hofstede te Houthoven of St.-Lenaerts bij de Kerk.

Zie ook Naeuken Kempaerts.

B) 1593, alsulcken huys hof metter erfue ... gen. de *clocke* gel. buiten Ste Lenaerts ... op de heye by de heyninghe van Ryckevorsele, A.J. 63, 71 ; — niet nader ; niet hetzelfde als A).

Klok, huisnaam (vgl. Helsen, *Toponymica V*, 20).

X. **KLOKAKKER** : zie Kolkakker.

1260. **KLOKSHEIDEKE** : 1700, in eene heydeke gen. *clock-hijdeke*, S.P. 37, 30 v° ; — niet nader.

1261. **KLOON** : 1644, eenen woonhuysse ... eertijts gen. den *kloen*, S.P. 27, 180 v° ; 1689-1753, seecker schoon steenen huijs ... bijde biest gen. den voetboge ... w. de

biest ende de huijsinghe den *cleun*, S.P. 35, 60 v°-S.P. 41, 259 ; 1698 (1707), den *kloin*, S.A. 113 ; 1720, de *clone* ... o. michiel pellens s. de straete w. de kercke, S.P. 38, 289 ; —huis bij de kerk, nu eens geheten op de Biest, dan weer op de Plaats.

Huisnaam, ws. een *kloon* „klomp, holsblok”, als uithangteken. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, 386.

1262. KLOONHOF : 1762, van syn huys den *Cleun hoff*, L.L. IV, 17 ; — misschien hetzelfde als Kloon.

1263. KLOOSTER : A) (G 2) 1670-1795, seker woonhuijs ... gen. het *Clooster*, S.P. 31, 158 v°-S.P. 46, 461 ; 1709, het *Cloister*, RRA 88, 3 ; 1843-1956, Het *Klooster*, B. 11-V. ; — hoeve te St.-Lenaarts op het oude gehucht Kloot.

B) 1656, een stuck bempt ende lant gen. het *clooster*, S.A. 47, 56 ; 1780, sekeren bossche met landt ende bempt ... n. de capelsche straete ... gen. —, S.P. 44, 236 ; — percelen te St.-Antonius.

Goed toebehorend aan een klooster. Deze naam heeft de oude Klootnamen verdrongen.

1264. KLOOSTERAKKER : *kluøsteraker* (G 3-H 3) 1843, *Klooster akker*, T. 14 ; 1886, *Cloosterakker*, NBKP, nr. 47 ; 1956, V. ; 1883, *Klooster Heker*, W.2.3 ; 1843, *Kloostersche Akkers*, T. 11 ; — bouwlandcomplex bij Klooster A).

1265. KLOOSTERAKKERSTRAAT : (G 3-2, H 2) 1843, *chemin de la Kloosterstraet au Leegenweg*, *Kloosterakkerstraet*, T. 12.

1266. KLOOSTERAKKERSWEG : 1843, *chemin de celui dit* : *Zogweg au champ dit* : *Kloosterakker*, —, T. 11.

1267. KLOOSTERBRUG : 1843, T. 15 ; — brug bij de Kloosterstraat over de Hengstbroekbeek.

1268. KLOOSTERHEIDE : (G 1-H 2) : 1843, *Kloostersche heyde*, T. 11 ; z.j., *Kloostersche heide*, Kl. S.B. art. 5 ; 1850, *Kloosterheyde*, Vdm. ; z.j., Mil. ; 1956, V. ; — thans bouwland bij Klooster A).

1269. KLOOSTERHENGSSTRAAT : (G 1-2, H 2) 1843, chemin du Grooten hengsbroek à la Hoogstraetsche baen, *Kloosterhengsstraat*, T. 3.

X. KLOOSTERSE AKKERS : zie Kloosterakker.

X. KLOOSTERSE HEIDE : zie Kloosterheide.

X. KLOOSTERSE STRAAT : zie Kloosterstraat.

1270. KLOOSTERSTRAAT : *kluoſterſtruat* A) (G 2, H 2-3) 1762-1781, *clooster ſtraete*, L. III, 21-Bapt. ; 1843, chemin de la Houtſtraet à la Hoogſtraetsche baen, *Kloosterſtraet*, T. 31 ; z.j., Kl. S.C. 233 ; z.j. (1834)-1956, *Kloosterſtraat*, Kad. S.D. 4-1956 ; 1972, Gem. pl. St. Len. 2-3-4 D-E ; 1883, *Kloostersche Straat*, W. 2 ; — weg van grens met Loenhout tot Hoekstraat.

Zie ook Achterkloosterstraat en Hoekstraat B.

B) (A 2) 1947, *Kloosterſtraat*, N. ; 1956, V. ; — de vroegere Paddeſtraat, van Venusſtraat tot Bekhovenſtraat.

1271. KLOOSTERSTRAATBRUG : 1843, *Kloosterſtraetbrug*, T. 15. 112 ; — brug in de Kloosterstraat A).

1272. KLOOSTERSTRAATSE KERKWEG : 1843, sentier du hameau de St-Léonard à la ferme dite : Het Klooster, *Kloosterſtraetschekerkweg*, T. 16.

1273. KLOOSTER VAN DE TRAPPISTINNEN : *tkluēster/etrapēstmēkluēster* (E 6) 1956, V. ; — klooster, gebouwd na de tweede wereldoorlog in de Waterstraat, ten noorden van het Marbeleven.

1274. KLOOSTERVOETWEG : (G 3) 1843, chemin de la Kloosterstraet au hameau de Broekhovenheiken, —, T. 11.

1275. KLOOT : (F 2-3, G 2-3, H 2-3) 1359-1550, te *cloete*, Comm. Br., 33-Anh. 9, 56 v° ; 1359-1513, vand(er) gemeenre heiden te *clote*, Comm. Br., 34-S.A. 1915, 10 v° ; 1402-1726, *cloet*, Anh. 32, 5-S.A. 135, nr. 4 ; 1402-1890, *Cloot*, Anh. 32, 19 v°-Harou, 230 ; ca. 1450-1691, *cloote*, Anh. 30, 4-S.P. 36, 25 ; 1666-1716, *kloot*, S.A. 123, l. st.-S.A. 127, l. st. ; 1674, *clootte*, S.P. 32, 105 ; 1688-1695, *cloodt*, S.P. 35, 18-S.P. 36, 127 v° ; 1726, *clooet*, S.P. 40, 44 ; — groot gehucht in het noordoosten van de vroegere heerlijkheid.

Wordt soms gebruikt voor Broekhoven, Hengstbroek en Oostbrecht, wat een juiste begrenzing zeer bemoeilijkt. Vergelijk voorts : 1626, Hoeue van *Cloot*, Anh. 11, 40 v° ; 1717, vander gebueren van *cloets* wegen, Anh. 11B, 49 ; 1723, Caelinghe ouer de jaere 1723 vande thiende ouer den geheelen Dorpe van Brecht ende is als volght-Voorde j eerste Cael ... sal hebben *Cloot* ende sal beginnen van de meir van Elisabeth van Tilborgh aff ende vandaer tot den Leugenbergh ende vandaer naer den Trogh tot het loopken in tot Cornelis gijsen ende vandaer de bane in tot het Reutien ende van het Reutien naer Adriaen Peeter oyen ende soo ter heyden uijt-Voorden 2en ...cauel sal hebben kerkhouen ende sal beginnen van schepersdyck aff de beke in tot de molenstraet ende vandaer de molenstraet in tot aenden Zoe ende vandaer aen Spangens bosken ende vandaer den wegh in gelyck die vanden Crekelbergh naer de kercke gaen tot den Lierschen wegh ende tot de weduwe van henrick wouters ende vandaer de bane in tot het heycken ende vandaer loopende wederomme de straete in ouer den heuuel de Joosstraete Jn ter heijden uijt-Voorden 3en ...Cael sal

hebben Ouerbroeck sterthouen Eijndhouen ende de Locht, S.A. 132, D.

Kloot : *cloet, clote, cloot*, ws. in verband te brengen met de turf-economie. Mnl. *cloot* kan b.v. een „turfhoop” zijn (*Mnl. Hwb.*, 296). Helsen (*MVN* 1955, 42) noemt *clot* „turf”. Vgl. *kloot* : *klot, cote* : *cot, rode* : *rot*. Zie voorts Goossenaerts, *Landb.*, a. v. *klot*; Schönfeld, *Watern.*, 241. Vgl. *kluin* bij Schönfeld, *Veldn.*, 71. Voorts te Brecht : 1553, sal de laet alle Jaer Jnt theyblock ij *clooten* breken, S.A. 1909, 15 v°. „Vroegere speelterreinen” (Lindemans, *Eig. Sch. Brab.* 1945, 49-57) komt niet in aanmerking.

1276. **KLOOTAKKER** : 1539-1662, Jnde *clootsche acker*, S.A. 1897, 60 v°-S.P. 30, 113 v° ; 1568-1609, *clootse acker*, S.P. 15, 277-278-S.P. 19, 34 v° ; 1611-1640, inde *clootsacker*, S.P. 20, 80 v°-A.J. 71, 26 v° ; 1613-1793, in *clootacker*, S.P. 20, 120-S.P. 46, 209 ; 1616, In de *clootssche acker*, A.J. 91, 2 ; 1620, Jnde *cloots ackere*, S.A. 92, 88 ; 1673, *clot ackeer*, Anh. 11, 31 v° ; 1793, op *clootakker*, S.P. 46, 236 ; — bouwlandcomplex op het gehucht Kloot. Vgl. ook Akker.

1277. **KLOOTHEIKEN** : 1528-1691, het *cloots heyken*, S.A. 2, 36 v°-S.P. 36, 35 ; 1593, *clootse heijken*, S.A. 109 ; 1663-1681, aent *clootheyken*, S.A. 115-S.P. 34, 47 v° ; 1664, aent *clootsheycken*, S.P. 30, 208 ; — het gebuurheiken van Kloot. Vgl. Gebuurheiken en Heiken.

1278. **KLOOTKEN(s)** : A) 1473, supra quoddam pratum ... dictum vulgariter *tclootken* situm in ouerbroec, An., 21 ; 1557-1626, een stuck — ... Jnde oostacker, S.A. 1911, 17 v°-Anh. 11, 21 ; 1626, dander stuck gen. — grt een voeder hooij maeijens gel. aenden vs. Langenacker, Anh. 11, 57 r°-v° ; — weiland en bouwland te Overbroek.

B) 1626, van een stuck lants ... bijden Eechoff aen *clootken* ... aen *tcloot*, Anh. 11, 39 ; — perceel te Oostbrecht.

C) 1537-1723, eenen acker geh. de *clootkens*, S.A. 1895, 50-S.A. 103, 139 v°; 1702, seker stuck lants ... gen. de *clootiens* eertijts gecomen vande stede het grijspeert, S.P. 37, 72-73; — bouwland op Klootakker.

Klootken „klein stuk” (vgl. *Noorderwijk*, nr. 622).

1279. KLOOTMANS HOF : 1359, van *cloetma(n)s hof*, Comm. Br., 37; — niet nader.

X. KLOOTSE AKKER : zie Klootakker.

1280. KLOOTSE HEIDE : ca. 1470-1713, die *clootsche heide*, Anh. 9, 42-S.A. 48, 111 v°; — heide bij het gehucht Kloot. Thans alles bouwland en weiland.

X. KLOOTSE HEIKEN : zie Klootheiken.

1281. KLOOTSE KERKPAD : 1712, eenen acker gel. op clootacker ... den *clootsen kerckpat* ter ije (= tweede), S.P. 38, 99 v°; — vgl. kerkpad.

1282. KLOOTSE STEDE : 1700, in twee stedekens d'eeene gen. de *clootse stede* en d'ander den troch, S.P. 37, 30 v°; — plaats onder St.-Lenaarts, allicht bij het gehucht Kloot.

1283. KLOOTSE STRAAT : 1402, der *cloter straten*, Anh. 32, 12; 1440-1782, de *clootsche strate*, Bapt.; — thans nagenoeg hetzelfde als Kloosterstraat A).

1284. KLOTERBLOK : 1473-1556, supra ortum dictum dat *cloterbloc* situm inde hunsele, An., 29 v°-K.A. 207; 1608, het *clootterblock*, L.R., 17 v°-18 v°; 1626, een stuck lants op *tclootterblock* gel. Jnde heunsele ... aende Hooge Heunsele, Anh. 11, 24 v°; ib., op het *Clotterblock*, 28; — perceel onder Varenbraken.

Toebehorend aan een ps. met de naam Van der Kloot?

1285. **KLOTESKUIL** : *klu.ətəskœ:l* (F 3) 1956, V. ; — hoek Luikstraat en Kerkpad naar St.-Michielskerk.

Ws. herinnering aan gehuchtsgrens van het oude gehucht Kloot, topografisch mogelijk.

1286. **KLUIS** : A) 1888, op 't Withof in de *Kluis*, NBKP, nr. 14 ; — bij de Brasschaatse heide.

B) *dəklœ:s* (F 2) 1956, V. ; — ten oosten van Stapelheide en van de weg naar Loenhout.

Naar een verdwenen „klein huis” ? Vgl. Moerman, *Ndl. Pln.*, a. v.

1287. **KNAAPSGOED** : 1527-1555, een stuck goets ... der heeren strate z. ... dat cleyn heyken n. geh. dat *knaeps goet*, S.A. 1892, 26-S.P. 11, 392-393 ; — perceel bij Bekhovenheiken.

Knaaps, psn. Te Brecht, 1402, jan *knapē*, Anh. 32, 7 v°.

1288. **KNAKHEES** : 1440, 1 b. heyden gel. aen houterlehoec aende *knachese*, Anh. 3 B, 10 ; — misschien hetzelfde als Hees, in welk geval de plaats onder Hoogstraten zou liggen.

Hees, zie Heester. *Knak* hoort ws. bij mnl. *cnaken*, *cnacken* „stukbreken, knakken”, wat zou kunnen wijzen op het geregeld „uitdunnen” van een hees. Vgl. naar bet. Houw.

1289. **KNAPKENSSTRAATJE** : (H 3) 1843, chemin de la Leeuwkbaen à la Houtstraet, *Knapkensstraatje*, T. 31. Psn. ?

1290. **KNODDERSBLOK** : 1741, 7 lps. lants ... gel. 't Eyndhouen geh. *knoddersblock*, FKB, 7853, 123 v° ; — perceel onder Eindhoven.

Psn. Vgl. : 1393-1395, Willeken de *Cnodder* van Brechte, *MVN* 1949, 17 ; 1402, heinric willem *cnodders*, Anh. 32, 7 ; 1402, kateline

goessens *cnodders* wijff, Anh. 32, 7; 1484, goesem de *knoddere*, Anh. 30, 25 v°; 1537, henrick de *knodder*, S.A. 1896, 10 r°-v^o. *Cnodder* „een soldaat die vecht met stok en knots” (Carnoy, *Origines n.f.*, § 165).

1291. **KNODDERSDRIESKEN** : 1646, een stuck lants ... het weyken daeraen gel. gen. *cnodders driesken*, S.P. 25, 229 ; — weiland op Kerkhovenakker.

1292. **KNOKSKEN** : 1440, *cnoxken* j lps., Anh. 3 B, 9 v° ; — perceel onder Bekhoven.

Ws. verkeerde lezing. Het leenboekexcerpt luidt volledig : De Jonghe wouter bucs hout een half leen ende dit zyn goede der toebehoerende wtgegeuen Jn erfwinnegen Jtem *den cromacker* ... Item *de quicborse* ... Jtem *den eyghen acker* ... Jtem *cnoxken* (?) ... Jtem *den varenbraexacker* ... Jtem *deykenrijs* ... Jtem *dat bruynlant* ... Jtem *de creke* ... In deze reeks gaat bij elk goed het lidw. vooraf, behalve bij *cnoxken*. Een mogelijke reconstructie, rekening houdend met het toenmalig schrift en de kans op vergissing tussen c-t, n-u, o-e, zou *tuesken* „hoeksken” luiden, waarbij dan de ketting met inleidend lidw. zou sluiten. Een perceel met die naam (zie Hoeksken) kwam inderdaad te Bekhoven voor. *H*-loze vorm ook in tuelvenne-thole venne (zie Hoolven).

1293. **KNOT** : A) (I, 6) ca. 1470-1674, op de *cnotte*, Anh. 9, pass.-S.A. 57, 192 r°-v^o ; 1558, byde *knotte*, S.A. 1912, 13 v° ; 1559 (1618)-1772, opde *Cnot*, Anh. 3 A, 3-RB 59, 90 r°-v^o ; ca. 1626, De *Knot*, Anh. 11 A, 67 v° ; 1626, Anh. 11 B, 154 ; 1642-1772, de *Cnodt*, S.A. 56, 53 v°-RB 59, 91 v° ; 1694, de *knodt*, A.J. 81, 324 v° ; 1713, deux fermes dittes de *knock*, S.A. 48, 121 v°-122 ; ca. 1750, de *knoth*, Anh. 11 B, 154 ; 1762, de *cnothoeve*, L.L. IV, 38 v° ; 1772, de *cnothoeven*, S.P. 43, 582 ; 1779, de *knod*, S.P. 44, 213 ; 1779, de *Cnoth*, RB 60, 19 ; 1843-1883, *Knot Hoeve*, B.71.22-W.34 ; Mil. 1.40.000 ; 1850, *Knot Huys*, Vdm. ; z.j., *Knothof*, Mil. ; — hoeve onder Sint-Antonius in de Waterstraat.

Vgl. : 1626, Lauwereijs aerts betaelt onder den laethoue van Pulle van sijn stede ... bij St.-Teunis aende heijde comende aende waeterstrate wesende alsnu een hoeue gr.in lande ses ofte zeuen b. geweest eertijts diuerse perceelen ende nu ter tijt een hoeue gen. *de cnotte* gel. opde heirbaen aende waterstraete bij de nieuwe meulen eertijts geweest drij stekens oft erffkens, Anh. 11, 67 v°.

B) z.j., *De Knod*, V.V.V. ; — zijweg van de R. Delbekestraat. Naar A) genoemd.

Knot, mnl. *cnote*, *cnotte*, znw. vr., „knoest, klomp”. Zie ook Fr.-V. Wijk, a. v. knop, knotten. Gaat het hier om een plaats waar „knotwilgen” groeiden?

1294. **KNOTSBOS** : 1843, *Knotsbosch*, T. 71.

1295. **KNOTSE AKKER** : 1694, den *cnodtsen acker*, S.P. 36, 103 v° ; — bouwland bij de **Knot**.

1296. **KNOTSE HEIDE** : 1694, neffens de *cnodtse heijde*, S.P. 36, 102 ; ib., de *cnodse heijden* ... o. de heijde vande *cnodt s. den cnodtsen acker*, 193 ; 1765, de *knotsche heyde*, S.P. 43, 193 ; — heide bij de **Knot**.

Thans bouwland en weiland.

1297. **KNOTSE PLAS** : (I, 6) z.j., *Knodsche plas*, Kl. S.I. art. 1944 ; 1947, N. ; z.j., *Knodseplas*, V.V.V. A 7 ; — zijweg van de Kerkhoflei.

Voordien hetzelfde als Koestraat D).

1298. **KNOTSTUKKEN** : (I, 6) z.j., *Knot Stukken*, Kl. S.I. art. 987 ; 1843, T. 70 ; 1883, 34 ; — land bij de **Knot**.

1299. **KOEAARD** : 1626, aen tveken inden *Cooart*, Anh. 11, 33 ; — perceel te **Kloot**.

Vgl. : 1762, eenen beempt ende *koyaert*, L.L. IV, 39. Ws. niet *koe-kooi* (Prims, *Hist.*, 575-577) noch „land- of vlaktemaat” (Helsen, *MVN* 1934, 51).

1300. KOEBEEMD : 1520, Jnden *coebeemt*, S.A. 1, 78 ; 1524, 1 b. goets geh. den — gel. aen lake, S.A. 2, 9 v° ; 1618 (1635), van eenen triessele (sic ! = driessche) dat *coebeempdeken*, Bet. 3220, 2 ; 1744, den *koijbempt*, S.P. 40, 613 ; 1782, den *koeijbempt*, S.P. 44, 506 ; — weiland onder Bekhoven.

1301. KOEBEEMDSTRAAT : 1617, een stuck beempts ... gel. inden alaert ... s. *koebeemptstrate*, S.P. 22, 4 v° ; — straat bij de Koebeemd.

1302. KOEBLOK : A) 1359-1452, vande(n) *coebloc*, Comm. Br. 34 v°-Anh. 2, 26 v° ; ca. 1470-ca. 1520, een stucxken goets geh. dat — ... dat vorste eynde comende aent scoorstrate, Anh. 9, 20 v°-Anh. 7 A, 7 ; 1523-1626, noch een velt geh. *coeblock* gel. tuss. scoerstrate ende spierinc strate, S.A. 1918, 32-Anh. 11 B, 127 v° ; 1605, het *coeblock*, S.P. 19, 160 ; 1626, vanden bloke geh. *Coebloke* gel. ... O. ... den meerman w. s'heerenstrate ... n. de spiericxstrate, Anh. 11 B, 132 ; — perceel te Overbroek.

B) ca. 1449, een bloc geh. dat *coebloc* ... hein maes bosch a.d.s. ende facons cloester goet a.d.s., Anh. 6, 42 ; — perceel onder Bekhoven.

C) 1458-1575, jnt *coebloc*, Anh. 1, 36-Anh. 5, 87 ; — perceel onder Varenbraken.

D) *dəku-iblokə* (C 3-D 3) 1592, seker landts ende weyden geh. de *coeblocken* ... w. sheerenstraet ... n. de spierincxstraete, S.P. 19, 173 ; z.j.-1883, *Koey Blokken*, Kl. S.B. art. 994-W.25 ; z.j.-1956, *Koeiblokken*, Kl. S.A. art. 2708-V. ; — hetzelfde als Koeblok A).

Thans hoofdzakelijk weiland.

1303. **KOEBLOKKENLOOP** : (D 4-C 4-C 3-D 3) 1883, *Koeyblokkenloop*, W. ; — waterloop te Overbroek. Vgl. Kapellenveldloop.

1304. **KOEDRIES** : A) ca. 1400, 0, 5 b. gheh. die *coedriesch* leegt bi die damstrate, Anh. 32, 3 ; — onder Houthoven.

B) 1673, eene weijde ... gen. de vekenweijde ... o. den *koeidriesch* ... w. stapmans block, S.P. 32, 66 ; — weiland onder Bekhoven.

1305. **KOEIENAKKER** : 1728, het eesterbosch gel. in sinte lenartacker gen. den *koijen acker*, S.P. 40, 113 ; — bouwland onder Sint-Lenaarts.

Koijen, ws „kooi”, „schutkooi”. Vgl. Kevie.

1306. **KOEIKENS LENTENHOF** : 1642, een weyken het hamer weyken met het bosken daerinne gel. mette helft vanden *koeykens lenthoff*, S.P. 26, 37 v°-S.P. 27, 48 ; 1642, *cooykens lenthoff*, S.P. 26, 37 v°-S.P. 27, 48 v° ; 1722, het *koeijckens lenthoff*, S.A. 103, 49 ; — perceel te Overbroek.

Koeikens, mogelijk psn. Misschien echter weide vlak bij de boerderij gelegen, waarin de jonge kalveren in de lente gestouwd werden en konden grazen. In deze bet. echter hebben we *lenthof* nergens aangetroffen. Zie Lentenaar.

1307. **KOEKBLOK** : 1625, een weijde ende heijde gen. het *coeckblock*, S.P. 25, 264 v° ; — niet nader.

Psn. Coec ? Of verschrijving voor coe- ?

1308. **KOEKVELDEN** : 1887, Beemd terzijde Scheepersdijk in de *Koekvelden*, NBKP, nr. 17 ; — onder Overbroek, bij de grens met Bekhoven.

Psn. ? Of verkeerde lezing voor Hoekvelden, nl. Hoekse Velden ?

1309. KOESCHOT : 1359, va(n) i eusel heet die *coescote*, Comm. Br., 33 ; 1618 (1635), *koyeschot*, Bet. 3220, 5 ; 1626, 1 b. geh. den *koeschot*, Anh. 11 B, 5 v° ; — perceel onder Bekhoven.

1310. KOESTRAAT : A) 1654-1736, *koeijstraetken*, F. 18, 16-F. 19, 20 ; — straatje te Bekhoven bij de Faconshoeve aldaar.

B) z.j., *Koey Straat*, Kad. S.L. 3 ; 1841, *Koeijstraat*, Popp ; — bij Scherpenberg.

C) 1843, chemin de la Mickschebaen à la Loeystraet, *Koeystraetje*, T. 43.

D) *dəku-istru:t* (I, 6) 1948, Koeistraat, V. ; — weg tussen Jukschot en Waterstraat.

Hetzelfde als Knotse Plas.

1311. KOEVOET : A) (E 5) 1594-1641, den *coevoet*, S.A. 49, 7 v°-A.J. 71, 107 v° ; 1603, den *Coyuoet*, A.J. 64, 291-293 ; 1614, den *koevoet*, A.J. 68, 32 ; 1617, den *Coeuoet*, A.J. 91, 81 v° ; ib., den *Coeijen voet*, 145 ; 1648, den *koeijvoet*, S.P. 27, 169 v° ; 1762, sekere stede ... gen. — o. sheeren straete ende de capelle van sinte uwaldus s. de groote heirbaene n. de berghsche baene, S.P. 43, 101 ; 1669, den *koevoet*, S.A. 51, 207 ; 1688-1751, den *koiervoet*, S.P. 35, 19 (?) - S.P. 41, 48 ; 1762, den *koiervoet*, S.P. 42, 47-L.L. IV, 20 v° ; — hoeve op de Locht.

B) 1615, deselue stede ... opden locht alhier bij of ontrent st.-eewouts cappel gen. den *grooten koevoet*, S.P. 19, 304 v° ; — deel van A), na splitsing?

C) 1635, haer stede gen. den *cleynen koenvoet*, S.P. 23, 176 v° ; — deel van A), weerdeel van B).

Koevoet, hoeve in de nabijheid van een „koe-voorde” (Linde-

mans, *MVN* 1931, 70) wegens Brechts dialect uitgesloten, tenzij migratie. *Ws.* echter naar een huisteken.

1312. **KOKSBEEMD** : 1661, sekeren beempde gen. den *Cocx beempt* gel. alh. aen schapersdijck, *S.A.* 56, 301 ; — weiland onder Bekhoven.

Psn. Vgl. te Brecht : ca. 1450, Jan de *cock*, *Wern.*, 25; 1454, tot behoef peter *koecs*, *Anh.* 1, 30; 1570, weduwe jans de *cock*, *Feoh.* 11 v°; *ib.*, peeter de *coc*, 83; *ib.*, peeter de *cock*, 14; 1617, Jan de *cock*, *S.A.* 50, 45 v°.

1313. **KOKSGOED** : 1566-1665, eene hoeue tot oogstbrecht geh. *dcocxgoet*, *S.P.* 15, 76-78-*S.P.* 30, 271 v°; 1569-1571, eene hoeue ... gen. *coxgoet*, *S.P.* 15, 307-310-*S.P.* 17, 23 r°-v^o; — hoeve te Oostbrecht.

Zie ook Kokshof.

1314. **KOKSGOOR** : 1543 (1598), een stede met huysse hoeue gronde ende toebehoirten geh. de *Coecxgoir*, *Anh.* 4, 7; 1723, dat *Cox Ghoor*, *S.A.* 123, Extract leenboek Bailleul; — niet nader bekend.

1315. **KOKSHOF** : 1402, op die *coexhof*, *Anh.* 32, 5 v°; — onder Kloot (?). Dan hetzelfde als Koksgoed.

1316. **KOKSSTEDEKEN** : (F 3) 1725, een half huijs ... gel. ouer de pastorije gen. *cocxstedeken*, *RRA* 88, 125 v°; 1762, vant *cockx stedeken*, *L.L.* IV, 14; 1783, eene steene nieuwe huijsinge ... gen. — ... tegens de speckstraete bij de kercke, *S.P.* 44, 540; 1956, V.; — huis in de huidige Lessiusstraat, dicht bij de hoek van het Hoolstraatje.

1317. **KOLAARDSAKKER** : 1460, den *colaerts acker*, *Anh.* 1; 43 v°; — bouwland onder Bekhoven.

Psn. Te Brecht : 1621, Claes *collaerts*, *S.A.* 132, E. Naam van een vogel „koolaard” (kauw) (*Noorderwijk*, nr. 629) niet *ws.*

1318. KOLK : A) (G 3) 1359-1482, bi di vort ane den *colc*, Comm. Br., 35 v°-Anh. 8, 51 v°; ca. 1400, die *kolke*, Anh. 32, 3; ca. 1520-1751, byden *colck*, Anh. 7 A, 18-S.P. 41, 54; 1626, aende *Coelc*, Anh. 11, 35 v°; 1695, den waterloop gen. de *colck*, S.P. 36, 119; — op de grens tussen Houthoven en Kloot.

Ws. een bepaalde plaats in de Luikvonderbeek.

B) (D 3) 1413 (1764), den *colck*, S.A. 117; ca. 1470, aenden *colc*, Anh. 9, 20; 1685-1685 (1764), een stuck eruen geh. den vonderacker ende den *kolck* ... aen henrick magrieten bempt gen. den grooten vonder, S.P. 34, 209-S.A. 117; — onder Overbroek bij de grens met Bekhoven; ws. deel van de Weerijsbeek. Zie ook Vonderkolk.

C) 1490-1551, een woonstede met allen haerder toebehoorten gheh. *goet vanden colcke* ... z. aenden erue van francois clooster w. de vrointe, L.B., 10-S.P. 11, 140-142; 1490, leenboek die mijnen heere van oistmalle is houdende onder die prochie van brecht tot sinte lenaerts gheh. het *goet den coolcke*, L.B., 10; 1552, vander hoeue geh. *goet ten colcke*, S.A. 1908, 21; 1599, Bet. 206, l. st.; — hoeve te Sint-Lenaarts onder Varenbraken.

Zie ook Berchems Goed. Zie ook: E. Adriaensen, *Het Goed van den Colcke*, in: *Oudh. K.* 1907, 11-20.

D) 1470-1577, biden *groten colc*, H.G., 13-Anh. 5, 98; — perceel onder Oostbrecht.

E) 1457, vanden *cleymen colc*, Anh. 2, 40; — perceel op St.-Lenaartsakker.

Kolk „draaikolk”, „plas”, „diepte met water gevuld”, „diepte” (*Noorderwijk*, nr. 631; Schönfeld, *Watern.*, 236). Ook als grensbenaming gebruikelijk (Hesenl, *MVN* 1955, 49). Het bij de Kolk liggend perceel nam de naam over.

1319. **KOLKAKKER** : (H 3) 1513-16126, den *colcacker*, S.A. 1915, 13 v°-Anh. 11, 38 v° ; 1616-1769, aende *Colckacker*, A.J. 91, 2 v°-S.P. 43, 427 ; 1627, aenden *kolckacker*, S.P. 22, 171 ; 1741, 5 lps. lants gel. t'oostbrecht geh. *Colckacker*, FKB, 7853, 131 ; — bouwland te Kloot.

1320. **KOLKBEEMD** : 1620, eenen beempde ... gel. byde *colckbeempt*, S.P. 21, 96 ; — niet nader.

1321. **KOLKDRIES** : 1696, een stuck lants geh. den colckhof ... s. de lange dreue vant acker ende w. de *colckdries*, S.P. 36, 148 ; 1714, den *colckdriesch*, S.P. 38, 163 v° ; — weiland te Sterthoven bij het Hof Starenborg.

1322. **KOLKHOF** : 1676-1714, den *colckhoff*, S.P. 32, 243-S.P. 38, 163 v° ; 1613, het *colckhoffken*, S.P. 20, 126 v° ; — bij het Hof Starenborg.

1323. **KOLKMANSHOF** : ca. 1400, 0, 5 vierendeel lands gheh. *kolcmans hof*, Anh. 32, 3 ; 1693-1741, een stuck lants geh. *colckmans hof*, L.R., 88 v°-89-FKB, 7853, 131 v°-132 ; bouwland te Houthoven.

Kolk : kolkmans, vgl. kloot : klootmans (nr. 1279).

1324. **KOLKMANSSTRAAT** : 1537, aende *colcmans strate*, S.A. 1896, 5 v° ; — onder Houthoven.

1325. **KOLKPAD** : 1669, *colckpat*, S.A. 134, l. st. ; — te Bekhoven in de Hoek bij het Half Veertelzaad.

1326. **KOLKSTRAAT** : 1609-1713, aent vaerenblock aen die *colckstraete*, S.P. 20, 42 v°-S.P. 17, 85 v° ; — te Houthoven. Ws. hetzelfde als Kolkmansstraat.

1327. KOLKVONDER : 1713, den *colckvonder*, S.P. 38, 142 v°; 1770, aen Kollicxvonder, Bet. 48, l. kat. ; — te Kloot.

1328. KOLKVONDERSPAD : 1843, sentier de la Kloosterstraet vers le hameau het heyken, —, T. 15.

1329. KOLLEGEWEG : 1843, chemin d'exploitation de la Hengsbroekbaen aux bruyères de Hengsbroeken, *collegieweg*, T. 3 ; — wat met „collegie” bedoeld wordt, blijkt niet.

1330. KOMERSAKKERKEN : 1626, twee mokens saeijlants wesende een ackerken gen. *Comers ackerken* gel. aende voorkens houe, Anh. 11, 24 ; — bouwland onder Steeghoven.

Ws. mnl. *comer*, *commer* „zekere oude belasting” (*Mnl. Hwb.*, a. v.; Goossenaerts, *Landb.*, 401) en dan een „akker waarop naast cijns en heergewade nog een andere belasting geheven wordt”. Mogelijk psn. *comers*, *comans* (vgl. *Noorderwijk*, nr. 632).

1331. KONIJNSAKKER : 1656, den *cornijnsacker*, S.P. 29, 113 ; 1656, den *carnijnsacker*, S.A. 56, 159 v° ; 1699-1776, den *conijnsacker*, S.P. 36, 223 v°-S.P. 44, 20 ; — bouwland op Sint-Lenaartsakker.

Konijn „het dier” komt in plaatsnamen vaak voor. Vgl. *Noorderwijk*, nrs. 634-635; Schönfeld, *Veldn.*, 78; id., *Watern.*, 237. Ca(r)nijn met *a* wegens vóórtonige lettergreep (*Els. Ukk.*, 243); zo ook kornijn, zeer verspreide dialectische afwijking.

1332. KONIJNSBERGEN : z.j., Kl. S.N. art. 1942 ; — bij Sterthoven.

1333. KONIJNSHAAG : A) *dəkənē:zu:gə* (E 4) ca. 1449-1639, Jnde *Canijnshage*, Anh. 6, 8-S.P. 23, 219 ; ca. 1520-1575, *conijnshaghe*, Anh. 7 A, 23 v°-S.A. 8, V. ; ca. 1520,

de *canynshaghe*, Anh. 7 A, 23 v°; ib.-1724, de *conijnshage*, 3 v°-S.A. 103, 142 v°, 161; 1529, de *canynshagen*, S.A. 2, 40; 1552, de *conijnshagen*, S.P. 11, 96; 1559 (1618)-1776, achter de *conijnshaeghe* al daermen gaet ter lochtwaert opden hoegen wech, Anh. 3 A, 4-S.P. 44, 33; 1559 (1618)-1726, de *conijnshaeghe*, Anh. 3 A, 5-S.A. 135, nr. 3; 1647-1663, de *cornijnshage*, S.P. 28, 41 r°-v^o-S.P. 30, 133 v°; 1647, de *cornijnshaeghe*, S.P. 29, 171; 1694, de *conijnshaegh*, S.P. 36, 96; 1750, bij de *conijnshagen*, S.P. 41, 17; 1755, inde *conijnshaeghen*, S.P. 41, 343; 1766, den *conijns-haeghen*, RB 64, 59; z.j.-1956, *Konijnshagen*, Kl. S.N. art. 1336-V.; — schaarbos, thans bouw- en weiland op Eindhovenakker ten noorden van Jan Baltens bij de Klein A.

B) 1573, een stuck lants gen. die *canijntshaghe*, S.P. 17, 51; 1646, den acker gen. de *cornijnshaegen* ... o. de meirijt, S.P. 25, 224; 1664, sekeren acker gen. de *Conynshaghe* gel. ouer de merrijt, S.A. 51, 152; — bouwland te Overbroek.

C) 1684, een stuck erffuen onder landt ende bosch gen. de *achterste Conijnshaeghe*, S.P. 34, 171 v°-172; — deel van A).

Vgl. ook Koningshaag.

1334. KONIJNSPUT : 1473, ad et supra pratum dictum den *canijnsput*, An., 31 v°; — niet nader.

1335. KONING : z.j., Mil.; — hetzelfde als Koningstoel.

1336. KONINGSACKERKEN : 1641, seker ackerken gen. het *coninczackerken* gel. aenden ackermoelen ... n. aen moelenwech, S.P. 26, 31-S.P. 27, 40 v°; — niet nader. Vgl. volgend lemma.

1337. KONINGSBLOKSKEN : 1686, seker eyndt grachten liggende aende suijs zijde van het vekengat ende kerckpadt loopende naer de Meirijt van seker block eruen gen. het *conincxbloczken*, S.A. 57, 263 v° ; — perceel te Overbroek. Zie ook Franck de Coninck.

1338. KONINGSHAAG : A) z.j., *Koningshagen*, Kl. S.N. art. 1336 ; — verkeerde lezing voor Konijnshaag.

B) 1843, chemin du Verbrandhoef à la Koningshaeg, *Koningshaeg*, T. 29 ; — zie A).

1339. KONINGSHAAGBRUG : 1843, *Koningshaegbrug*, T. 29 ; — verkeerde lezing voor Konijnshaagbrug.

1340. KONINGSHOF : 1626, van ienen stuck goets geh. *tsconincxhoff*, Anh. 11 B, 142 ; — perceel te Overbroek. Zie Franck de Coninck.

1341. KONINGSTOEL : (F 3-G 3) z.j., *Koninckstoel*, Kl. S.A. art. 940 ; 1843, *Konink Stoel*, T. 16 ; id., *Koning Stoel*, T. 16 ; 1956, V. ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5 C ; — buurt bij Broekhovenheiken.

Moet geïdentificeerd worden met Kwinkstoel. Zie aldaar. Thans weg van het Heiken naar de Broekhovense Straat.

1342. KONINGSSTEDE : 1664, een stede ... gen. *conincx stede*, S.P. 30, 232 ; — onder Broekhoven. Psn.

1343. KONINGSSTRAATJE : *tkanijstrutsje* (B 4-C 4) 1841, *Koningstraetje*, Popp ; 1843, chemin de la Hoogmeireytsstraet au Berghsbaentje, *Koningsstraetje*, T. 44 ; 1887, 't *koningsstraatje*, NBKP, nr. 52 ; 1956, V. ; — straatje te Overbroek.

Ws. Psn. Zie ook Franck de Coninck.

1344. KONVOOISLAG : (E 6) 1652-1660, opden *convoij-slach*, S.P. 28, 57-S.A. 47, 96 v°; 1723-1776, een heyde bij den *convoijslag*, S.A. 103, 141 v°-S.P. 44, 63; 1834, poelen gen. de *Bataille der Convoyen* tusschen de Franschen en Oostenrijkers in 't jaer 1746, Kad. S.K. 2; 1843, *Bataille des Convois*, B. 62; 1890, poelen de *Bataillie der convoyen*, Harou, 236; ib. in voetnoot: Ce marais fut nommé Marais de la bataille des convois, à la suite d'un engagement qui eut lieu dans les environs, en 1746, entre les Français et les Autrichiens; 1890, Poelen *der convoyen slagen*, Harou, 601; — vennen ten oosten van de Waterstraat en het Marbeleven bij Westmalle.

Thans bouw- en weiland. Uit een citaat de anno 1611 (ten tyde dat de *grootte conuoye* was *geslagen* tot St. Antonis cappelle Jn Juxschot, S.A. 58, 43) en uit bovenvermelde excerpten 1652-1660 blijkt dat de naam haast honderd jaar ouder is dan het treffen tussen bovenvermelde legerafdelingen. Gaat het om een episode uit de Tachtigjarige Oorlog, waarbij zou kunnen gedacht worden aan het opslaan van een bivak voor troepentransport of goederentransport van het leger? Of gewoon een handelskonvooi van niet-militaire aard? Vgl. J. Bolckmans, in: *Oudh. K.* 1954, 99-115 en R. v. d. Eeckhaut eveneens aldaar, 153.

1345. KOOLBLOK : 1642, een weyde ende heyde gen. het *koelblock*, S.P. 25, 172 v°; 1661, seker stuck lant ... aende meerit ... op de verbrande stede gen. het *coolblock*, S.P. 30, 42 v°; — perceel te Overbroek.

„Blok waar kolen verbouwd worden”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 629; Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203-236; Goossenaerts, *Landbouwb.*, a. v. Kool, Kool Acker, Koolhof.

1346. KOOLDRIES : A) 1559-1578, een stuck goets geh. den *coels driesch* ... gel. ter locht lanx de kerre wegen te bergen waerts, Anh. 5, 32-Anh. 5, 100; — niet nader. Misschien hetzelfde als D).

B) 1654-1659, eenen dries gen. den *cooldries*, S.P. 28, 36-S.A. 51, 97; 1685-1703, de *cooldriesch*, J.B.-S.P. 37, 94-98; 1719, den *coeldries*, S.A. 103, 62; — weiland ten zuiden van de Molenstraat bij Steeghoven.

C) 1834, *Kooldries*, Kad. S.H., 3; 1834, *Kooldriesch*, Kl. S.H. art. 2212; — weiland te Veerle.

Wegens aanpaling mogelijk onder Eindhoven en dan hetzelfde als D).

D) (F 5) 1885-1887, land en weide de *Kooldries*, NBKP, nr. 43 en nr. 103-ib., nr. 3; — weiland onder Eindhoven.

E) *ku.aldri:s* (E 3) 1956, V.; — weiland onder Bekhoven.

In A) ws. psn.

1347. KOOLDRIESSTRAAT : *ku.aldri:stru:t* (F 5) z.j., Kl. S.H. art. 2076; 1841, Popp; 1884, NBKP, nr. 30; 1947, N.; 1956, V.; z.j., V.V.V. F 7; — van Kanaal naar Groot-Veerle, de Papenstraat dwarsend.

1348. KOOLHOF : 1626, *coelhoff*, Anh. 11, 15; 1707, theijveldeken *koelhoff* gen., — perceel bij de Heiblokhoeve te Veerle.

1349. KOOLHOUTEN : 1526-1626, aende *gemeyn coelhouten*, S.P. 10, 176-177-Anh. 11 B, 7; 1530-1750, dat de *coelhouten* die jan aerts nv ter tyt in handen heeft katlinen van houte toe plach te behoren ... t(uyght) thoen buyens dat hy voirtyts te betchouen de beesten gedreuen heeft ende dat dese *coelhouten* den naem hadden van lynen van houte, S.A. 2, 44-S.P. 41, 16; 1618 (1635), dat *coolhout* ... de *gemeyn coolhouten* ... *hendrick wouters coolhouten*, Bet. 3220, 5 v°; 1671, de *coolhouters*, S.P. 31, 245; 1712, aende *colhouten*, S.P. 38, 120; 1726, aende *koolhoutel*, S.A. 135,

nr. 9 ; 1788, aende *koolhouten*, S.P. 45, 491 ; 1887, Heide in de *Koolhouten* achter 't Rensvenneke, NBKP, nr. 17 ; — thans bouw- en weiland onder Bekhoven.

Vgl. Jan Aerts Koolhout, Koolshoeve C). Blijkt aanvankelijk gemeen goed, dat later onder verschillende eigenaars werd verdeeld. Het excerpt 1530 lijkt ons de verklaring van de naam te bezorgen, maar dat is veeleer aan coïncidentie te wijten, daar het om de eigenaar gaat van de *koolhouten* die Jan aerts toen „in handen” had. Mogelijk gaat het om een plaats waar hout groeide „waaruit houtskool mocht gebrand worden” (zie : *Mnl. Hwb.*, a. v.).

1350. KOOLSHOEVE : A) (G 4) 1537, de *coelsche hoeue*, S.A. 1896, 5 v° ; 1559-1579, een stuck goets geh. de *coelshoue* ... n. aen facons moenshage, Anh. 6, 5-ibid., 103 v° ; 1612, een parcheel lants ... gen. de *coelshoeue*, S.P. 19, 206 r°-v° ; 1630-1672, een lantblock gen. de *coolshoeue* gel. aenden steenhouden, S.P. 21, 258-S.P. 32, 22 v° ; 1672, eenen acker gen. de *coolhoeue*, S.P. 29, 120 v° ; 1672, een schaerbosken gel. teijnden het heijhoefken gen. de *coolse hoeue*, S.P. 32, 23 v° ; 1712, seecker bosken gen. de — ... s. steenbackersheyken, S.P. 38, 88 r°-v° ; — perceel onder Houthoven, ook weleens vermeld onder Varenbraken en Klein Veerle, wat erop wijst dat de gehuchtsgrenzen aldaar niet erg streng waren afgebakend.

B) 1606, seker panden geh. *coelshoue*, S.P. 18, 59 v°-60 ; — perceel op de Locht.

C) 1613, een stuck beempts ... gel. opte weeuwe ... n. aen verloren cost ... z. aende *coolhouten*, S.P. 20, 117 r°-v° ; — onder Bekhoven ; mogelijk verkeerde lezing voor *Koolhouten*.

1351. KOOLSTRAAT : 1687, lancx de *coolstraete*, S.A. 114 ; — niet nader ; mogelijk hetzelfde als Kooldriesstraat.

1352. **KOOLSVELD** : 1454, *coels velt*, Anh. 2, 34 ; — perceel onder Veerle.

Ws. Psn

1353. **KOOLWEIDE** : 1635, de weyde gen. de *coolweyde*, S.P. 26, 3-S.P. 27, 1 ; 1771, twee parcheelen weyden neffens malkanderen gel. d'een gen. de *kool weyde* ende d'andere het kalverwijken ... n. het steenbackersstraetien, S.P. 43, 499 ; — weiland onder Veerle bij de Dikke Toon.

X. **KOOR** : zie Achter de Koor.

1354. **KOPPELWEG** : (H 3) 1843, chemin de la Leeuwerkbaen à la Hoogstraetschebaen, *Koppelweg*, T. 31.

Koppel ws. van het ww. *koppelen* „verbinden”. *Koppel* „span ossen” (Schönfeld, *Veldn.*, 139-140) minder ws.

1355. **KORENAKKER** : 1615, seker stuck lants gel. aenden molen alhier gen. *corenacker*, A.J. 68, 238 ; — niet nader.

Koren te Brecht algemeen voor „rogge”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 641 ; Goossenaerts, *Landb.*, 408-409.

1356. **KORENBLOK** : A) 1402, *Corenbloke*, Anh. 32, 19 v° ; 1440-1482, van enen stuc lands geh. dat *corenbloc* ... aen dacker strate, Anh. 3 B, 10-Anh. 8, 39 v° ; — onder Kloot.

B) *tko.ramblok* (C 4) 1646-1722, den acker het *corenblock*, S.P. 25, 224-S.A. 103, 112 v° ; 1666 (1679)-1727, *korenblock*, S.A. 125, l. st.-S.P. 40, 75 ; 1956, V. ; — bouwland op de Lage Meerrijt bij de Schaapsdijkbeek.

C) 1649, het derdepaert vande acker het *coerenblock* gen. naest de leemstraet mette helft vanden heyvelde gen. het scherphoeck, S.P. 27, 94 ; — niet nader.

1357. KORKELPAD : 1843, sentier du hameau d'eyndhoven au hameau de Loch, *Corkelpad*, T. 42.

Bet. niet duidelijk.

1358. CORNELIS GEUENS : 1636, een stede ... gen. *cornelis geuens*, S.P. 23, 180 ; — niet nader.

Geuens, genitief bij Goen, Geun, bijvorm van Godevaart? Zie J. van Gorp, *MVN* 1952, 115.

1359. CORNELIS VAN HOUTE : 1635, sekere stede ... geh. *cornelis van houte* oft thuijsken vander noot, S.P. 25, 32 v° ; — onder Oostbrecht. Zie ook Huisken van der Noot.

1360. CORNELIS VAN TICHELSTEKEN : 1632, seker erue gen. *cornelis van tychelt steken*, S.P. 23, 80 ; — huis onder Eindhoven.

1361. KORTE AIJBRAAK : 1424 (1658), een stuck lants met allen den gronde ende met allen datter toebehoort geh. de *corte Aijbraecke*, S.A. 56, 234 r°-v° ; — bouwland te Houthoven. *Aij*, dialectisch voor hei(de).

X. KORT(E) BEDDEN, -BOS, -GEER, -GEWENTEN, -SCHOOT, -STRIJP, -VIERENDEEL, -VOREN : zie grondwoorden.

1362. KORTEWEG : z.j., V.V.V. A 7 ; — zijweg van Kerkhoflei onder Sint-Antonius.

1363. KOSTERIJ : 1732, aende *custerije*, A.J. 84, 104 v° ; — onder Bekhoven.

Mnl. *Costerie* o.a. „bezittingen of landerijen van een sacristie”. Vgl. voorts andere *Koster(s)*-samenstellingen. Te Brecht ook psn. naar het beroep : ca. 1400, jan *tcosters*, Anh. 32, 12 v° ; 1402, Jan de *coster*, ib. ; 1502, heyn de *coster*, Wern. 38, 3 ; 1534, henrick de *costere*, S.A. 109 ; 1538, henric de *coster*, S.A. 1896, 49 ; 1570, gielis de *costers* erue, Feoh, 37.

1364. **KOSTERMANSHOEVE** : 1640, eene hoeue ... gen. *ceustermanshoeue* o. derffgen. jan dieltkenserue gen. de roeijhoeue s. sint anthonis cappelle, S.P. 25, 131 v°; — onder Sint-Antonius.

Kostermans, psn.

1365. **KOSTERS** : A) (E 3) 1657-1700, naest de driesschen het *keusters* ... s. ... aende erue gecommen van wijlen joncker jacop de succa toebeh. totten schalienhuijse, S.P. 27, 141-S.P. 37, 16-22; 1663, het *kusters*, S.A. 30, 90 v°; — weiland bij de Biest. Zie ook **Kostersboomkens**.

B) (E 3) 1685, stedeken gen. het *Custers*, S.A. 110; 1686, S.A. 114; 1690, den waterloop loopende tusschen derue gen. het *costers* ... w. de vs. audaenstraete, S.P. 36, 4 v°; — huis (?) op de hoek van de Oudaanstraat te Bekhoven. Zie ook **Kostersstedeken**.

1366. **KOSTERSAKKER** : (E 3) 1750, vant *kostersackerken*, K.A. 216, l. st.; 1756, een 0,5 b. weyde ... gen. *ceusters acker* o. den loop ... s. sheere staet n. de oude haenstraet, S.P. 41, 434-435; — bouwland bij het **Kosters B**).

1367. **KOSTERSBLOK(SKEN)** : A) 1573, een stuck heyveld geh. *tcostersblock*, S.P. 15, 548-549; 1626, *Costers block*, Anh. 11 B, 62, 63 v°; — bos en heide onder Houthoven.

B) 1359, van *tscosters blocsken*, Comm. Br., 32 v°; 1697, *kuijsters blocxken*, S.A. 101, 29 v°; — perceel op de Leugenberg.

1368. **KOSTERSBOOMKENS** : (E 3) 1712, op een stuck erffve over lant ende groese met een ackerken daerachter aengel. alhier ontrent de biest het ackerken gen. het drij-

hoecxken ende den dries ... o. de straete ... n. het straetien gen. de *keustersboomkens*, S.P. 38, 103 v°-104 ; 1723, *kusters Boemkens*, S.A. 124 ; 1726, de *cuusters boemkens*, S.P. 40, 20 ; 1751, *ceusters boomkens*, S.P. 41, 36 ; — perceel op Wemersakker. Zie ook Kusters A).

1369. KOSTERSDRIESEN : 1652, de *keustersdriesschen*, S.P. 29, 10 r°-v^o ; 1890, *Kustersdries*, Harou, 230 ; — weiland op Wemersakker. Zie ook Kusters A).

1370. KOSTERSHOF : 1440, achter *scosters hof*, Anh. 3 B, 16 v° ; — perceel te Bekhoven.

1371. KOSTERSSTEKEN : A) 1614-1674, seker stede ... tot eenen velde met een veken te sluijten geh. *Costers steken*, S.A. 110-A.J. 97, 395 ; 1681, een stedeken daer eertijts eenighe huijsinghen op gestaen hebben bestaende in saeijslande ende weijde ... opden hoek vande oudaenstraete gen. het *costerssteken* ... n. de vs. audaenstraete, S.P. 34, 23 v° ; 1643-1648, een stedeken consistierende Jn lande ende drij weijdekens gen. het *ceusters stedeken* gel. teijnden malcanderen ... Jnde beekhouensche straete, S.A. 56, 68 v°-69-S.A. 45, 5 ; 1657-1674, *Costers stedeken*, A.J. 74, 253-S.A. 122 ; — bouw- en weiland, eertijds ook huis, onder Bekhoven (= Kusters B).

B) 1676, sekeren acker ... wesende van thiende vrij gel. alhier int sticht gen. het *costers steken*, S.P. 32, 200 ; — niet nader.

1372. KOSTWEG : (D 2) 1843, chemin de la rue dite : schaepsdyk à la rue dite : Loenhoutschen weg, *Kostweg*, T. 7.

Kost, verkorting van Verloren Kost.

1373. KOTTEMS : (E 5) 1626, van *Cothems goet*, Anh. 11 B, 121 v° ; 1648-1663, op derue het *cottens*, S.P. 27, 84 v°-S.P. 30, 137 v° ; 1648, sekeren acker gel. achter de schuere van de broetgans gen. het *cottens*, S.P. 26, 66-S.P. 27, 85 v°-86 ; 1667, het *Kottems* op de Locht, KA 210 ; — bouwland op de Locht.

Goed genoemd naar de bezitter. Te Brecht : 1570, Meester matheus van *cothems goet*, Feoh, 43 ; 1609, erffpanden toebehoort hebbende wylen Meester matheus van *Chottem* gel. opde locht, A.J. 65, 243 v° ; 1626, Meester matheus van *Cotthem*, Anh. 11 B, 110 v°. Vgl. Lindemans, *Oud Cijnsb.*, 24 ; id., *Frank. Kol.*, 47, waar *kot* „huis van rijswerk en pleisterklei” + *heem* ; id., *Com. Top.* 1940, 101 (Beuvrequen), 103 (Tournehem), 124 (Erpe), 127 (Oombergen), 129 (St.-Martens-Bodegem).

1374. KOTTEMSAKKER : 1684, de vorste helft van *cothems-acker*, S.P. 34, 167 v° ; 1773, in eenen acker gen. *cothers acker* ... o. het gillis staetien n. de kairstraet, S.P. 43, 622 ; — zie Kottems.

1375. KOUDENBERG : A) 1633-1674, Jnde waterstraete ... op de hoeue gen. den *Couwenberch*, S.A. 55, D. 2, 28 v°-S.P. 32, 133 ; 1646, achter den *kouwenberch*, S.P. 26, 68 v°-S.P. 27, 79 ; 1685-1788, opden *couwenbergh*, S.P. 34, 208-S.P. 45, 419 ; 1708-1759, *cawwenbergh*, S.P. 38, 20-S.P. 43, 7 ; — hoeve in de Waterstraat, volgens Vdm. en Mil. onder Schilde.

B) 1598, een boschken geh. den *couwenberch* (oistbrecht), Halleke, l. st. ; 1725, een onverdiijt bos ... geh. den *kouwenbergh* ... o. de heijde ... n. de heijde, S.A. 103, 200 v° ; 1778, een schaerbosch. ... gen. de *kouwenberg*, S.P. 44, 163 ; — perceel onder Kloot.

Vgl. psn. te Brecht : 1359, Domaes va(n) *coudenb(er)ghe*, Comm. Br., 34 v° ; 1402, aerdeken van *couwenberghe*, Anh. 32, 5 v°. Vaak voorkomende pln. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 653. Ws. heeft de familie

van coudenberghe de pln. te Brecht doen ontstaan. *Koude* „depreciërende benaming voor land” (Schönfeld, *Veldn.*, 49, met verwijzing naar Carnoy, *Dict. Etym.*, 362, 431; Schröder, *DNK*, 237 v.; Muller, *N.G.N.X*, 44; Slicher van Bath, *N.G.N.XII*, 188). Er is ook een Koudenberg te Schilde (Goossens, *Schilde*, lic.).

1376. **KOUDENBERGSDRIES** : 1646, eenen dries gel. aende heyde gen. den *couwenberchs dries*, S.P. 26, 69-S.P. 27, 79 v°.

1377. **KOUDENBERGSE HOF** : 1402, opten *coudenberchschen hof* achter pullekens gel., Anh. 32, 18; 1440, eene hof gel. Jn kerchouen heertganc geh. den *coudenberchsen hof* ... coemt achter wte met eender stede aen quay mechelen, Anh. 3 B, 22; — perceel onder Kerkhoven.

1378. **KRAAIENHEUVEL** : 1402, *craeyen houel*, Anh. 32, x; 1440, hoeue heiden geh. den — achter calants voert, Anh. 3 B, 33 v°; 1402, *crayen houel*, Anh. 32, 12; ca. 1470, aenden *crayenhoewel*, Anh. 9, 20 v°; 1482, aenden *craeyenhoewel*, Anh. 8, 19 v°; 1560, opten *craenhovel* S.P. 13, 204-205; 1681-1729, aenden *craeijenheuvel*, S.P. 34, 6 v°-S.P. 40, 222; — heide te Overbroek.

Kraai „vogel”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 654; Carnoy, *Feestb. V. d. Wijer*, I, 49; Moerman, *Ndl. Pln.*, 133. Mnl. *craet*, *crade*, *craey* „aarden opworp bevestigd door vlechtwerk” (Lindemans, *Com. Top.* 1932, 82; id., *MVN* 1953, 34; *Dworp*, nr. 289) hier ws. niet van toepassing.

1379. **KRAAIENHORST** : (H 5) z. j., Kl. S. D. art. 457; Mil.; 1843, De *Craeyenhorst*, T. 34; Den *Crayen Horst*, 1.40.000; — bos en heide te Sint-Lenaerts, bij Westmalle.

Thans grotendeels ontgonnen en herschapen in bouw- en weiland.

1380. **KRAAIWEIDE** : 1694, aende *craeijweijde*, S.P. 36, 101 v°; 1701-1728, de *craenweijde*, S.P. 37, 53-55 v°-S.P. 40, 108; — te St.-Antonius ten noorden van de Kwikaard.

1381. KRABBERSHOEK : kraberzuk (E 3, nr. 1771) 1956, V. ; — bij het begin van de Bekhovenstraat omtrent de melkerij.

Krabber „onhandig mens”? Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v.

1382. KREEK : A) *dekre-:k* (D 3(1359-ca. 1520, in die *creke*, Comm. Br., 35 v°-Anh. 7 A, 8 ; 1465-ca. 1520, 0, 5 b. goets geh. de *creeke*, Anh. 2, 60-Anh. 7 A, 7 v° ; ca. 1520, o, 5 b. goets geh. de *crecke* ghel. tuss fakens *creecke*, Anh. 7 A, 8 ; 1634, de *kreecke*, Halleke, l. st. ; 1648, de *kreecke*, S.P. 29, 273 v° ; 1654, de *kreeck*, F. 18, 16(Q.) ; 1956, V. ; — wei- en bouwland ten noorden van de Hanenpad op de rechteroever van de Klein A te Bekhoven. Zie ook Faconskreek.

B) 1481, aent *creexken* Jn betcouenacker, Anh. 7 B, ††††, tuss. 14 v°-15 r° ; — deel van A)?

C) 1887, in de weide de *Kreken* bij Overbroekvonder, NBKP, nr. 1 ; — hetzelfde als A).

Mv. wijst op verkaveling.

Kreek „land bij een bocht, inham van een waterloop”, hier van de Kleine A. Vgl. Schönfeld, *Watern.*, 217 ; De Wilde, *Feestb. V. d. Wijer*, I, 466-467 ; Moerman, *Ndl. Pln.*, 134.

1383. KREEKAKKER : 1543, Jnden *creeckacker*, S.A. 1900, 3 ; 1440, den *kreecaker* ... bi dat vonderbroec, Anh. 3 B, 31 ; 1440, den *creecacker*, ib., 3 ; 1493, Anh. 7 B, 29 ; 1545, den *creecacker* (sic), S.A. 1903, 36 ; — bouwland bij de Kreek.

1384. KREEMAKKER : 1668, eenen acker gel. alhier Jn beckhouen acker ... w. den lierschen wech ende n. de *creemacker*, S.A. 57, 90 v°-91 ; — lees : Kreekakker.

1385. KREET : 1402, j b. lands geh. die *creet* ende j viertel met huse ende met houe, Anh. 32, 4 v°; — niet nader.

Misschien hetzelfde als de latere Kreethoef. *Kreet* ws. bijvorm van mnl. *crade* „lattenwerk”, misschien ook „lattenhek” (Lindemans, *MVN* 1953, 34). Mogelijk hoeve waarover een geschil was gerezen (vgl. Ketekreetje).

1386. KREETHOEF : dəkɾɛ:tu.f (F 3) 1888, NBKP, nr. 47; 1956, V.; — ten oosten van de Waterhoef.

1387. KREKELBERG : dəkɾɛikəlbe:ɪrəχ (E 4) 1609-1706, opde hoeue den *crekelberch*, S.P. 19, 32 v°-S.A. 48, 22 v°-23 v°; 1618-1630, den *kreckelberch*, S.P. 22, 30-S.A. 94, 242; 1626, *krekelberrich*, Anh. 11, 3 v°; ib., *krekelbrech*; ib.-1685, *krekelberch*, ib.-J.B.; 1638-1706, den *creeckelberch*, S.P. 26, 13 v°-S.A. 48, 22 v°-23 v°; 1662, den *crekelenberch*, S.P. 30, 53 v°; 1664, den *creeckelbergh*, S.A. 118; 1665, *krekelenberch*, J.B.; 1665, den *kreckenenberch*, A.J. 75, 197 v°; 1676-1771, den *crekelbergh*, S.P. 32, 245 v°-S.P. 43, 495; 1695, vanden *creeckelberch*, S.P. 36, 121; 1726, *kreckelbergh*, S.A. 103, 208 v°; 1773, naer den *crekelberg*, S.P. 43, 621; 1780-1956, op den *Krekelberg*, S.A. 132-V.; z.j., *Krekelenbergh*, Kl.S.N. art. 1255; 1843, *Krekelbergh*, T. 42; — hoeve in de Krekelbergstraat tussen Sterthoven en de Locht.

Krekel, mogelijk eerste lid van het ww. *krekelen*, en zo in verband te brengen met grensbetwisting (Helsen, *MVN* 1955, 47); eveneens mogelijk aanduiding van woest liggende gronden (*Dworp*, 57); misschien ook in enkele gevallen het insect (Carnoy, *Origines*, a. v. Krekelhul); mogelijk verband met *krekelspel*, Eng. cricket (Lindemans, *Fig. Sch. Brab.* 1945, 49-57, 156-157); eventueel met hypercorrecte k voor *kreel* „boord, zoom, scheiding” (Peene, a.v. *Krekeldrek*). Zie voorts vb. bij Els. Ukk., 118. Welke bet. te Brecht geldt, blijkt niet.

1388. KREKELBERGPLAATS : z.j., Kl.S.N. art. 2613.

1389. **KREKELBERGSTRAAT** : (D 4-E 4-5) 1676, *krekelberghstraetien*, S.P. 32, 245 v°; 1790, *krekelbergstraetjen*, S.P. 45, 619; 1834-1841, *Krekelbergstraatje*, Kad.S.N. 3-Popp; z.j.-1956, *Krekelbergstraat*, Kl.S.N.art. 1235-V.; — van Sterthoven naar de Locht.

1390. **KREKELBERGVELDEKEN** : 1676, een stuck lants ... gen. het cleijn gommerheijvelt ... o. *krekelberghveldeken* s. crekelberghstraetken w. den wegh naer de locht n. het groot gommerheyvelt, S.P. 32, 245 v°-246; — bouwland bij de Krekelberg.

1391. **KRETENBORG** : *kre:rtæmbæ.ræX* A) 1528, twee bloexkens geh. de *creitenborch*, S.A. 1892, 49 v°; — percelen te Varenbraken, ws. ressorterend onder de hoeve sub B; indien althans de hoeve (jongere citaten) niet genoemd werd naar de percelen.

B) (F 4) 1601-1712, den *creitenborch*, Anh. 4, 41 v°-S.P. 38, 91 v°; 1617-1639, byden *creytenborch*, A.J. 90, 107 v°-S.P. 25, 95 v°; 1643, den *creitenburch*, S.P. 26, 48 v°; 1643-1655, den *kreitenborch*, S.A. 132, D.-S.P. 29, 30 v°; 1654-1704, den *kreitenborch*, S.A. 56, 141 v°-142-S.A. 52, 68; 1659-1668 (1707), aenden *kreitenborgh*, S.P. 29, 207 v°-S.A. 113; 1681, den *creitenborgh*, S.P. 34, 18 v°; 1694-1704, den *creitenborch*, S.P. 36, 97 r°-v^o-S.A. 52, 68 r°-v^o; 1711, den *creitenborgh*, S.P. 38, 71 r°-v^o; 1843, *Dekrete Borch*, B. 29.92; 1850, *Krete borght*, Vdm.; 1886-1956, *Kretenborg*, NBKP, nr. 43-V.; *Krete Borgt*, Mil. 1.40.000; — bouwland, weiland en huis te Steeghoven in de Van Pulstraat ten noorden van het Hof van der Noot of Verbrand Hof.

Zie ook Altena, hetzelfde als Kretenborg. Zie voor *Kreet* a. v. en voor *borg* a. v. Blijenburg. Mogelijk een „borg omgeven met

een staketsel van vlechtwerk voorzien" (Asse, nr. 489). Daar de oudere naam voor Kretenborg te Brecht Altena is, mogelijk migratie (komt vaak voor in Antwerpen en Brabant).

1392. KRETENBORGDRIES : 1712, seecker huijsken ende hoff daeraen gel. ende gest. tegen het laer aen *creitenborghdries*, S.P. 38, 109 ; — weiland bij de Kretenborg.

1393. KRETENBORGSTRAAT : 1665, de *kretenborchstraete* alias de Leemstraete, S.A. 47, 241 ; 1672, *creitenborghstraete*, S.A. 119 ; 1695, *creitenborchstraet*, S.P. 36, 130 ; — hetzelfde als de Leemstraat, althans aan de kant van het Laar.

1394. KRIEKHAAG : (C 4) 1557, het goet ter beeken ... een stuck lant geh. *krieckhaghe*, S.P. 14, 49-54 ; 1620, noch sekeren acker gen. de *crijeckhagen* n. sijn selfs heyaert ... s. den langhenpat syns selfs, S.P. 21, 133 v° ; 1668, sekeren acker gel. opde eekerenbraecke ... wesende den vorsten acker gen. de *crieckhaeghe*, S.P. 31, 50 ; — bouwland te Overbroek.

1395. KRINKELSTRAATJE : 1843, chemin du hameau de Beckhoven au champ dit : Broekhovenakker, *Krinkelstraetje*, T. 18.

1396. KROMAKKER : *dëkrumakër* (E 3) 1440-1782, den *cromacker*, Anh. 3 B, 9 v°-S.P. 44, 505 ; 1956, V. ; — bouwland bij de Akkermolen op Bekhovenakker, naar Sterthoven toe.

Wijst op onregelmatige vorm van het perceel. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 658.

1397. KROMME DRIES : 1657-1712, het bosken gen. den *crommendries*, S.P. 29, 210-S.P. 38, 98 v° ; 1725, den

krommen driesch, S.A. 135, nr. 139; — schaarbos en weiland bij de Luikstraat tegen Stapelheide.

1398. KROMSTRAAT : 1559 (1618), aende *cromstraete*, Anh. 3 A, 42; — vermoedelijk onder Veerle.

1399. KROMSTUKSKEN : 1487, dat *crom stukken*, Anh. 30, 26; — bouwland bij de Rijt.

1400. KROMVEN : *tkrumven* (C 5) 1251, prope *crumvenne*, Cart. Schoten, Bijdr. 1904, 100; ca. 1449-1652, dat *Cromvenne* xij b. gel. opte heyde, Anh. 6, 11-S.P. 29, 52; 1778, Ferr.; 1776, te gaen visschen op sijns aenleggers (= Advocaet Gerardi) beslotene visscherije gen. het *cramven* ... dat de selve visscherije besloten is ende light binnen twee breede ende diepe grachten met plantagien omringelt, A.J. 86, 90; 1781, aghter het *Cromven*, S.A. 122; 1786-1956, achter het *kromven*, S.P. 45, 242-V.; 1884, *Kromsven*, NBKP, nr. 31; — ven onder Overbroek.

Krom wijst op de bochtige vorm van het ven. Vgl. Schönfeld, *MVN* 1951, 79; id., *Watern.*, 220.

1401. KROMVENBOS : (C 5) z.j.-1890, *Kromvenbosch*, Kl.S.A. art. 41-Harou, 237; 1956, V.; — bij het Kromven.

1402. KROMVENWEG : (C 5) 1843, chemin d'exploitation du Berghsbaentje au Kromven, chemin du hameau d'Overbroek à St-Job-in-'t-Goor, —, T. 45; 1956, V.

1403. *Kromvoren* : 1672, eenen acker ... aenden ouerbroecxsen wech oft pat gen. de *cromvoore*, S.P. 32, 37 v°; 1681, de *cromvoren* ... w. den ackerwegh ... n. aenden kerckpat, S.P. 34, 25 v°; — bouwland te Bekhoven. Zie ook Voren.

1404. KROMME WEG : A) 1843, chemin de celui dit : Lierschenweg à l'endroit dit : Vyfderscheheide, *Krommeweg*, T. 26 ; — onder Bekhoven.

B) z.j., V.V.V.A 7 ; — onder Sint-Antonius, van Raymond Delbekestraat naar Lange Weg.

1405. KROMWEIKEN : 1674, een dries ofte koeijweijde gen. het *cromweijken*, S.P. 32, 120 ; — weiland op Eindhovenakker.

1406. KROON : A) (E 5) 1522-1789, goede gel. ter locht geh. de *croone*, S.A. 1917, 53 v°-S.P. 45, 496-497 ; 1608-1680, de *Croon*, A.J. 65, 168 v°-A.J. 99, 294 v° ; — thans verdwenen hofstede en herberg op de Locht ten oosten van de Broedgans.

B) 1523, een stede ... geh. de *croone*, S.A. 1891, 5 v° ; — te Sint-Lenaarts.

C) (B 2) 1681-1776, van de huijsinghe ende brouwerije nu gen. de *croone* ... met conditie ... water te putten vuyjten put staende opde hoffstede sinte jacob gen., S.P. 34, 39 v°-40-S.P. 44, 32 ; 1762-ca. 1763-1770, de *croon*, L.L.IV, 15 v°, 28-KAA 2 ; 1885, ter herberg „In de *Kroon*”, NBKP, nr. 43 ; — herberg op de Plaats.

Thans afgebroken en verbouwd. Zie ook Keizerskroon.

D) 1712, inde herberghe de *Croon*, S.A. 111 ; 1720, eene schoone ende wel gelegen herberghe ende uijtspanninghe best. in huijsinghe schuere landen driesschen weyden ende heyden gen. de — ,S.A. 103, 239 ; 1778, eene stede ... gen. — ... tegens het wit peirdeken, RB 59, 114 v° ; 1750, de *Croine*, Anh. 11 B, 60 v° ; — hoeve en herberg te Oostbrecht of Kloot.

E) 1794-1850, de *Kroon*, S.A. 132, C.-Vdm. ; — herberg te Sint-Antonius ; hetzelfde als Schild van Engeland.

F) 1779, de stede en annexe goederen ... gen. het *Croonken*, RB 60, 25 ; 1780, het *Croontie*, RB 60, 63 ; — hetzelfde als Kroon D).

Kroon, bekende huisnaam (Helsen, *Toponymica V*, 20).

1407. KRUILAND : 1562, 2 lps. geh. *tercruylant*, S.A. 1914, 27 v° ; — perceel te Overbroek.

Indien niet verkeerde lezing voor Kruisland, mogelijk verkorte vorm van mnl. *cruut*, *cruyt* „kruid”. Vgl. Kruis A).

1408. KRUIS : A) 1556-1619, ae(n)t *cruys*, KA 207-S.A. 92, 45 v° ; ca. 1590, een stede aen het *Cruijs*, S.A. 109 ; 1626, by dat *Cruijce*, Anh. 11 B, 15 v° ; — te Overbroek.

B) 1667-1676, seker plecxken lants ... gen. het *cruijs*, S.A. 51, 194 v°-195-S.A. 53, 278 v° ; — bouwland te Bekhoven bij het Bruinland.

C) *dekrœ.sø* (E 2) 1440, aende heerstrate daer *die crusen* staen, Anh. 3 B, 32 ; 1440, *bide cruysen*, Anh. 3 B, 30 ; 1599-1762, *op de cruysen*, L.R., 3-L.L.IV, 9 v° ; 1654-1704, *opde cruijssen*, S.P. 29, 65 v°-S.P. 37, 109-111 v° ; 1669, *opde cruijse*, S.A. 47, 347 v° ; 1689-1762, eene stede ... gen. de *cruijcen*, S.P. 35, 56 v°-L.L.IV, 10 ; 1884, de *Kruissen*, N.B.K.P., nr. 5 ; 1890-1956, *de Kruisen*, Harou, 236-V. ; — te Bekhoven. Zie ook E), G).

D) *tkrœskø* (E 3) 1956, *Kruiske*, V. ; — te Bekhoven bij de Hanenpad.

E) 1887, *Kruiskens*, NBKP, nr. 17 ; — bouwland te Bekhoven ; ws. hetzelfde als C).

F) 1523, 3 b. heyen gel. achter ouerbroeck by *dnyen cruys*, Bet. 179, 23 v° ; 1626, van 0,5 hoeue heyden gel.

achter dat huijchvenne voor *d'nieuw cruijs* voortwaert, Anh. 11 B, 146 v°; — te Overbroek.

G) 1440, aende *two cruysen*, Anh. 3 B, 17; 1440-1527, aende *ij crucen*, Anh. 2, 47 v°-S.A. 1892, 37; 1460-1527, *bide two crucen*, Anh. 1, 42 v°-S.A. 1892, 37; — perceel en hoeve(?) te Bekhoven. Zie ook C).

Kruis, vaak voorkomend in de toponymie : ter herinnering aan een ongeval of aan doodslag (zoenkruisen), als grensaanduiding, in verband met de kruisdagenprocessie, als afsluiting van een weg (draaiend kruis). Zie : *Noorderwijk*, nr. 667; Lindemans, *MVN* 1953, 38; Helsen, *MVN* 1955, 44-45. Vgl. Smith, *Elements*, a. v. cross.

1409. KRUISAKKERSTRAAT : 1650, seker stuck saeijslants ... gen. het bruijnlandt gel aen de *cruijsackerstraete*, S.P. 27, 202; — te Bekhoven bij de Kruisen.

1410. KRUISBLOK(KEN) : A) ca. 1467, *dat cruysbloc*, OVG, 14; 1618-1730, *het cruysblock*, S.P. 21, 43 v°-S.A. 115; — bouwland te Bekhoven bij de Kruisen.

B) 1597, de twee veldekens geh. de *cruysbloecken*, S.P. 19, 81; 1630, *cruijsbloocken*, S.P. 23, 15; — ws. verkaveling van A) of van een deel ervan.

C) (F 4) 1612, de goeden van wylen Jan peeter Rombouts ... geh. de *cruycebloecken*, A.J. 90, 180 v°; 1632, een parcheel eruen ... gen. de *cruijceblocken* gel. aende herbaene inde cleijrijt, S.P. 23, 46; 1670-1686, twee weijden oft driessen gel. alh. aende baene gen de *cruijsbloken* ... s. de heirbaene ... n. het hunselbosken, S.P. 31, 155 v°-S.P. 34, 222 v°; — perceel te Steeghoven. Zie Grijsblok.

1411. KRUISBOOG : (A 2) 1682-1762, sekere aenstede best. in huysinghe schuere brouwhuys wermoeshoff Borneputten

plantagie ... gen. den *cruijsboghe*, S.A. 110-L.L.IV, 11 v°; 1685, den *Cruijsbooghe*, S.A. 110; 1686, den *cruijsboech*, S.A. 114; 1703, *de cruysboegh*, S.P. 37, 88 v°-90; 1784, hun huijs den *Cruijsboge*, KA 182; 1792-1793, van hun huijs den *kruijsboom* (sic), KA 22; 1795, den *kruijsboog*, S.P. 46, 536; — herberg op de Plaats.

Vgl. Voetboog. Naar het uithangbord.

1412. KRUISDAL : 1603, seker stuck heijden ... achter het huijchvenne op den kerrewech gaende naer berghen opten soom gen. den *cruijsdel*, S.P. 19, 11; 1634, den *cruijsdael*, S.P. 25, 29; 1634 (1675), den *chruijsdael*, S.A. 126, 1. st.; — perceel te Overbroek.

1413. KRUISLAND : 1646, int *cruijslandt*, S.P. 25, 225 v°.

1414. KRUISPAAL : 1773, de hellicht van een mastboschken ende heyveld gel. achter de clootsche straete schijdende opden *cruijspael*, S.P. 43, 634.

„Draaiboom”. Hier met nog sterk appellatief karakter.

1415. KRUISPAD : (E 4) 1574, op den *cruijspat*, A.J. 62, 276 r°-v^o; 1885, aan den —, NBKP, nr. 99.2; — te Eindhoven boven de Driesen.

1416. KRUISSTRAAT : 1640-1791, de *cruijststraete*, S.P. 25, 130-S.P. 45, 646; 1668, de *cruysstrate*, S.A. 123; 1884, *Kruissenstraat*, NBKP, nr. 5; 1956, V.; — te Bekhoven. Hetzelfde als Hanenpad.

1417. KRUISVEN : (H 1) z.j., *Kruijsven*, Verz. Br.-St.-Lenaarts; — ven in het noordoosten van Sint-Lenaarts.

1418. KRUISWEG : 1721-1730, ontrent den *cruijswegh*, S.A. 103, 94-S.A. 115; — te Bekhoven. Hetzelfde als Kruisstraat?

1419. KUDSBLOK : 1626, 2 b. goets ... gen. *kudsbloek*, Anh. 11 B, 144 v°; 1666-1700, een weycken gen. het cuijlblocxken mette haeghe ende grachten naest de mierijt ... w. den acker het *ketsblock*, S.P. 30, 303 r°-v°-S.P. 37, 11-12; 1705, het *kutsblock*, S.A. 101, 69 v°; — perceel te Overbroek.

Psn. te Brecht, o.a. : 1359, heinric *cudse*, Comm. Br., 36; ca. 1400, alijt wouter *kuds*, Anh. 32, 8.

1420. KUDSHOF : 1450, touerbroec ... *henric kuds hof*, Anh. 1, 9 v°; 1453, den *cudshof*, Anh. 1, 25; 1547, de *Cudshoeue* die staet te kuere ende te oorloue, Bet. 3227a, 64 v°; — perceel te Overbroek.

1421. KUILBLOKSKEN : 1666, een weyken gen. het *cuijlblocxken* ... o ... de meirijt ... w. den acker het *ketsblock* n. den grooten acker, S.P. 30, 303 r°-v°; — weiland te Overbroek.

Kuil, mnl. *cule*, *cuil* „kuil, groeve, diepte”, meermaals als grensaanduiding. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 123; *Noorderwijk*, nr. 674; Edelman-Vlam, 42; Helsen, *MVN* 1955, 42. Zie ook *Kuilweide*.

1422. KUILDRIES (EN) : 1692, noch den *cuijldries* met het bogertien ende sijne toebehoorende heggen, S.P. 36, 56; 1725, twee weijden gen. de *keuijldriessen*, S.A. 103, 198.

1423. KUILENBORGAKKER : *kœlœmbœrøakær* (F 4, nr. 1821) 1956, V.; — bouwland in de Van Pulstraat. Herinnering aan het geslacht Kuilenborg, Kuilenburg, heren van half-Brecht : 1462-1476, onder *cuylenborch*, Anh. 2, 54 v°-Anh. 2, 79; 1551, alydt van — ,S.A. 1907, 19; z.j., Aliten van — weduwe wijlen joncheer Francois van Bailleul, Longé, Santhoven, 495-496; ca. 1470, *Culem-*

borch, Anh. 9, 20; 1529, gulhelmen van eemeren stadhouder Joncf(rouw) alydt van —, S.A. 2, 56 v°.

Zie Moerman, *Ndl. Pln.*, 46.

1424. **KUILVEN** : 1792, in een heijveld ... agter den eester alh. gen. jan boeren heyveld ... n. het *cuijlvén*, S.P. 46, 93; — te Oostbrecht.

1425. **KUILWEIDE** : 1650, eene weyde de *kuylweyde*, S.P. 26, 76 v°-S.P. 27, 98; 1666, het vs. weyken gen. het *cuijlweyken* of cuijlblocxken ... o. aende mierrijt, S.P. 30, 304.

1426. **KUIPERSAKKERKEN** : 1652, een ackerken gen. het *kuijpersackerken* ... gel. ouer het heyken van vaerenbraecken, S.P. 28, 57 v°-S.P. 29, 121 v°; — onder Steeghoven.

Kuipers, psn. naar het beroep. Te Brecht o.a. : ca. 1520, willem de *cuper* alias vanden perre, Anh. 7 A, 2.

1427. **KUIPERSHEIBLOK** : 1605, Jn seker heyblock ... achter steechouen soo tselue affgepaelt ende geput Js gen. *cuypers heyblock*, S.P. 19, 29 v°.

1428. **KUIPERSSTEKEN** : 1612, de hoffstede ouer het heyken gen. *cuypers steken*, S.P. 19, 206; — onder Steeghoven.

1429. **KUIPERSSTRAAT** : 1451, jnde *cupers strate*, Anh. 1, 12; — onder Steeghoven.

1430. **KUIPERSWEG** : (E 2) 1843, chemin d'exploitation de Beekhoven au Steenpael, *Kuypersweg*, T. 19.

1431. **KUIPERSWEGBRUG** : 1843, *Kuyperswegbrug*, T. 19.59.

1432. KURENGOED : 1440-ca. 1520; aender *curen goet*, Anh. 3 B, 12-Anh. 7 A, 1; — onder Bekhoven.

Cure „pastorie”. Goed dat de pastoor toekwam.

1433. KURENLAND : 1440-ca. 1470, der *curen lant*, Anh. 2, 91-Anh. 9, 32 v°; — perceel te Bekhoven.

1434. KURENSTEDE : 1473-1475, bi der *curen stede*, Anh. 2, 69-Anh. 2, 79.

1435. KWADDE AKKER : 1440, 0, 5 b. heiden ... neffens de *quaden acker*, Anh. 3 B, 23 v°, 13 v°; — bouwland te Oostbrecht.

Kwaad „vuil”, „gering in waarde”, „vol onkruid”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 679.

1436. KWAADBLOK : 1473, duos lopinos in satis ... iaceri retro *tquaetbloc*, An. 15; 1514. tou(er) broeck neffens d(at) *quade block* a.d.z. Jan mertens bordal, Bet. 179, 37; 1524, aent *quaet block*, S.P. 10, 59-60; 1545, *tquay block*, S.A. 1902, 36 v°; — perceel bij de Ekerenbraak.

1437. KWADDE BOLK : 1440, *quaden bolcke*, Anh. 3 B, 23 v°; — bouwland te Oostbrecht.

1438. KWAADBOS : 1594-1786, een bosken gen. *tquaetbosch* ... metten hegge rontsomme, S.P. 19, 106 v°-S.P. 45, 240; — te Overbroek.

1439. KWADDE DRIES : *dəku.iəndri:s* (E 3) 1402, *quaden driesch*. Anh. 32, 15 v°; 1751, den *quaden dries*, S.P. 41, 48-49; 1956, V.; — te Bekhoven bij het Kastanjenblok.

1440. KWAAD HUIS : *tku.jœ:s* (C 3) 1956, V.; — te Overbroek bij de Schaapsdijkbeek.

1441. KWADDE LAND : 1440-ca. 1520, dat *quade lant* ... es gel. tuss. taruacker die luyc voers. van gielys van pulle hout ende Bernier scroods lants a. die ander zide, Anh. 3 B, 12 v°-Anh. 7 A, 8 v°; — perceel te Bekhoven.

1442. KWAADMECHELEN : A) *ku.imeXele* (B 2) 1440-1703, *quay mechelen*, Anh. 3 B, 22-S.A. 102, 190; ca. 1460-1729, op *quaeÿ mechelen*, Loenh. 352-RRR 88, 115 v°; 1497-ca. 1520, op *quaymechlen*, Anh. 7 B, 10 v°- Anh. 7 A, 3; 1517-1524, op *quay machelen*, S.A. 1890, 16-S.A. 1899, perkam. omslag; ca. 1520, *quaye mechlen*, Anh. 7 A, 1 v°; 1524, op *quaeÿmachelen*, S.P. 10, 95; ca. 1550, aen *quaeÿ mechgelen*, Anh. 9, 1-st. na 4 v°; 1606-1632, te *quaije mechelen*, L.R., 101-S.P. 25, 9 v°; 1617, op *quaymechgelen*, A.J. 91, 48 v°; 1623-1762, op *quaetmechelen*, S.P. 21, 149-L.L.IV, 17; 1658, op het *quaeijemechelen*, S.A. 104; 1777, *quaedt mechelen*, S.P. 44, 86; 1834-1956, *Kwaad Mechelen*, Kad. S.D. 3-V.; z.j., Place de *Quaedmechelen*, Mil. 1.50.000; — einde van de Plaats bij de Warmoesstraat.

B) 1543-1570, op *mechelen*, S.A. 1901, 1-S.P. 15, 422-423; — hetzelfde als A).

Naar het geslacht van Mechelen. Vgl. te Brecht o.a. : ca. 1520, floris van *mechelen*, Anh. 7 A, 23.

1443. KWADDE STEDE : 1722, acker gen. de *quaeij stede* gel. ouer de Luycxstraete ... o. ende n. de heijstraete ... w. de Luycxstraete, S.A. 103, 47.

1444. KWAAD ZANDEKEN : 1440, ij lps. geh. dat *quay zandeken*, Anh. 3 B, 28.

1445. KWAKKEL : 1580, de stede ... opde *quacel*, S.P. 17, 81 v°-82; — hofstede onder Eindhoven. *Kwakkel* „vogel”.

Ws. = de jongere „kievit”.

1446. **KWEB** : *dəkuep/kuεbe* A) (F 3) 1883, W. 13 ; — hetzelfde als Blijenborg.

B) (D 2, nr. 1843 II) 1956, V. ; — weiland bij Van Dijksbeemd.

C) (D 4) 1956, V. ; — perceel te Overbroek bij de weg naar Polygoon.

Kweb „moerassige, drassige plaats”. Vroeger was daar een klein ven. Zie : Schönfeld, *Veldn.*, 46 ; Prims, *Hist.*, 578-580 ; Goosenaerts, *Landb.*, a. v.

1447. **KWIKKAARD** : *dəkuikert* (I 7) 1701-1728, aenden *quickaert*, S.P. 37, 53-55 v°-S.P. 40, 108 ; z.j.-1883, *Kwikaert*, Kl-S.I. art. 190-W. 34 ; 1947-1956, *Kwikaart*, N.-V. ; z.j., V.V.V.A 8 ; — zijweg van de Raymond Delbekestraat.

Voordien de Waterstraat. Oorspronkelijk naam van beemden. *Kwik*, mnl. *quic*, *quēc* „kwik, levendig, vlug” versterkt met personificeringssuffix *-aard* (vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1928, 133 v. v.), en dan „plaats waar water uit de grond opwelt”. Ofwel mnl. *quic*, *quēc*, znw. o. (en m.) « vee”, waarbij *aard* een toevallige benaming voor weide kan zijn (Lindemans, *Top. Versch. II*, 116), en dan „weiplaats voor het vee”.

1448. **KWIKBORN** : 1440, de *quicborse*, Anh. 3 B, 9 v° ; 1453, 0, 5 vts. lants daer een scaepscoeye op staet gel. achter betcouen acker ... geh. de —, Anh. 2, 30 ; 1451, j b. geh. den *quicborne* daer tcoyken op staet, Anh. 2, 18 ; ca. 1470, Anh. 9, 24 v° ; 1570, een blokken geh. den *quicborch* gel. aende beemden achter betchouen acker tuss. facons diepenbeemt n., Feoh, 8 ; 1636, totte erue gen. den *quickboom*, S.A. 131 ; — bouwland te Bekhoven.

Mnl. *Quicborn* „bron of beekje met uit de grond opborrelend, levend water”. Vgl. *Herne*, nr. 575 ; *Opwijk*, nr. 853. De grafieën *-borse*, *-boom*, *-borch* kunnen verkeerde lezingen zijn of reïnterpretaties.

1449. KWIKMAN : *dəkukman* (D 3) 1956, V. ; — bouwland te Bekhoven, ten noorden van de Hanenpad en op de rechteroever van de Klein A.

Topografisch ws. hetzelfde als Kwikborn. *Kwikman*, personificering met suffix *-man*.

1450. KWINKSTOEL : (F 3-G 3) 1402-1570, j b. ... geh. den *quincstoel*, Anh. 32, 10-Feoh, 96 v° ; ca. 1470-ca. 1520, den *quinstoel*, Anh. 9, 38 v°-Anh. 7 A, 12 v° ; 1665-1787, twee besondere weijden ... gen. de *quinckstoelen* ... n. scheeren straete w. broeckhouenheyken, S.P. 30, 231-S.P. 45, 289 ; 1671-1798, den *quinckstoel*, S.P. 31, 267 v°-Bapt. ; 1834, *Kwinkstoel*, Kad.S.D.2 ; — « een stuc goets ... begrauen al omme ende ane de strate », een huis, bouw-en weiland, en later bij uitbreiding de buurt tussen Heikenskapelleke en de plaats waar de St.-Lenaartsbaan bij de Trog op de weg Brecht-St.-Lenaarts komt.

Thans Koningstoel. De vergissing stamt uit vorige eeuw, waaraan ws. kadastrale optekeningen schuld hebben. De bet. van *Kwinkstoel* is niet erg duidelijk. Billiet (*Herne*, nr. 576) vermeldt een *kwinkelzogs*, misschien synoniem met *kwikkelborre* (nr. 575, ib.), waaruit blijkt dat *kwink* synoniem kan zijn van *kwik*. In die zin ook *Mnl. Wb. VI*, 907, a. v. *quenc. Mnl. Hwb.* (482) vermeldt *quinken* o.a. „zich snel bewegen, op en neer gaan”. Aldus zou *Kwinkstoel* „schopstoel”, „wipgalg” kunnen betekenen (zie ook *Mnl. Hwb.* a. v. schoppen), hetzij omdat aldaar zo'n (gerechts)tuig gestaan heeft, hetzij omdat het perceel ernaar genoemd werd. Of gewoonweg een soort schommelstoel, als huisteken? Bij de Flou (VIII, 1121-1122) o.a. *Kwinken*, lochtingen met rosse potaarde te Oedelem. De Flou vermeldt ook het tweede lid *-stoel* (XV, 460) : stuk land te Beernem ; een plaats te Slijpe of Veurne-Ambacht ; *Stoelgracht*, waterloop te Middelburg in Vlaanderen ; *Stoelputten*, moerasland te Zedelgem.

X. LAAG : zie grondwoorden.

1451. LAAGLANDLAAN : z.j., V.V.V.C 8 ; — van Tilburgbaan naar grens met Sint-Job-in-'t-Goor.

1452. LAGE WEGBRUG : 1843, *Leegenwegbrug*, T. 16.20 ; — bij de Lage Weg.

1453. LAAK : (D 3) 1359-1619, in die *lake*, Comm. Br., 35-A.J. 91, 306 ; 1402, te *laken* weert, Anh. 32, 3 ; ca. 1520-1632, aen *laecke*, Anh. 7 A, 24 v°-S.P. 23, 91 r°-v^o ; — beemden te Bekhoven bij de Kleine A.

Lake, leke, „natuurlijke waterloop in moerassig terrein” (Gysse-ling, *MVN* 1954, 103) ; ook „moerassig land”, „plas”, „meer” (Schönfeld, *Veldn.*, 45-46). Ook als grensbenaming (Helsen, *MVN* 1955, 25).

1454. LAAKHEIDE : 1559, een heyblocksken ... aen *laeck-hey* o. meysbempt s. homersdonck w. ende n. de vroente, S.P. 13, 106-107 ; — heide bij de Laak.

1455. LAAR : tlu:it (E 3, F 3-4) 1359, an *dat laer*, Comm. Br., 32 v° ; ca. 1400, *dlær*, Anh. 32, 12 v° ; 1402, *laerwert*, Anh. 32, 8 ; 1449-1883, *laer*, Anh. 1, pass.-W. 20 ; 1458, aent *lair*, Anh. 1, 36 ; 1549-1561, ontrent *den lare*, S.A. 1906, 21-S.A. 1914, 2 v° ; 1618, ontrent *den laere*, S.P. 21, 43 v° ; 1886-1965, 't *Laar*, NBKP, nr. 43-V. ; z.j., V.V.V. E 5 ; — gebied ten zuiden van de Warmoesstraat en aan beide zijden van de Vaartstraat tot aan de Leemstraat onder het gehucht Steeghoven.

Germ. „hlæri” n. „bosachtig moerassig terrein” (*TW* 585). Te Brecht bezuiden het dorpscentrum. We vinden daar Kampen, ook bos kwam er voor. *Laar* was „gemeenschapsgrond”. Te Brecht grenst Laar aan Hunsel. Zie voorts : Goossenaerts, *Landb.*, 440 ; Gysse-ling, *MVN* 1954, 102 ; *Mnl. Wb. IV*, 42 ; XI, 323 ; Mansion, *Drie Lessen*, 21-25, 41-44 ; Lindemans, *Beersel*, 26 ; Helsen, *Antw. Pln.*, 41 ; Carnoy, *Origines*, 385 ; Moerman, *Ndl. Pln.*, 139 ; Schönfeld, *Veldn.*, 14 ; Bach II, o.a. § 367 ; Schröder, *DNK*, 256-262 ; Petri, 577 ; J. de Vries, *MVN* 1958, 63 v. ; J. Schnetz, *Die Lösung des Lár-Problems*, *Z.f.Nf.* 1937, 110-121.

1456. LAARHOF : (A 2) 1559, den *laerhof*, Anh. 5, 43 ; 1626, Anh. 11, 22 v°-23 ; 1691, een stuck lants ... geh. den *Laerhoff* ... gel. Jnde paddestraet, S.A. 128, l. st. (Extr. Cijnsb. Bailleul de a^o 1618) ; — perceel onder Kerkhoven.

1457. LAARSE BAAN : z.j., *Laarsche Baan*, Verz. Br. en St.-Len.

1458. LAATSBLOK : 1609, *slaetsblock*, Man. KA, 46 ; 1626, *op laets block* ... aenden meeracker ... n. aent Joosstraetken, Anh. 11 B, 117 v° ; — perceel onder Eindhoven.

Laets, psn. De Laet. Zie : Goossenaerts, *Landb.*, a. v. laet. Te Brecht o.a. : 1453, tot behoef jans de *laet* diemen heetet vander herstrate, Anh. 1, 27.

1459. LABOUREUR : *dølabøø:r* (I 1) 1786, nunc vero habitant in *Laboureur* prope houtel, Bapt. ; 1843, B.1.13 ; 1885, NBKP, nr. 48 ; 1938, L. ; 1956, V. ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 2 F-G ; — weg van Vogelzang naar de Eester.

Voordien hoeve bij de Lage Weg bij Houtelhoek. Fr. *laboureur* „landbouwer”. Vgl. *Asse*, a. v. Labuurs.

1460. LAKVENHEIDE : (B 6) z.j.-1890, Kl. S. M. art. 1590-Harou, 236 ; 1843, *Lakvenheyde*, T. 56 ; 1850, Vdm. ; — nu bouw- en weiland ten zuidoosten van de Mikse Baan.

1461. LAMMERDRIES : 1670, eenen dries gen. den schrauldries ... s. den peertsdries w. den *lammerdries*, S.P. 31, 162 v° ; — weiland te Overbroek.

Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 83 ; *Noorderwijk*, nr. 699.

1462. LAMMERVELD : 1651-1692, achter het lentenhoffken ... gen. het *lammerveld*, S.P. 29, 34-S.P. 36, 56.

1463. LAMMERWEIDE : (E 4-F 4) 1642-1722, eene weyde gen. de leege weyde gel. teynden aende *lammerweyde* ... oock de hegge naest den briel ende de hegge naest het sandeken, S.P. 26, 41 v°-S.A. 103, 42 ; — weiland achter het Verbrand Hof.

1464. LAMSHOF : (C 4) 1632, een stuck saeylants... daerop een stede plachte staen mette plantagie van de heesters totte polleblocke toe gen. den perenboom nu ter tijt gen. den *lamshof* w. aende merrijt, S.P. 23, 92 v° ; 1635, jan henrick pellens goederen ... aende merrijt nu tertyt gen. den *lemmerhoff* ende door het driesken achterwaerts vuyt doorde poelbloecken naerden block nu tertyt gen. de byeweide, S.P., 27, 54 v° ; — perceel te Overbroek.

Zie ook Peerboom. Vgl. Lemmenschof. Misschien identiek met Langmanshof? Mogelijk psn. Lambrecht.

1465. LANDAKKER : 1626, een stuck lants gen. den *lantacker*, Anh. 11, 51 v° ; — bouwland te Overbroek. *Land* bet. hier ws. bouwland bij een hoeve.

Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v. land, vooral 4.

1466. LANDBLOK : A) (E 3) 1451, *dlantbloc*, Anh. 2, 16 v° ; 1715, het *lantblock* ... w. sheerenstraat gen. het else straetien, S.P. 38, 208 v° ; — perceel te Bekhoven.

B) (B 4-C 4) 1648-1666 (1691), het *lantblock*, A.J. 72, 326 v°-S.A. 128, l. st. ; z.j.-1890, *Landblok*, Kl. S. A. art. 1292-Harou, 230 ; — perceel te Overbroek.

C) (G 4, nr. 1893, III) 1650-1751, eenen acker gen. het *lantblock*, S.P. 27, 160-S.P. 41, 24 ; 1667-1727, het *landtblock* ... o. het kerckstraetien, S.P. 31, 14 v°-S.P. 40, 75 ; — perceel bouwland te Houthoven.

D) 1706, het *lantblock*, S.A. 48, 22 v°-23 v°; — perceel te Eindhoven.

E) 1654, eene weyde oft dries gen. delssen met noch een ackerken gen. het *lantbloezken* ... tot het veeckengat toe, S.P. 28, 34 v°-S.A. 51, 59; 1654, het *lantbloezken*, S.P. 29, 164; — weiland niet nader bekend.

1467. LANDENBOS : 16 Brum., 5 (1797), *landenbosch*, D.N., nr. 12, 26 v°; — perceel te Sint-Lenaarts.

1468. LAND VAN LUIK : 1770, vant *landt van luyck*, S.B., 154; — bouwland bij de Locht.

Luyck psn. Lucas. Herbergnaam of „goed dat onder Luik zou ressorteren” blijkt niet.

1469. LANDWASAKKER : 1719, een parcheel lant gen. den *landwasacker* ... n. den ackerwegh, S.P. 38, 267 v°.

X. LANG(E) : zie grondwoorden.

1470. LANGENBERGS : (D 3) 1614, den beempt van *langenberchs*, S.P. 19, 258; 1597-1715, *het langenberchs*, S.P. 19, 15 v°-S.A. 48, 146; 1688-1762, *langenbergh*, S.P. 35, 21-L.L.IV, 13; 1642-1773, *het langenberghs*, S.P. 28, 30-S.P. 43, 655; 1681, aen *langenberghs*, S.P. 34, 9; 1721, het *langhenberchs*, S.A. 103, 38 r°-v^o; — hoeve met bouw- en weiland te Bekhoven.

Vgl. : 1454, Jan van den *Langeberge*, *Zuvern.*, 278. Zie 1470.

1471. LANGENBERGSGOED : 1617-1618, jan vanden *Langenberchs goet*, S.P. 22, 4 r°-v^o-S.P. 31, 56.

1472. LANGBLOK : ca. 1449, een bloc geh. *dlangbloc*, Anh. 6, 43 v°; 1543 (1598), een block geh. *dlangebloc*, Anh. 4, 32 v°; — perceel te Veerle.

1473. LANGBORSTENAKKERKEN : 1769, eene acker gen. *langhborstenackerken* gel. achter het laer, S.P. 43 ; 433.

1474. LANGBOS : *langbos* A) ca. 1400, int *langhe bosch*, Anh. 32, 2 ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5 F-G ; — thans weg tussen Hoekstraat en Leeuwewerk.

B) (C 5) 1887, op 't *Langbosch*, NBKP, nr. 1 ; 1956, V. ; — te Overbroek.

C) 1888, op 't *klein Langbosch*, NBKP, nr. 50 ; — perceel te Sint-Lenaarts. Allicht deel van A).

1475. LANGE DARM : 1775, sekere parcheel erve ofte land gen. den *langen darm*, S.P. 44, 8 ; — op Eindhovenakker.

Darm, naar de vorm van het perceel (Schönfeld, *Veldn.*, 103).

1476. LANGMANSHOF : 1402, inden *lancmans hof*, Anh. 32, 15 ; 1440-1522, *langmanshof*, Anh. 3 B, 34 v°-S.P. 10, 2 ; — perceel te Overbroek. Psn.

1477. LANGSTRAAT : ca. 1520, vander *langer straten*, Anh. 7 A, 23 v° ; 1524, Jn de *lanstrate*, S.A. 1918, 57 v° ; 1550-1559, *opte lange strate*, S.P. 13, 138-S.A. 1912, 31 v° ; 1559 (1618), *Jnde langhestraete*, Anh. 3 A, 3 ; 1559, *opte langhe strate*, S.A. 1912, 31 v° ; 1566, de *lanestraet*, S.P. 15, 59 ; 1599, water ofte *langstrate*, S.P. 18, 6-7 ; 1694, *lanck straet* alias *waterstraet*, A.J. 81, 324 v° ; — hetzelfde als Waterstraat en Lange Weg.

1478. LANGE TREKKEN : *delaettreke* (E 3) 1956, V. ; — bouwland te Bekhoven in de Hoek.

Trekken, hetzelfde als bedden, gewenten, voren.

1479. LANGVEN : *langven* A) (2) 1450, *lange venne*, Anh. 1, 7 ; ca. 1449, by *dlangvenne*, Anh. 6, 15, l. st. ;

1543 (1598), bouen *dlange venne*, Anh. 4, 24 v°; 1666, aen *lanck ven*, K.B.; 1956, V.; — ven boven Bekhoven en Overbroek bij de Wuustwezelse grens.

B) (G 5) 1692-1712, aent *lanck venne*, S.P. 36, 36-S.P. 38, 132; 1713, achter het *lanck ven*, S.A. 48, 111 v°; 1884, bij 't *Langven*, NBKP, nr. 31; — te Sint-Lenaarts boven Groot Veerle.

Thans hoeve te Westmalle.

C) (C 5) 1956, V.; — ven ten noorden van de Mikse Baan onder Overbroek. Hetzelfde als Heimeerken B).

1480. LANGVENSE PAD : (G 5) 1843, sentier de Groot Veerle à Westmalle, *Langevensche pas*, T. 35.

X. LAROCHELAAN : zie Staf Larochelaan.

1481. LATTENGEDEK : 1666-1771, een stedeken gen. het *lattengedeck*, S.P. 30, 339 v°-S.P. 43, 500; 1676, het *lattegedeckt*, S.A. 57, 210; 1685-1710, eene oude hoffstede ... op den hoeck vande schrammens straete nu gen. het *lattegedeck*, S.P. 34, 187 v°-S.A. 52, 101 r°-v^o; — schaarbos en hoeve te Groot Veerle.

Zie ook Huisken met de Latten. „Gedekt met latten”.

1482. LAUREYS REYNS : 1681, den woonhuijse ... inde beckhouenstraete gen. *laureys reyns* mette boomen ende plantagie staende opde straete tegens derue het thijs pellens, S.P. 34, 44.

1483. LAUWERSAKKER : (E 3) 1635, inden *lauers acker*, S.P. 25, 51 v°; 1681, *lauwers acker*, S.P. 34, 8 v°; 1696, den ... w. den lierschen wegh n. den cromacker, S.P. 36, 132 v°; — bouwland op Bekhovenakker.

Lauwers, Laurentius.

1484. LAZARIJ : 1565-1730, de *lasarije*, S.P. 15, 45-46-S.P. 40, 275 ; 1595, bouen de *Lazerije*, S.A. 49, 44 v° ; — hetzelfde als Infirmierij, te Varenbraken.

„Plaats waar melaatsen en pestlijders werden afgezonderd” (*Asse*, nr. 532). Zie ook Michielsens, *V.B.*, 25.

1485. LAZARIJHEIKEN : 1676, van het *lazernijheijken*, S.P. 32, 232 ; 1685, *tlaserijenheijken*, S.P. 34, 207 ; — hetzelfde als Varenbrakenheiken.

X. LEEG : zie Laag-.

1486. LEEKSKENS : 1626, van een beempdeken aen dessie de *leeczkens* ... o. den broeckacker, Anh. 11 B, 43 v° ; — te Kloot.

Vgl. Luikskensstraat. *Leek* variant van *loke*, *leuk*, *luik* „afgesloten ruimte”, „afgetuinde plaats, omheining”. Zie ook Leuk en Leuk-samenstellingen, Luikbos en Luik-namen. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 110 ; Prims, *Hist.*, 559 ; Van Gorp, *Med. Verb. Heemk.* 1947, 39-40 ; Beert, 26 ; P. Lindemans, *Gesch. I*, 362. *Loke* ontwikkelt zich dus over *leuk* tot *leek* en *luik*.

1487. LEEMAKKER : A) *dell.emaker* (D 4) 1359-1703, op den *leemacker*, Comm. Br., 33-S.P. 37, 88 v°-90 ; 1636, *leemackerken*, S.P. 23, 180 ; 1886-1956, *Leemakker*, NBKP, nr. 52-V. ; — perceel bouwland te Overbroek bij het Moerven.

B) 1440-1559, vanden *leemacker*, Anh. 3 B, pass.-Anh. 5, 2 ; — te Houthoven bij de Faconshoeve.

C) 1626-1674, opden *leemacker*, Anh. 11, 3 v°-S.P. 32, 136 v° ; — bouwland tussen Eindhoven en de Locht.

Vgl. *Noorderwijk*, a. v. Leemkuilen ; Schönfeld, *Veldn.*, 123 ; Goossenaerts, *Landb.*, 453.

1488. LEEMANSDRIESEN : 1681, de *leemans drieschen*, S.P. 34, 42 ; 1696, de *leemans driessen*, S.P. 36, 153 ; — weiland op de Leugenberg.

Leeman uit „leenman”. Vgl. *Opwijk*, a. v. Leemansblok.

1489. LEEMHOF : 1566, een block geh. den *leemhof*, S.P. 15, 113-114 ; 1566, een block geh. den *leemshof* byde hunselmolen, S.A. 1920, 25 v°.

1490. LEEMPUTTEN : 1461, bide meerryt aende *leemputten* tuss. jans bies dochter heybloc a. d. s. ende de kerrebane a. d., Anh. 1, 47 ; — onder Overbroek.

1491. LEEMSTRAAT : A) *leemstruut* (F 4-F 3) 1402-1663, aende *leemstrate*, Anh. 32, 19-S.A. 47, 179 ; 1440, ter *leemstraten*, Anh. 3 B, 1 v° ; 1543 (1598)-1841, *leemstraet(e)*, Anh. 4, 40-Popp. ; z.j.-1972, *Leemstraat*, Kl. S. D. art. 534-Gem. pl. St.-Len. 5 C ; — weg van het Verbrand Hof tot aan de St.-Lenaartsbaan of weg van Loenhout naar St.-Lenaarts, ongeveer bij het Grijspaard.

Hetzelfde als Kleistraat/Kleirijststraat en als Kretenbergstraat, maar dan alleen voor het stuk van het Verbrand Hof tot aan de Weg van Brecht naar Westmalle. Zie ook Horstraat.

B) ca. 1449-1724, *leemstrate*, Anh. 6, 17 v°-S.A. 103, 172 ; — straat te Overbroek in de buurt van de Moordenaar en Moordenaarsheininge.

1492. LEEMSTUK : A) 1473, super duas pecias ... dictas de capelacker ende *dleemstuc*, An. ,4 ; — perceel te Overbroek.

B) (J 6) 1843-1883, *Leem Stukken*, T. 73-W. 36 ; — bouwland te Sint-Antonius bij de grens met Westmalle.

1493. LEEMSVELD : A) (G 3) 1654, het bosken aende *leemsvelden*, F. 18, 20 (T.); 1736, aen de *leemsvelt*, F. 19, 24 (T.); 16 brum., 5 (1797), *leemveld*, D.N., n° 12, 26 v°; — perceel te Houthoven bij de Faconshoeve.

B) (G 3, nr. 864) 1654-1736, den dries gen. het *groot leemsvelt*, F. 18, 20 (R.)-F. 19, 24 (R.); — deel van A).

C) (G 3, nr. 1583) 1654, den dries gen. het *cleyn leemsvelt*, F. 18, 20 (S.); 1693, een eessterboken gen. 't hegmanneken dat wij tegen het *cleijn leemuelt* gemangelt hebben, F. 18, 20-S.P. 36, 64 v°; — deel van A).

1494. LEEN : 1566-1568, eene stede hoff te sinte lenaerts in een velde gel. geh. den *leen*, S.P. 15, 59-60-S.P. 15, 274-275.

Misschien te lezen „leu” (Leeuw B)).

1495. LEENAKKER : A) 1524-1533, een stuck lants ... geh. den *leenacker*, S.P. 10, 55-53-S.A. 1891, 56 v°-S.A. 2, 79; — bouwland te Overbroek.

B) 1545, een stuck goets geh. den *leenacker*, S.A. 1902, 50 v°; — bouwland te Eindhoven.

Mnl. *leenacker* „een akker in leen bezeten”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 735; *Herne*, a. v. lene en leen-.

1496. LEENHOEK : 1440-1775, aenden *leenhoec*, Anh. 3 B, 29-S.P. 44, 4; — heiblok te Oostbrecht bij de grens met Rijkevorsel.

1497. LEENHOF : ca. 1400, inden *leenhof*, Anh. 32, 6; — perceel te Overbroek.

1498. LEENTJE : (E 5) 1656, den acker het *leentken*, S.A., 56, 171; 1762, een parcheel erve gen. het *leentien* ... s.

de groite heirbaene ende n. de bergsche baene, S.P. 43, 101 ; — perceel op de Locht.

1499. LEERHOOS : 1620, seker parcheel ... loopende deur het venne gen. de *Leerhoose*, S.P. 92, 79 v° ; — ven onder Houthoven.

Mnl. *Lederhose*, *leerse* „laars”, ws. naar de vorm van het ven.

1500. LEERTUIN : (E 3) 1402, vanden *leedertuyne*, Anh. 32, 16 ; 1440, achter den *ledertuyn*, Anh. 3 B, 17 ; 1454-1676, den *leertuyn* ... jn betcouen acker, Anh. 1, 28-S.A. 57, 214 ; 1558-1609, den *leerthuyn*, S.P. 13, 93-94-S.P. 20, 18 ; 1561, den *leertuygen*, S.A. 1914, 5 v° ; 1703, de *leirtuyn* op molenacker, S.P. 37, 94-98 ; 1719, den *lertuyn* ... w. den molenwech, S.A. 103, 62 ; — groesblok, weiblok en land achter de Hanenpad te Bekhoven, ten oosten van de Molenweg en ten zuiden van de Overbroekse Weg.

Leedertuyne, ws. uit *ladere*, *leder*, *leer* „ladder”, „rasterwerk, soort hek (?)” (vgl. *Asse*, a. v. Leerebrugstraat (en *tuin*, oorspronkelijk „omheining” (Schönfeld, *Veldn.* 112).

1501. LEEUW : A) 1453-1482, ij steden met huysse houe ende gronde deene geh. dat swynken ... ende dander geh. den *leeu* gel. aende plaetse, Anh. 2, 30 v°-Anh. 8, 3 ; 1464-1476, den *leeuwe*, Anh. 2, 56 v°-Anh. 2, 80 v° ; 1608-1610, den *leeuw*, A.J. 65, 114 v°-CPB 58, 40 r°-v^o ; 1610, sekere affgebrande hoffstede ... gen. de *leeue* ... w. de plaetse ende s. de hoffstede gen. de meesekist, S.P. 19, 118 ; — hofstede en herberg aan de westkant van de Plaats.

Hetzelfde als Rode Leeuw A). Zie ook aldaer, tevens a. v. Franks Brouwhuis, Lemen Leeuwkens. Blijkbaar was er ook een Leeuw aan de oostkant van de Plaats naast de Mezenkist.

B) (G 3) 1513-1618, een ste met huse houe etc. gel. opte heerstrate geh. de *leeu*, S.A. 1915, 17 v°-A.J. 91, 164 ;

1540, vanden *leeuwe*, S.A. 1898, 43 v°; 1566, de *leu*, S.A. 1919, 46 v°; 1611-1702, den *leeuw*, S.P. 20, 80-L.L.IV, 16; 1804, habitantium sub signo *Leonis*, Bapt.; — hofstede en herberg te Sint-Lenaarts. Hetzelfde als Herdeken B).

C) 1527-1598, de herberg den *leeuw*, S.P. 10, 184-185-S.P. 18, 40 v°-41; 1613, den *leew*, A.J. 67, 85; — hoeve en herberg op de Locht.

Hetzelfde als Rode Leeuw C). *Leeuw*, huisnaam naar een uithangbord. Zie: Helsen, *Toponymica* 1934, a. v. Gulden- en Roode Leeuw.

1502. LEEUWERK : dɛlɪ.ueːrɛk (H 3-I 3) 1545-1834, op ten *leeuwerck*, S.A. 1902, 48-kad. S. C. 2; 1639-1715, inden *leeuwerck*, S.P. 25, 96 v°-RRA 88, 44; 1664, *leuwerck*, S.P. 30, 210 v°; 1843-1956, *Leeuwerk*, B. 32.33-V.; 1885, aan de *Leeuwerik*, NBKP, nr. 102; 1972, Gem. pl. St.-Len. 3-4-5- G-H; — hoeve cum annexis te Oostbrecht op het oude Brechterlo; weg van Bevrijdingslaan naar de Eester.

B) 1597-1668, den *grooten leeuwerk*, S.P. 19, 133-S.P. 31, 85 v°; 1601-1694, den *grooten leuwerck*, A.J. 64, 65 v°-A.J. 81, 325 v°; 1618, *grootten leuwerck*, A.J. 91, 118 v°; 1691, den *grooten leeuwerck*, S.P. 36, 31 v°; — hoeve, bouwland, weiland en heide te Sint-Lenaarts; weerdeel van C).

C) 1597, den *cleynen leuwerk*, S.P. 19, 133; 1617-1696, eene desolate stede ... gen. den *cleynen leuwerck*, A.J. 91, 71 v°-S.P. 36, 153; 1646, neffens den *kleijnen leuwerck*, S.P. 27, 79 v°; — hoeve op Brechterlo; weerdeel van B).

Meermaals in de toponymie voorkomende vogelnaam, voor een afgelegen buurt, zoals hier.

1503. LEEUWERKBAAN : (H 4-3) 1843, chemin de la Oostmalle et Westmalsche baen à la Vorrsselsche baen ou Leeuwerk, *Leeuwerkbaen*, T. 31.

1504. LEEUWERKDREEF : 1843, chemin de la Hoogstraetsche baen au Leeuwerk, *Leeuwerkdreef*, T. 13.

1505. LEEUWERKHEIDE : (I 3) z.j., *Leeuwerckheide*, Kl. S. C. 3 ; 1843, *Leeuwerkheide*, T. 32 ; z.j., *Leeuwerckheide*, M. ; — thans bouwland en weiland bij de Leeuwerk.

1506. LEEUWERKPAD : 1843, sentier de la Houtstraet au Leeuwerk, —, T. 31.

1507. LEEUWERKSE HEIVELDEN : 1640, de voors. *leeuwerckse heijvelden*, S.P. 25, 127 v°.

1508. LEEUWSE LENTENHOF : (G 3) 1668, eenen block landts ofte acker gen. den *leeuwschen lentenhoff* naest d'engelsacker, S.P. 31, 66 ; 1769, den — ... o. adriaen eyskens catte straetien s. de heirbaene ... w. adriaen eyskens straetien naer engelsacker, S.P. 43, 426 ; — bouwland te Sint-Lenaarts, toebehorend aan de hoeve de Leeuw.

1509. LEGAAN : A) *dələgu:n* (G 3) 1638-1794, vande stede gen. de *legaen*, A.J. 95, 36 v°-Bapt. ; 1723-1788, de *leghaen*, S.A. 103, 143 v°-Bet. 48, l. kat. ; 1770, vanden *leggaen*, Bet. 48, l. kat. ; 1885-1956, *Legaan*, NBKP, nr. 48-V. ; — hofstede bij de oude weg van Antwerpen naar Hoogstraten, op Varenbrakenheiken, thans Molenheiken.

B) (G 3, nr. 866) 1956, de *grote Legaan*, 1956, V. ; — hoeve bij het Heiken bij het samenlopen van de weg naar Sint-Lenaarts en de verbindingsweg met de weg naar Westmalle.

C) (G 5, nr. 1585) 1885-1956, stede de *kleine Legaan*, NBKP, nr. 48-V. ; — hoeve op Molenheiken.

Zie ook Grande la Breuve. *Legaan*, eigenlijk „leg aan”, afspanning op de heerbaan Antwerpen-Hoogstraten-Tilburg-Den Bosch. Vgl. *Tienen*, 57, a. v. Spanuit.

1510. LEGUIT : 1477, 0, 5 b. goets leen geh. *leggevuyt* ... betcouen heyde w., Anh. 2, 82; 1524-1543 (1598), achter de *legvuyt*, S.A. 1891, 60-Anh. 4, 13 v°; — hofstede en bouwland te Bekhoven.

Ws. van mnl. *uteleggen* „buitenwaarts leggen”, zodat „*leguit*” = „plaats ergens buitenaf gelegen, van het centrum verwijderd”, wat hier past (Schönfeld, *Veldn.*, 106).

1511. LEIBRUG : 1843, *Leybrug*, T. 73.44; — te Sint-Antonius.

1512. LEISKENSBEEMD : (D 3) 1359, in *leyskens beemd*, Comm. Br., 35; 1465-1661, den *leyskens beemt*, P. 3 (Beterams)-S.A. 47, 155; 1537-1626, Inden *leyskens beempt*, S.A. 1896, 26 v°- Anh. 11 B, 14; 1609-1672, inde *leijskens beempden*, S.P. 19, 51 v°-S.P. 32, 73; 1614-1626, in *leyskens beempde*, S.P. 19, 258-Anh. 11 B, 35 v°; 1626, in *leyskens beempt*, Anh. 11 B, 97 v°; 1626, *Leysken beempt*, Anh. 11 B, 16 v°; 1674, *lyskens beempt*, S.A. 113; 1702, *leyskensbemt*, S.A. 123; 1751, *leijsen beempt*, S.P. 41, 109; 1784, *liskens beempt*, KA 182; — weiland te Bekhoven bij Schepersdijk.

Leysken-s, dim. van Leys, Lauwerys, Laurentius (Roelandts, *Anthrop.* 1951, 14).

1513. LEIWEG : A) (A 6-B 6) 1841, *Leijweg*, Popp; — verbinding tussen de twee wegen naaar Brasschaat.

B) (I 1) 1843, chemin de celui dit : Hoogstraetsche baen au chemin dit : Laboureurweg, *Leyweg*, T. 1.

C) (I 7) 1843, chemin de la route d'Anvers à Turnhout à Agterstraet, *Leyweg*, T. 73.

Leiweg, vgl. Lindemans, *Asse*, nr. 538. Ook te Brecht gaat het om veldwegen. Vgl. voorts : E.A. Hoog., 127, alwaar a^o 1487 : *Lywech* van een dorp in d'ander dair veken en hangen 16 voeten; *Lywech* dair men beesten ter markt waert dryft 14 voeten. Vgl. ook Schönfeld, *MVN* 1957, 148-149.

1514. LEKENS PAD : 1843, sentier de Brecht au chemin dit : Kerstraet, *Leekenspad*, T. 41.

1515. LEKKERBEETJE : A) (G 3, nr. 1973, I) 1676, een stuck lants oft acker gen. het *lackerbeetkens* gel. opden hoek van het *lasernijheijken*, S.P. 32, 232 ; 1685, het *lackerbettien* ... o. tlaserijenheijken, S.P. 34, 207 ; 1723, het *lackerbeetien*, S.A. 103, 143 ; 1750, seker plackxken landt gen. het *lackerbetjen* ... o. varenbraecker heyken s. de heirbaene, S.P. 41, 18 ; — bouwland te Varenbraken.

B) 1885, op 't *Lakkerbetje* boven den Rompsteek, NBKP, nr. 99.2 ; — bouwland te Sterthoven.

Vgl. 1635, Andris Anttoni huffkens alias *Leckerbettien*, Anh. 11, 21. Volkshumoristische benaming, wijzend op de vruchtbaarheid van de bodem. Zie : Schönfeld, *Veldn.*, 47 ; Lindemans, *MVN* 1948, (7). Te Brecht psn. niet uitgesloten, waarbij de toenaam „lekkerbek, slemp, losbol, gemene kerel” (*Mnl. Hwb.*, 328) kan betekenen en het perceel de naam van de eigenaar kreeg.

1516. LELIE : (B 2) 1522-1767, de stede de *lelie* ... de plaetse w. dat hoelstraetken n., S.P. 10, 9 v°-10-S.P. 43, 308 ; 1528, eene stede geh. de *lelye*, S.P. 10, 248 ; 1535, vander *lelien*, S.A. 2, 109 ; — hofstede bij de Plaats.

Het „moderne” huis *Lelie* in de Lessiusstraat 10 heeft hiermee niets te maken. Huisnaam (Helsen, *Toponymica* 1934, 21-22).

1517. LEMEN LEEUWKENS : 1769-1789, seker huijsinghe gen. de *leeme leeuwkwens* ... in den cingel van de plaetse, S.P. 43, 429-S.P. 45, 517 ; — ws. hetzelfde als Leeuw A) en Rode Leeuw A).

Wijst ws. op beeldjes op de gevel.

1518. LEMMENSACKERKEN : 1522, een ackerken geh. *dlemmensackerken* ... w. den waterlaet, S.P. 10, 11 v°-12 ; — bouwland te Overbroek.

Lemmens, Lemmen, Lammen uit Lambrecht.

1519. LEMMESHOF : ca. 1449-1543 (1598), den *lemmens hof*, Anh. 6, 16-Anh. 4, 26 ; 1557-1635, den *lemmenhoff*, S.P. 14, 49-54-S.P. 25, 59 ; 1741, den *lammeshof* ... n. de schoorstraete, FKB, 7853, 126 ; — perceel te Overbroek. Misschien = Lamshof.

X. LEMMERHOF : zie Lamshof.

1520. LENNART BRUINSSTEKEN : 1720, een heyvelt ... o. de meirrijt s. *lenaert bruijns steken* w. de vrunte ende n. de moerstrate, S.P. 38, 288 ; — te Overbroek.

1521. LENAART SCHAVERS : 1657, van eender stedeken gen. *Lenaert schauers*, S.A. 120 ; 1660, seker stedeken ... gen. *het lenart schauers* ... n. sheerenstraete, S.P. 29, 235 ; — land onder Bekhoven.

1522. LENAART THYSAKKER : 1621, eenen acker gen. *lenaert thys acker*, S.P. 21, 124 v° ; — onder Kerkhoven.

1523. LENTENAAR : 1760, inden *lentinaer*, S.P. 42, 29.

Ws. *lente* + suffix *-(n)aar* (vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1928, 133 v. v.) „land dat in de lente geploegd wordt” (zie ook : Smith, *Elements*, a. v. lencten) of hetzelfde als „lentenland” of „lenten-hof”, hof die in de lente bewerkt wordt, moestuin (vgl. *Corn. Vervl.*, a. v. lenthof). Te Brecht : 1713, tot eenen *lenten* oft *keuckenhoff*, S.A. 111. Zie ook : P. Lindemans, *Gesch. Landb. Belg.*, II, 19 : verband met drieslagstelsel, lentinaar bestemd voor „murwe granen”.

1524. LENTENAARVIERSTAL : 1760, inde stucxkens van landen gen. den *lentinaervierstal*, S.P. 42, 29-S.P. 43, 47 ; — onder Eindhoven.

Vierstal hier synoniem met *vierschaar* (*Mnl. Hwb.*, 713) ; mogelijk toespeling op de ligging van de „stucxkens van landen”, gelijkenis met het plaatsen van de vier banken voor de rechters.

1525. LENTENHOF : A) 1668, het vorste heijveldeken ... gen. het *lentenhofken* opde rouwstede ofte neeltken dijckmans, S.P. 31, 73 ; — onder Klein Veerle.

B) z.j., Kl. S. E. art. 518 ; — perceel op de Hengstbroek.

C) *lentenuf* (F 4) z.j., Verz. Kart. Br.-St.-Len. ; — perceel bewesten de Rouwstee.

D) (E 3) 1956, V. ; — perceel te Bekhoven bij de Oudaanstraat.

E) (o.a. D 3) 1565-1791, een stuck lants gen. den *lenten-hof*, S.P. 15, 6-8-S.P. 46, 16 ; 1597-1786, aenden *lentenhoff*, S.P. 19, 80 v°-S.P. 45, 138 ; 1635, *lentenhoue*, S.P. 25, 52 ; 1568, den dries geh. *dlentenhoffken*, S.P. 15, 251-255 ; — bouw- en weiland te Overbroek, Bekhoven, Kerkhoven, Sterthoven en elders.

F) 1692, den *achtersten lntenhoff*, S.P. 26, 54 v° ; weerdeel van G).

G) 1692, den *voorsten lntenhoff*, S.P. 36, 54 v° ; — weerdeel van F).

H) 1635, noch twee distincte ackerkens gen. den *grooten ende cleijnen lntenhoff*, S.P. 26, 3-S.P. 27, 1 ; — bouwland bij de Dikke Toon onder Veerle.

I) 1638-1727, een stuck eruen ... geh. den *grooten lntenhoff* ... s. ... den *cleijnen lntenhoff*, S.P. 23, 203 v°-S.P. 39, 75 ; — bouwland onder Steeghoven bij het Verbrand Hof.

J) 1669-1730, op twee ackerblocken met eene weijde daerteijnden aene gelegh. alle neffens den anderen gen. den *grooten ende cleijnen lntenhoff* met de hoffstede ... lancx neffens de haeghstraete o. ende s. het wemersackerstraetien, S.A. 47, 319-S.A. 115 ; — bouwland onder Kerkhoven naar Stapelheide toe.

K) 1751-1769, een stuck landt gen. den *grooten lenthoff*, S.P. 41, 24-S.P. 43, 440 ; — bouwland bij de Meerrijt.

L) *cleynen lenthoff* ; — zie H).

M) den *cleynen lenthoff* ; — zie I).

N) zie J) ; voorts : 1689, drij parcellen eruen gel. lanex neffens de haeckstraete oostwaerts gen. den grooten ende *clijnen lenthoff* ... s. d'ackerstraetien, S.P. 35, 52 v°.

O) 1720, *clijnen lenthoff*, S.A. 103, 64 v° ; — bij het Kapelakkerken te Overbroek.

P) 1618, een stuck eruen ... geh. den *ouden lenthoff*, S.P. 22, 41 v^ol ; — perceel te Eindhoven.

1526. LENTENLAND : 1537, dan zal de laet de selue ackeren besaeyen die hy besaeyt heeft gevonden te wetene *dlentenlant* den scatacker den middelacker, S.A. 1896, 10 r°-v^o ; — bouwland onder Veerle.

Vgl. voorts : 1528, Item dieste Jaer sal de laterse oft michiel de tweedeel van den lande besaeyen ende tderdendeel braeck laten ende *dlentenlant* dat gewoenlic is *lentenlant* te zyne *lentenlant* laten, S.A. 1893, 4.

1517. LEOPOLDSTRAAT : 1972, Gem. pl. St.-Len. 6 D ; — weg tussen Prinsstraat en Processieweg.

1528. LESSIUSSTRAAT : (F 3) z.j., *Leysstraat*, Kl. S. D. art. 65 ; *ibid.*-z.j., *Lessiusstraat*, *id.*- V.V.V. F 5 ; — weg tussen Biest en Leemstraat, hetzelfde als Spekstraat.

Ter herinnering aan de Brechtse jezuiet, theoloog en professor te Leuven, Lenaert Leys alias Leonardus Lessius (1554-1623).

1529. LEUGENBERG : *dələ.gəmbərəX* (F 3) 1556-1626, op den *logenberch*, KA 207-Anh. 11 B, 25 ; 1570, *loegenberch*, Feoh, 84 v° ; 1570-1707, op de *leugenberch*, S.P. 17,

21-S.A. 48, 53 v°; 1599, achter den *lugenberch*, S.P. 19, *lugenberch*, S.P. 19, 222; 1612-1615, op ten *lugenberch*, A.J. 67, 1 v°-A.J. 68, 134 v°; 1620 (1691)-1789, op ten *leugenbergh*, S.A. 128, 1. st.-S.P. 45, 517; 1620 (1691), *logenbergh*, S.A. 128, 1. st.; 1639-1690, opden *leeugenberch*, S.P. 24, 55 v°-S.P. 36, 9; 1670, opden *leuenberch*, S.P., 31 204; 1672, *leughenberch*, S.A. 47, 449; 1782-1956, aenden *leugenberg*, S.P. 44, 514-V.; — hoeve en land op de hoek van de Pulmansstraat en de Lessiusstraat.

Betekenis onduidelijk. „Onechte berg” (vgl. *Dworp*, nr. 329, Leugenbeek) is twijfelachtig. Mogelijk volkshumoristische benaming, waarbij *berg* de zwaarte van de *leugen* moet aanduiden (vgl. Trübner IV, 510 met verwijzing naar „Hans Sachsens Schwank vom „Lügenberg”). Mnl. *loech*, *loge*, *loog*, een Fries woord dat o.a. „turfstapel” kan betekenen, wat te Brecht in de buurt van Broekhoven en Kloot van toepassing zou kunnen zijn, blijft bij gebrek aan bewijzen dubieus (zie: *Mnl. Hwb.*, 336; Holthausen, *Altfr. Wb.*, 67, a. v. löch; Moerman, *Ndl. Pln.*, 151).

1530. LEUGENBERGSE DRIES : 1777, *Leugenberghschen driesch*, RB 59, 108 v°; — dries bij de Leugenberg.

1531. LEUK : A) *dələ.k* (G 3) 1359, in die *loke*, Comm. Br., 34; ca. 1400, die *loocke*, Anh. 30, 1. st. perkam.; 1440, de *loecke*, Anh. 30, 50; 1450, *loeke*, Anh. 30, 3; ca. 1450, 1 b. goets gheh. die — gel. by den broeckacker, Anh. 30, 3; ca. 1450, neffens de *looke*, Anh. 30, 23 v°; 1581, de *Leuck*, Bet. 182a, 251-252; 1671-1696, eene weijde oft bempdecken gen. de *leucke* ... aende leuckvonder ... o. de beke s. den kerckpadt loopende naer Cloote w. ende n. d'hr Jacques van Grisperre, S.A. 57, 155-S.A. 101, 20; — weiland bij Broekhoven.

B) (C 4) ca. 1400-1626, van den *loke*, Anh. 32, 6 v°-Anh. 11 B, 129 v°; 1466, de *looke*, Anh. 2, 61; 1544, de *luek*, S.A. 1902, 24 v°; ca. 1550, de *luecke*, Anh. 9, 68 v°;

1702-1956, de *leuck*, S.A. 102, 161-V. ; — perceel te Overbroek.

C) 1402-1473, *loke*, Anh. 32, 5-An., 38 v° ; 1413 (1764), de *Loeke*, S.A. 117 ; ca. 1520, de *loecke*, Anh. 7 A, 9 v° ; 1598-1696, de *leucke*, S.P. 36, 141 v° ; 1621-1713, *leuck*, S.P. 21, 125-S.P. 38, 144 ; 1659, 1 b. saeijlants gel. bij den ackermolen ... n. den *loech*, S.A. 56, 265 ; 1685, de *loucke*, S.P. 34, 209 ; 1685 (1764), de *loncke* (sic), S.A. 117 ; 1762-z.j., de *luyck*, S.P. 43, 83-Kl. S. C. art. 1445 ; — perceel bouw- en weiland te Bekhoven, naast Laak.

D) 1440-1626, een heybloc geh. de *loke*, Anh. 3 B, 4-Anh. 11 B, 27 v° ; ca. 1470, twee bloken geh. de *loeke*, Anh. 9, 8 ; ca. 1520, de *loecke*, Anh. 7 A, 21 v° ; 1440, de *loec*, Anh. 3 B, 7 v° ; 1476, de *looke*, Anh. 2, 79 v° ; ca. 1520, de *loicke*, Anh. 7 A, 2 v° ; ca. 1520, de *loucke*, Anh. 7 A, 2 v° ; — heide, hof, dries en akkerland te Kerkhoven.

E) 1626, een stuc lants geh. den *loock*, Anh. 11, 35 ; — bouwland op St.-Lenaartsakker.

F) 1575, de *achterste Leuck*, S.P. 15, 531-32 ; — perceel te Bekhoven, deel van C).

Vgl. als appellatief : 1359, Jan van verle ... op zijn *loke* te verle, Comm. Br., 36. Zie ook Leekskens, Luikskens en Luikstraat. Voorts J. Molemans, *MN* 1970, 13-33.

1532. LEUKVONDER : (G 3) 1646-1762, byde *leuckvonder*, S.P. 25, 227-S.P. 42, 48 ; 1671, aenden *Lieuckvonder*, S.A. 47, 422 v° ; 1779-1783, aen den *luyckvonder*, S.P. 44, 197-Bet. 48, 1. kat. ; 1883, *Luyckvondert*, B. 16 ; — te Kloot. Zie ook Luikvonderbeek.

1533. LIEBE HEYLEN GOED : ca. 1460, ontr. 2 b. goets geh. *lybe heylen goet* ... dat straetken dat ter kerken waert loopt a.d.z., Loenh., 352 ; — onder Eindhoven.

Psn. *Liebe*, Lieboud of Liebrecht (Lindemans, *Vl. Psn.*, 153, 181, 190). Zie voor Heylen a. v. Heilenakker.

1534. LIEBENBLOKSKEN : 1495 (1609), 1 b. goets heet *Lyben blocxken* gel. te Veerle, Man. KA, 37.

1535. LIERSE BAAN : 1608, *liersche baene*, S.P. 18, 63 r°-v^o; — = Lierse Weg.

1536. LIERSE STRAAT : 1626, de *liersche strate*, Anh. 11 B, 117; — = als Lierse Weg.

1537. LIERSE WEG : (o.a. E 3, I 7, J 5-6) 1388-1696, byden *lierschen wech*, S.P. 19, 280 r°-v^o (Kop. 1615)-S.P. 36, 132 v°; 1561, de *leyrsche wech*, S.P. 13, 283; 1626-1643, den *lierssen wech*, Anh. 11 B, 157 v°-S.P. 26, 35; 1654, *lierser wegh*, F. 18, 16; 1656, byden *liersen wegh*, WAE, 1 v°; *ib.*, tusschen de dorpen van brecht en westmal alwaer is loopende seckeren rijweghe door de heijden van brecht naer sinte anthonis kapelle wesende een gehucht van brecht gen. den —, WAE, 2; *ib.*, opden voors. *lierschen wegh* welck is den lijkwegh comende van tgehuchte van juxschot oft sinte anthonis kapelle naer de parochie kercke van brecht; 1668-1843, *lierschen wegh*, S.A. 123-T. 42; 1883, Weg van Lier naar Brecht, W. 36; — weg van Hoogstraten naar Lier, o.a. over St.-Lenaarts en Brecht.

Bepaalde stroken van deze weg zijn Lage Weg, Leemstraat, Tilburgbaan, Lijkweg. Van de Locht af vertakkingen naar Westmal en Sint-Antonius. In het noorden is er een Lierse Weg van Loenhout naar Lier. Zie ook : J. Bolckmans, *Oudh. Kunst* 1954, 107-108, a. v. Oude Lierse Baan. Zie ook Lijkweg.

1538. LIESKEN SPEEKS : 1612, eene hoffstede ende lantblock daeraen gel. ... gen. *lysken speecx*, S.P. 20, 97 v°; 1635, *liskan speecx*, S.P. 23, 114 v°; 1654, *het lijksen speeck*,

S.P. 28, 39 v°-S.P. 29, 169 v°; 1654, *liesken speeck*, S.P. 28, 39 v°; 1660, *liesken speecx*, S.P. 30, 14 v°; — hofstede op Varenbraken.

Psn. *Liesken*, Elisabeth; *speecx*, *speeck* „spaaak”, beroepsbijaam.

1539. LIEVEN HEERS : A) 1636-1677, de goederen van egdoren blommaerts gen. *het lieuen heers*, S.P. 27, 7-S.P. 32, 301 v°; 1684, een stuck landts ... neffens de heirbaene gen. — ... w. de straete coemende van den kretenborch, S.P. 34, 172; 1795, aent *Lieven heers*, Bet. 48, l. kat.; — hofstede onder Steeghoven.

B) 1721-1784, seeckeren acker met eene weyde ende noch een stuck lants ende heyde daeraen gel. alhier aen het cleyn heyken gen. *het Lievenheers* ... w. het cleijn heyken ... N. ... de heystraet, S.A. 103, 30 v°-KA 182; — onder Sint-Lenaarts.

„Goed dat de heer toebehoorde”. Vgl. 1449, hier na volghen de leenen die ontfangen selen worden aen minen *lieuen here* den graue van oesteruant in sinen dorpe tot Brechte, Anh. 1, 3.

1540. LIEVE VROUWKEN : 1760, in eene heyde aent *lieve vrouwken*, S.P. 43, 32; *ibid.*, ontrent het *lève vrouwken*, 303; — achter Overbroek.

Ws. naar een Mariabeeldje.

1541. LIJKSTRAAT : 1769, *lijckstraet*, S.P. 43, 441; — te Overbroek.

Hetzelfde als Eilstraat. Zie ook Jacobshoek. Vgl. Lijkweg.

1542. LIJKWEG : A) (H 7-I 7) 1633, *Lyckwech*, S.A. 55, D 2, 28; 1656-1760, *lijckwegh*, WAE, 2-Anh. 11 B, 178 v°; 1725, *leijckwegh*, S.A. 103, 192; 1841, *Leykweg*, Popp; — weg van Sint-Antonius naar Brecht, waarlangs de doden ter kerke werden gebracht. Zie ook Lierse Weg.

B) 1843, chemin de la Waterstraet à la route d'Anvers à Turnhout et à St-Antoon, *Grooten lijkweg*, T. 70 ; — deel van A).

C) 1843, chemin de la Waterstraet à la route d'Anvers à Turnhout, *Kleynen leijkweg*, T. 76 ; — deel van A).

1543. LIJKENBRUG : 1843, T. 73.23.

1544. LIJNBLOK : 1559-1589, dat *lynblock*, Anh. 5, 2-Invt. Gaill. ; — perceel bij de Faconshoeve te Houthoven.

Lijn „blok waar vlas verbouwd wordt” (vgl. *Noorderwijk*, nr. 748).

1545. LIJN GIJSSEN : 1729, eenen acker gen. *lijn gijsen* ... s. den kerckwegh, S.P. 40, 221 ; — niet nader bekend.

Lijn, Katelijne, Catharina. Zie voor *Gijsen* a. v. Gijs Pellens.

1546. LIJNKEN FAAS : 1661, een ackerken gen. *lijntken faes* ... n. sijn selfs swaerdacker, S.P. 29, 245 ; — akkerland onder Overbroek.

Faes, Bonifacius ; mogelijk Servatius.

1547. LIJSAKKER : 1686, eene weijken ... gen. den *lijssacker*, S.P. 34, 232 v°.

Lys, psn. Laureis of Elisabeth. Vgl. Leiskensbeemd.

1548. LIJSEBETTENHOFKEN : 1741, 0, 5 vts. lants gel. te varenbraecken geh. *Lijsebetten hoffken* telooster van de facons o. ende z. w. de straete tegenover de meire ofte visscherije van van der noot, FKB, 7853, 133 r°-v^o ; — bouwland op Varenbraken.

1549. LIJSENHOEK : ca. 1400, iiiij b. heyden ligghen in den *lysen hoec* achter die mere ackere, Anh. 32, 14 ; — te Eindhoven. *Lysen*, ws. psn.

Vgl. eveneens onder Eindhoven : Botshoek, Golhoek, Hagenshoek.

1550. LIJSMOETKENS : 1662, sekere erue soo lant als wijde aen malcanderen gel. ... gen. *het lijsmoetkens*, S.P. 30, 67 v° ; — te Varenbraken.

Vrouwenvoornaam *Lismoede*.

1551. LIJSTERBESLAAN : z.j., V.V.V. C 7 ; — weg van Braambeslaan naar Vogelkerslaan.

1552. LINDEKEN : *tlendəkə* (E 3) 1689, de goederen ... nu gen. *het leijndeken* ... o. de beckhouensche straete, S.P. 35, 34 v° ; 1689, het *Lijndeken* bestaende in huijsinghe wermoeshoue landen maeijdries etc. ... o. de beckhouense straete, S.A. 118 ; 1690-1956, het *lindeken*, S.A. 110-V. ; — hoeve cum annexis te Bekhoven. *Lindeken* « boomnaam ».

1553. LINDENLAAN : z.j., V.V.V. C 8 ; — weg van Weymoutlaan tot Begonialaan.

1554. LINKSSTRAAT : z.j., *Lincksstraat*, Kad. S. D. 1.

1555. LIPSHOF : 1340-ca. 1520, den *lips hof*, Anh. 3 B, 5-Anh. 7 A, 24 v° ; 1482-1570, den *lips hoff* ... tuss. de molenstraet o. ende den dyck van neste, Anh. 8, 67 v°-Feoh, 4 v° ; — perceel onder Sterthoven.

Lip-s, verkorte vorm van *Filips*.

1556. LISTENHOF : 1678, de helft vanden *listenhoff*, S.P. 32, 321 ; — perceel te Overbroek.

1557. Lo : A) 1359, int *loe*, Comm. Br., 33 v° ; ca. 1400, tgoed ten *loo*, Anh. 32, 7 ; 1522-1543, j b. goets geh. *dloo*, S.A. 1917, 17-S.A. 1901, 7 ; 1559-1662, *loo*, Anh. 5, 35 v°-S.P. 30, 78 v°-79 ; 1550, *dloe*, S.A. 1906, 33-S.P. 11, 40-41 ; 1649-1706, de *loij*, S.P. 25, 250-S.A. 48, 22 v°-23 v° ; 1693, den *loelij*, S.P. 36, 74 ; — bos, akker- en weiland te Overbroek, Sterthoven en de Locht.

B) 1669-1680, eenen acker ofte block landts ... gen. het *loot* (lees wrsl. Looi) ... o. het gebuerheyken gen. den torffheuel ... n. de loijstraete, S.P. 31, 130 r°-v^o-S.A. 57, 239 ; — perceel te Sterthoven.

C) 1577, de helft van den lantblock geh. *tgroot loo*, S.P. 16, 129 ; — deel van A), onder Sterthoven.

D) 1577, de helft van de lantblock geh. *teleyn loo*, S.P. 16, 129 ; — weerdeel van C).

E) 1470-1482, ontr. 3 b. goets geh. dat *loken*, H.G., 9-Anh. 8, 13 v° ; ca. 1520, *loecken*, Anh. 7 A, 5 ; 1626, int *Looken*, Anh. 11, 26 ; 1741, *Dloeyken*, FKB 7853, 123 ; — perceel te Eindhoven bij de Locht.

F) 1626, *tlooken* aenden hoogen wech o.z. Joris van rill heijkants w. aen tvenneken, Anh. 11, 36 v°-37 ; *ibid.*, *tloocke* ; — bouwland te St.-Lenaarts.

Lo, zie Brechterlo. *Loken*, dim. van *Lo*.

1558. LOAKKER (s) : A) (D 5) 1549-1560, een stuck lants geh. den *loys acker* ... Jnde oistacker ... o. aenden hoogen wech. S.A. 1906, 13 v°-S.P. 13, 232-233 ; 1663-1764, de *loijacker*, S.P. 30, 137-Bet. 48, l. kat. ; 1772, den *looacker* gel. over het heyken ... o. het gebuerenheyken ... s. d'erve vanden grooten torffheuel n. de loostræet, S.P. 43, 572 ; 1796, den *looakker*, S.P. 46, 688-689 ; 1843, *Loyakker*, T. 5 ; — bouwland te Sterthoven.

B) *lu.iak*ers (E 5) z.j.-1883, *Loey Akkers*, Kl. S. K. art. 188-W. 33; 1890, Harou, 230; 1956, V.; — bouwland te Eindhoven.

1559. *LOBOS* : *tluibos* (D 4-5) 1886-1956, in 't *Looybosch*, NBKP, nr. 52-V.; — bos te Serthoven, bij Overbroek.

1560. *LOCHT* : *daluht* (D 5-E 5) ca. 1400-1956, bi der *locht*, Anh. 32, 14-V.; 1402-1565, ane der *lucht*, Anh. 32, 2-S.A. 1919, 2; 1449, ter *lucht*, Anh. 2, 10 v°; 1513, opte *loch*, S.A. 1, 35; ca. 1520-1883, ter *loecht*, Anh. 7 A, 4-W. 21; ca. 1520, ter *luecht*, Anh. 7 A, 5; 1603, op de *Loicht*, A.J. 64, 291-293; 1611-1770, bij de *lochte*, L.R., 109-S.B., 154; 1643, achter de *loocht*, S.P. 26, 35; 1714-1771, *loght*, S.P. 38, 163 v°-164-S.A. 133, nr. 9; 1769, opde *loeght*, A.J. 85, l. bl.; 1776, *logt*, S.P. 44, 34; — buurt bewesten Eindhoven en bezuiden Sterthoven.

De oudste bronnen laten de Locht onder Eindhoven ressorteren. Later zegt men de Locht „of” Eindhoven. Soms hetzelfde als Sterthoven. *Locht, lucht*, van loken, luken = sluiten, verwant met *loke* „omheining” (Helsen, *Antw. Pln.*, 27). De *Locht* is lange tijd een belangrijk verkeersknooppunt geweest: de weg van Bergen-op-Zoom naar het zuiden kruiste er de oude heerweg van Antwerpen naar Tilburg. Tussen 1531 en 1534 was er „opte Locht” een wach van de „lant-tolle” van Brabant (Pinchart, 2, nrs. 22237-22239).

1561. *LOCHTAKKER(s)* : (E 5) 1717-1729, op het *lochtsacker*, S.P. 38, 218 v°-S.P. 40, 194; 1754, op den *lochtacker*, S.P. 41, 327; 1843, *Lochtakker*, T. 50; z.j.-1843, *Locht Akkers*, Kl. S. N. art. 1235-T. 42; 1883, *Loecht Akkers*, W. 21; 1890-1956, *Lochtakkers*, Harou, 231-V.; — akkerland op de Locht.

1562. *LOCHTBEEMD* : (D 3) 1528-1604, de *locht beemt* (-bempt, -beempt), S.A. 1893, 21 v°-S.P. 19, 110; 1631-

1663, *lochtsbeempt*, S.P. 23, 24 v°-S.P. 30, 292; 1696-1727, een bempdeken gen. *lochtsbempt* gel. aen scheipersdijck ... o. de raem ... w. de beecke, S.P. 36, 132 v°-S.P. 40, 54; 1774, *lochtschen bempd*, S.P. 43, 685; — weiland onder Bekhoven achter de Hoek, ook achter Overbroek genoemd.

Vrij ver van de Locht verwijderd.

1563. LOCHTBLOK : 1440-1473, der *locht bloc*, Anh. 3 B, 11-Anh. 2, 81 v°; 1450-1473, der *lucht bloc*, Anh. 1, 9 v°-Anh., 4; 1482-1663, der *locht block*, Anh. 8, 10 v°-S.P. 30, 168; ca. 1520, der *loecht block*, Anh. 7 A, 4; 1559 (1618), der *Luchtblok*, Anh. 3 A, 5; 1671, den *lochtsblock*, S.P. 31, 221; — akker- en weiland op de Locht.

1564. LOCHTENBERG : A) (B 7) 1654-1670, ontrent den *lochtenberch*, S.P. 29, 21-S.P. 31, 159; 1790-z.j., tegens den *lochtenberg*, S.P. 45, 554-Mil.; — grensgebied ten noordwesten van het Kanaal bij St.-Job-in-'t-Goor.

B) 1672, *lochtenberch*, S.A. 47, 451-S.A. 57, 163 v°; 1681-1691, sekeren acker gen. den cleijnen acker met twee weijkens daer voor aen gel. deen gen. het rijtken ende dander den *lochtengberh* ... comende aen het clootheijken — s. den dorenacker, S.P. 34, 47 v°- S.P. 36, 35; — weiland onder Kloot.

C) 1618 (1635), aenden *Lochtenberch* ... o. stapelheyde, Bet. 3220; — onder Bekhoven.

Lochten „looktuin” (MVN 1952, 81-84). Wijst *berg* op een hoger gelegen perceel?

1565. LOCHTPAD : 1843, chemin de Brecht à Locht, Minnestraetje, De *Lochtpad*. T. 27.

1566. LOCHTSE HEIDE : (C 5-D 5) z.j.-1890, *Lochtsche heide*, Kl. S. M. art. 1668-Harou, 236; 1850, *Locht Heyde*,

Vdm. ; — Thans akker- en weiland met hier en daar nog schaarse stukjes bos en hei tussen Schotensteenweg en Mikse Baan. Ook Hoge Heide.

X. LOCHTS(E) KERKSTRAATJE-WEG : zie Kerkweg C).

X. LOCHTSE STAP : zie Stap.

1567. LOCHTSE VONDER : (E 5) 1739, door den *lochtensen vonder*, Bet. 48, l. kat. ; 1755, aenden *lochtsen vonder*, S.P. 41, 342 ; — bij de Lage Rijt op Eindhoven.

Zie ook Vonder.

X. LOECH : zie Leuk C).

1568. LOENHOUTSE BAAN : A) 1673-1783, *Loenhoutsche Baene*, A.J. 97, 204-S.P. 44, 596 ; — hetzelfde als Loenhoutse Weg.

B) z.j.-1843, *Loenhoutsche baen*, Kl. S. E. art. 1810-T. 9 ; — van St.-Lenaarts naar Loenhout over de Hengstbroek. Hetzelfde als Kloosterstraat en Berenstraat.

C) (F 2-3, G 3) 1834, Weg van Loenhout naar St-Leonardus, Kad. S. C. 2 ; — hetzelfde als St.-Lenaartsbaan, over Koningstoel.

D) z.j.-1956, Steenweg naar Loenhout, Kl. S. C. art. 1213-V. ; — hetzelfde als Haak-, Haagstraat, Hofstraat, Veldstraat, althans het gedeelte het dichtst bij het Brechts centrum.

1569. LOENHOUTSE WEG : A) (A 4-B 4-3-C 3-D 2-1) 1843, chemin de Nieuwbrug vers Brasschaat, *Loenhoutschenweg*, T. 18.

B) 1843, chemin du hameau d'Overbroek à Loenhout, *Kleinloenhoutscheweg*, T. 20 Rechtstreekse verbinding tus-

ssen Loenhout en Antwerpen over Brasschaat, nu volledig in onbruik wegens militair domein voor de basis Brasschaat-Polygoon.

1570. LOENHOUTSPAD : 1843, chemin de Brecht à Loenhout, — ,T. 18.

1571. LOHEUVEL : 1618 (1635), *loehouel*, Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220, 33.

1572. LOKDRIES : 1626, dat clooster van facons van ienen vuytfanghe voor de *lockdries* t'segen haer hoeue ouer te Beckhouen Jnden hoeck, Anh. 11 B, 4 v°.

Lok, loke „afsluiting, omheining” (zie a. v. Leeskens).

X. LOKEN : zie Lo E) en F).

X. LOOI : zie Lo.

1573. LOOP : (als appellativum lu.ep) A) 1449, aenden *loep*, Anh. 2, 5 v° ; 1482-1745, vanden *loop*, Anh. 8, 37 v°-38- S.P. 40, 625 ; — te Varenbraken, Stapelheide en elders.

B) 1619 (1691), aend *loopken*, S.A. 128, l. st. ; 1626, het *loopken* van Sterthouen acker, Anh. 11, 45 ; — bij Stapelheide en te Sterthoven.

Loop „beek” (Carnoy, *Brux.*, 15 ; Schönfeld, *Watern.*, 247 v).

1574. LOOPHOF : 1402-1440, inden *loephof*, Anh. 32, 13-Anh. 3 B, 30 ; 1460, den *loophof*, Anh. 2, 49 v° ; — perceel te Broekhoven.

1575. LOPENZAAD : A *tlu.øpenzæn* (D 4) 1618-1714, een parcheel eruen gen. het *loopensaet*, S.P. 22, 33-S.P. 38, 159 r°-v^o ; 1956, lt *Lopensen*, V. ; — akkerland te Overbroek.

B) 1884, 't *Loopenzout*, NBKP, nr. 30; — perceel te Eindhoven bij 't Vierendeel.

Zie Cleyslopen. *Lopensen* heeft in laatste lid verdoffing van „saeyen” (lopensaeyen), mv. van „saet”. *Loopenzout*, in tweede lid dialectische reïnterpretatie van „saet” (?) of verkeerde lezing.

1576. LORIJT : 1556-1581, het stedeken aende *loorijt*, S.P. 12, 10-11-S.P. 17, 83; — onder Overbroek.

« Rijt bij het lo ». Zie voor *rijt* en *lo* resp. a. v. Botervichtrijt en Brechterlo.

1577. LOSE AKKER : 1660-1661, eenen acker gen. den *loosen acker*, S.A. 56, 280-S.A. 47, 117 v°; — akkerland onder Kloot.

Loos „bedrieglijk” met bet. „onvruchtbaar”?

1578. LOSTRAAT : (D 4-5) 1661, *looijstraete*, S.A. 51, 108 v°; 1669-1696, de *loijstraete*, S.P. 31, 130 r°-v^o-S.P. 36, 154 v°; 1681-1796, de *loostraet*, S.P. 34, 26 v°-27-S.P. 46, 688-689; z.j.-1841, *Loeystraat*, Kad. S. N. 2-Popp; 1524, int *loys straetken*, S.A. 2, 16 v°; 1883, chemin de sterrenhoven à la Bergschebaen, *Loeystraetje*, W. 21.

1579. LOSTRAATBRUG : 1843, *Loeystraat brug*, T. 43.37.

1580. LOVERSWEG : (D 3) 1843, chemin du hameau den Hoek au Hoekakker, *Looversweg*, T. 19.

1581. LUIK BERTELS : 1614, eene stede met alle zyne gronde ende toebehoorten ... gen. *lucas bertels*, A.J. 90, 256 v°; 1668-1683, sekeren acker gen. het *luyck bertels*, S.P. 31, 48 v°-S.P. 34; 1693, stede ende goederen gen. het *Luyck bertels*, A.J. 80, 10, 18 v°; — hofstede en akkerland te Sterthoven.

1582. LUIKBOS : 1770, seker parcheel gen. het *luyck bosch*, S.P. 43, 453-454 ; — percheel te Overbroek. « Bos bij de loke, leuk luik ». Vgl. a.v. Leekskens.

X. LUYKENS : zie Luikskens.

1583. LUIKENSWEIKENS : 1773, eenen driesch gel. daer ontr. gen. *luijkens weykens*, S.P. 43, 658 ; — weiland te Overbroek.

1584. LUIKESBEEMD : *lœ.kœzbemt* (E 1, nr. 1042) 1956, V. ; — weiland bij de grens met Wuustwezel bezuiden Nieuwbrug.

Ws. naar de psn. Lucas.

1585. LUIKEWEG : 1843, chemin de Groot Veerle au Luyken ou vers le Leegeheyde, T. 38 ; — vermoedelijk hetzelfde als Lage Heideweg.

Luike, variante van *loke*. Zie a. v. Leekskens.

1586. LUIKSE AKKER : 1712, op den *luijckschen acker* gel. aen de luijckstraet, S.P. 38, 91 ; 1713-1722, seeckeren acker ... gen. den *Luijcxen acker* ... n. de vs. Luycxstraet, S.A. 48, 136 v°-S.A. 103, 115 v° ; — akker bij de Leuk.

1587. LUIKSKENS : (B 4-C 4) z.j.-1890, *Luykskens*, Kl. S. A. art. 994-Harou, 230 ; z.j., *Luykskens*, Kl. S. A. art. 1292 ; 1843, *Luykens*, T. 45 ; 1884-1886, in de *Luyckskens*, NBKP, nr. 6-*ib.*, nr. 52 ; — te Overbroek achter de Meerrijt. Vgl. Leekskens.

1588. LUIKSKENSWEG : 1843, chemin du hameau d'Overbroek à Brasschaat, *Luyckckensweg*, T. 45 ; = Brasschaatbaan.

1589. LUIKSTRAAT : *lœkstru:t* (E 2-F 2-F 3) 1470-1765, inde *luycxstrate* (-straete, -straet), H.G., 18-S.P. 43, 169-170 ; 1476-1527, aen de *luycxstrate*, Anh. 2, 81-S.A. 1892, 4 ; ca. 1520, de *lucxstrate*, Anh. 7 A, 11 ; ca. 1520-1947, de *luyckstrate* (-straete, -straet, -straat), Anh. 7 A, 11-N. ; 1530-1537, inde *luyxstrate*, S.A. 2, 42 v°-S.A. 1896, 34 ; 1626, *luijstraete*, Anh. 11 B, 25 ; 1715, de *luickstraet*, S.A. 48, 153 ; 1724, opde *leucxstraete*, S.A. 103, 157 v° ; 1726-1776, de *luyckxstraet*, S.P. 40, 20-S.A. 117 ; z.j., *Luykstraat*, Kl. S. C. art. 1729 ; z.j., *Luyckskens straat*, Kad. S. C. 2 ; 1841, *Luyksche straat*, Popp ; 1883, chemin du Rookgat au schaepersdyk, *Luycksche straat*, W. 48 ; — straat van Oudaanstraat naar Rookgat. „Straat bij de Leuk” Zie Leekskens.

1590. LUIKVEN : z.j., *Luyckven*, Kl. S. A. art. 1292 ; — ws. verkeerde lezing voor Huik(g)ven.

1591. LUIKVONDERBEEK : (G 3) 1883, *Luyckvondertbeek*, W. 3 ; *ib.*, *Luyckvoortsche beek* ; *ib.*, *Luyckvordsche beek* ; z.j., *Luyks Vondert Beek*, Mil. 1.40.000. Vgl. Leukvonder.

1592. LUIS : 1572, in een huysken gen. de *luyx* metten wermoeshoue ende een stuck lants met eenen aerde daeraen gel., S.P. 15, 545-546.

1593. LUIVENNEN : 1551, aen de *luyvennen*, S.P. 14, 30. *Lui* „stil, doods”. Of *lui* variante van *lo* „moeras” (Gysseling, MVN 1954, 103-104)?

1594. MAAIDRIES : A) 1622, alsulcken aenstede ... metten ... lemmenshoff tvlasaerdeken den verckenshoff ... den bogaert den langenhoff den staethoff nu gen. den *maeydries*, S.P. 21, 128 ; 1775, den *meydriesch*, S.P. 44, 3 ; — perceel te Overbroek. Zie ook Staathof.

B) 1785, op een stuck erffve ... gen. het *maydriesken* ...

o. daudaenstraete ... s. beekhoven straet, S.P., 38 176 v° ;
— perceel te Bekhoven.

C) 1780, eenen driesch gen. den *maiejendriesch*, S.P. 44, 288 ; 1790, eenen dries gen. den *maeijndries*, S.P. 45, 599 ; 1791, den *maeijndries*, S.P. 46, 15 ; — perceel te Houthoven in de Houtstraat.

D) 1649, int *maeydriesken* ... gen. den *leeghen maeydries*, S.P. 27, 110 v° ; — perceel te Overbroek, mogelijk deel van A).

Maaidries „weiland, maailand, hooiland” (vgl. Lindemans, *Top. Versch. II*, 72-74).

1595. MAAIKEN KREMERS : 1643, seker huijs ende hoff gen. het *maeijken cremers*, S.A. 56, 15 ; 1645, het *maeijken kremers*, S.P. 27, 195 v° ; — te St.-Lenaarts.

Maaiken, dim. van Maria. *Kremers*, beroepsnaam, Mnl. *cramer*, *cremer* „handelaar”.

1596. MAAIKEN VERSCHUREN : 1672-1695, eene hoffstede ... gen. het *maijken verschueren* ... s. ende w. facons erfue, S.P. 32, 22-S.P. 36, 119 ; — hofstede te St.-Lenaarts.

1597. MAAILOOSAKKER : 1698, seeckeren acker ... gen. *maijloosacker*, S.P. 36, 198 ; 1778, een stuck landt gen. den *Malloes*, S.P. 44, 155 ; — bouwland op Veerleakker.

Mogelijk *made-loos* „beemd, hooiland” en „gracht”. Vgl. Bach, II, § 299 ; R. van Passen en K. Roelandts, *Wilrijk*, a. v. Maloos. Misschien *-loos*, nml. *loodse* „een soort schuur, bergplaats” i.e. voor het hooi, en dan misschien identiek met Maaischuurken.

1598. MAAISCHUURKEN : 1663, een stuck lants gen. het heijlandt met landt ende weij daer teijnden aengelegen gen. het *maeijschuerken*, S.P. 30, 135 v^oē ; — akker- en weiland op de Locht.

„Bergplaats voor het hooi”.

1599. **MAAISTRAAT** : 1626, aende *maesstrate*, Anh. 11 B, 146 v° ; 1642, twee ackers o. aende merrijt s. aende *maeystraet*, S.P. 27, 47-S.P. 26, 36 v° ; 1668-1795, aende *mariestraet*, S.P. 31, 49 v°-S.P. 46, 455 ; 1691-1729, de *meijstraet*, S.P. 36, 40.1-S.P. 40, 268-269 ; 1696, de *marestraet*, S.P. 36, 154 ; 1720, *maristraet*, S.A. 103, 65 v° ; z.j., *Mariestraat*, Verz. Br. & St.-Len. 1883, *Mari Straat*, W. 31 ; — straat te Overbroek bij de Meerrijt en de Winternesten.

Maey-, mey-, marie-, mare-, maesstraat topografisch identiek. Psn. *Maria*, waarbij *maes* verkeerde lezing? Of *made, mede, maai*? Minder ws. wegens *marie-, marestraat*. Zowel de nabijheid van de *Meerrijt* als van de *Maashof* kan de evolutie hebben beïnvloed.

1600. **MAARTBOS** : 1601, den alaertsbeempt alh. gel. inden *maertbos*, S.P. 18, 83 v° ; — perceel te Bekhoven.

X. **MAARTRIJT(VONDER)** : zie *Meerrijt(vonder)*.

1601. **MAASAKKERKEN(HEIN)** : 1456, iij lps. lants ... geh. *hein maes ackerken*, Anh. 2, 39 ; — perceel op St.-Lenaartsakker.

1602. **MAASBLOK** : 1628-1720, sekren acker gen. *maesblock*, S.P. 21, 232-S.A. 103, 69 v°-70 r°-v^o ; — akkerland te Overbroek op de Meerrijt bij de Verbrande Stede en het Rolbos.

1603. **MAASGOED** : 1530-1531, 1 b. leens (onder zeuenbergen) gel. by stoffels van eemeren meer geh. *dmaes goet*, S.A. 2, 46 v° ; 1535, eenen b. leens geh. *maesz. goeyken*, S.A. 2, 107 ; — perceel onder Eindhoven (?).

1604. **MAASHEIBLOK** : 1440, vj b. heiden gel. tuss. eindouen ende tsterthouen *maes heybloc* geh., Anh. 3 B, 15 v°.

1605. MAASHOF : A) ca. 1449-1461, omtr. 0, 5 b. goets geh. den *maes hof*, Anh. 6, 19-Anh. 1, 48 v°; 1543 (1598), den *maeshoff*, Anh. 4, 29; 1574, een woonhuysse met een block gen. den — ... aende dweerstraete comende tot aenden langenhoff, S.P. 17, 61 r°-v^o; — perceel te Overbroek bij de Meerrijt. Zie ook D).

B) ca. 1467, op een buynder lans gheh. den *maeshof*, O.V.G., 5; — perceel te Steeghoven.

C) ca. 1470-1482, ij houe geh. de *maes hoff* ontr. 1 b. ... die ackerstræet o., Anh. 9, 28 v°-Anh. 8, 27 v°; — perceel te Bekhoven.

D) 1626, op een hoff geh. den *Langen Maes Hoff*, Anh. 11, 7 v°, 8, 60; — = Hof J) en ws. = A).

1606. MAASKENS BOSKEN : 1659, neffens *Maeskens boschken*, A.J. 96, 24 v°; — bos te Eindhoven.

1607. MAGERE DRIES : 1667, sekere weijde gen. den *mageren dries* ... s. het rootien, S.P. 31, 20; — weiland onder Steeghoven.

Mager „slecht, niet veel zaaks” (vgl. Goossenaerts, a. v. 3).

1608. MAGER STUK : 1720, eenen acker gen. het *mager stuck*, S.A. 103, 233 v°.

1609. MAKADAM : z.j., Kl. S. M. art. 2993; — weg naar Schoten.

1610. MALAARD : 1635, eenen beempt geh. den *mals-aert* ... s. den cappelrye van halbeempt, S.P. 23 (?), 117 v°-118; 1645, den *malaert*, S.P. 26, 17-S.P. 27, 22; 1695, den *molschaert*, S.A. 122; — weiland onder Jukschot.

„Aard bij Malle i.e. Westmalle”. Zo ook bij *Mals(e)*. Vgl. Goossens (*Schilde*, lic.) : 1664, malschen beempt.

X. MALEVOORT : zie Marumvoort.

X. MALLOOS : zie Maailoosakker.

1611. MALSE BEEMD : 1716, den *malsen bemp*, S.A. 48, 182 ; 1769-1776, eenen bempdt ... gen. de *malschen bempd*, S.P. 43, 445-S.P. 44, 53 ; — weiland te Sint-Antonius.

1612. MALSE STRAAT : 1794, op eene schoone welgecalante herberge gen. den wildenman ... s. de *malse straete*, S.P. 46, 342 ; — hetzelfde als de weg van Antwerpen naar Turnhout op het grondgebied Sint-Antonius, richting Westmalle.

1613. MALSSES BOSKEN : 1791, een stuck lands gen. den agtersten boschacker ... o. d'welaer acker vanden romsteeck ... w. *malses bosken* van den krekelberg, S.P. 45, 619 ; — bouwland onder Sterthoven.

Malses ws. „van Malle (Westmalle)”, doelend op de heer van Westmalle, die dit bosje ws. in eigendom had.

1614. MALS HEIKEN : 1751, teynde de kerstraet op het *mals heyken*, S.P. 41, 47.

1615. MARBELENVEN : *tmerøbeleven* (E 6) 1523-1561, by *dmarbelen venne*, S.A. 1891, 8 v°-S.P. 13, 296 ; 1568-1660, aent *merbele(n) ven(ne)*, S.P. 15, 251-255-S.A. 47, 96 v° ; 1669 (1683-1771, bij *merbelven(ne)*, S.A. 128, l. st.-S.P. 43, 500 ; z. j.-1884, *Marbere(n)ven*, Kl. S. K. art. 166-NBKP, nr. 30 ; Mil. ; 1956, V. ; 1691, een heyde gen. valkenberch gel. achter *meirlevenne*, S.P. 36, 24 v° ; — ven in de Waterstraat tussen het Trappistinnenklooster en de Hoge Schouw.

Marbelen, adj. *marmeren*? Of van *mergel* (Tavernier-Vereecken, *MVN* 1952, 21-26) wegens *Meerleven*, weliswaar pas 170 jaar later

opgetekend? Of *maar-lo*, waarin *lo* „moeras, poel” (zie : Schönfeld, *Watern.*, 156,196 ; Gysseling, *MVN* 1954, 103-104) met een latere hypercorrecte *b* en een jongere toevoeging van *ven*? Zie voorts : J. Floren, *Oudh. K.* 1914, 31 ; A. de Lattin, *Nat. Stedenschoon* 1939, 21-22.

1616. MARCELISHOF : 1575, seker lantblock gen. den *marchelishoff*, S.P. 17, 51 v°-52 ; 1626, een hoeue ... *marcelis hoff* z. aende erue gen. den boshoeck, Anh. 11 B, 90 ; — te Veerle. Psn.

1617. MARIENHOF : 1459, een stede met huysse houe ende gronde ... geh. *marien hof* ... tuss. den petershof ... ende aernout Jan nouts goede, Anh. 2, 44 v° ; — te Kloot.

X. MARIESTRAAT : zie Maaistraat.

1618. MARKEN : 1626, 0,25 b. lants ... gen. *Tmarcken*, Anh. 11, 57 ; — perceel te Overbroek. Ws. = Meerken.

X. MARUISKENS : zie Meerhuisken.

1619. MARUM : A) *tmerøm* (D 1-2) ca. 1400-1619, *marem*, Anh. 32, 12- S.A. 92, 45 v° ; 1510-1884, *marum*, A. Tong. A. II.48, 103 v°- NBKP, nr. 2 ; 1559, *marem*, S.A. 1912, 20 v°, 23 ; 1567-1787, *marom*, S.P. 15, 131-132-KAA 1 ; 1786, *maerom*, S.P. 45, 256 ; 1789, *maerum*, S.P. 45, 517 ; 1956, V. ; — thans weiland, maar nog veelal moerassig en braakland in het grensgebied van Brecht en Wuustwezel, ten dele militair domein.

Strekte zich vroeger uit tot aan Stapelheide, de Papposstraat in het zuiden en ook bewesten de weg naar Wuustwezel. De archivalia hebben het altijd over „beemden”, nl. uitgestrekte weideplaatsen en grasland in de laagten van de Kleine A en de Stapelheidebeek. Zie Blakkemarum.

B) 1557-1562, Jn *gemeyn marem*, S.A. 1911, l. st.-S.A. 1914, 17 v° ; 1580, Jn *ghemeyn Marum*, Anh. 5, 111 ;

1608, het *gemeyn marum*, S.P. 18, 18 v°-19; 1608, opden *gemeynen mare*, S.A. 109; — gemeenschappelijke weilanden onder Bekhoven. Deel van A).

C) 1659, Jn *groot marum*, S.A. 56, 267; — deel van A).

D) 1654-1736, een beemt opden *hooghen marum*, F. 18, 20 (B.B.-C.C.)-F. 19, 24 (B.B.); — deel van A).

1620. MARUMBEEMD : 1560, gel. in marem geh. den *marembeempt*, S.P. 15, 258-259; 1603, *marum bemdt*, A.J. 84, 279; 1712, *marumbemden*, S.P. 38, 90 v°; — zie Marum en Beemd op 't Marum.

1621. MARUMVOORT : 1473-1538, *maremvoert*, An., 24-GWKP, 19-20; 1538, *Marenvoert*, GWKP, 19-20; 1565-1601, *maremvoort*, S.P.5, 25-26-S.P. 18, 28 r°-v^o; 1591-1709, aende *marumvoort*, S.P. 18, 2-S.P. 38, 37 v°; 1591, *malemvoirt*, S.P. 18, 18 v°-19; 1619, *malenvoirt*, A.J. 91, 308; 1621, aenden *maelenvoort*, S.P. 21, 116 v°; 1653, *malumvoort*, S.P. 29, 126 v°; 1653-1654, de straete van de *malumvoirt*, S.P. 29, 126 v°-S.P. 28, 15; 1729-1762, *malevoort*, S.P. 40, 222-L.L.IV, 15; — vermoedelijk waar de weg van Brecht naar Wuustwezel de Kleine A kruist of een plaats in de onmiddellijke nabijheid.

De variant van *marum* : *malem*, *maelem*, *maten*, *malum*, *male* berust op dissimilatie of op analogie met *maat*, *male* uit malhō- f. „zak, depressie” (Gysseling, *MVN* 1954, 104).

1622. MAZENWEI : *dəmu:zəu:ɔi* (E 3) 1956, V.; — onder Bekhoven, rechts van weg naar Wuustwezel.

1623. MEER : A) (F 5) 1359, ter *mare* gheleghe(n), Comm. Br., 32 v°; *ib.*, Jan maerman ... metten huse en(de) houe ane die mare; *id.*, Jan mareman ... op huus en(de) hof

ghel. in die mare, 35 ; ca. 1400, ane die *mere*, Anh. 32, 12 v° ; 1559, de *meere*, Anh. 5, 29 v° ; 1570-1890, de *meer*, Anh. 5, 76-Harou, 231 ; — perceel te Eindhoven.

B) (G 4) 1402, *meere*, Anh. 32, 11 v° ; 1440, willems — van pulle, Anh. 3 B, 8 v° ; 1440, de — ... te weten dat water metter visscherien met alsulker condicien dat hi Jn paridaens heybloc daer die — Jn gelegen is grauen mach ende diken, Anh. 3 B, 1 v° ; ca. 1470, int varenbraecx heibloc aen cornelis vander noot —, Anh. 9, 56 ; ca. 1520, de — ... dat water metter visscherien, Anh. 7 A, 23 v° ; 1663-1763, inde *meire*, S.P. 30, 136-S.P. 30, 136-S.P. 43, 129 ; 1674, de meire van vander noot, S.P. 32, 129 ; — water te Varenbraken.

C) 1440-1691, j hoeue heiden vander gebuere heiden van houthouen ... comende metten einde aende *meere*, Anh. 3 B, 22-S.A. 128, l. st. ; 1450, *meer*, Anh. 1, 10 v° ; — mischien = B).

D) 1402, aen die *meere*, Anh. 32, 12 ; 1440-1626, Jans — van brechte, Anh. 3 B, 13-Anh. 11 B, 51 v° ; 1725, voor de *meir*, S.A. 103, 197 ; — te Kloot.

E) ~~dem&:r~~ (D 4) 1359, van i hof ter *mere*, Comm. Br., 33 ; *id.*, die *mere* te sterthoue(n), *ib.*, 34 v° ; 1402, *meere*, Anh. 32, 7 v° ; 1689, de *meir*, S.A. 127, l. st. ; 1693-1843, op eene partije gen. de meir ... s. den voors. acker (= loeijacker) w. aen teurffheuelheijken, S.P. 36, 74 r°-v^o. T. 59 ; 1956, V. ; — bouwland te Sterthoven. Zie ook Goormeer A).

F) 1475, willem der muyden *meere*, Anh. 2, 76 v° ; 1707, een stuck heijblock met een visscherije gen. de *meir* ... w. het meirbosken ... n. facons clooster tot antwerpen o. de heyde s. de heystrate, S.A. 48, 63 ; 1780, de *Meer*, RB 60, 68 ; — perceel te Veerle bij de Heiblokhoeve. Ws. = B) of C).

- G) 1730, de *Meir*, S.A. 115 ; — perceel op Stapelheide.
- H) 1755, inde heirbaene van Sinte Leonarts naar Loenhout tegens de *meire* van Matthijs Maesen, Anh. 11 B, 176 ; — ws. onder Kloot.
- I) 1564-1778, omtrent de *meeren*, S.P. 0, 5-6-S.P. 44, 164 ; — onder Kloot. Verkaveling van D) (?).
- J) (D 4) 1689, op sekere partije weijde landt bosch ende heijde tsaemen grt. ... gen. de *Meiren* o. de meir van den heere Baron van Spanghen wyle ... n. de straete, S.A. 127, l. st. ; — perceel te sterthoven. Mogelijk verkaveling van E).
- K) 1843-1890, de *Meiren*, T. 36-Harou, 230 ; 1956, V. ; — verkaveling van A) (?).
- L) 1440-1473, dat *meerken*, Anh. 3 B, 30 v°-Anh. 2, 70 r°-v^o ; — perceel te Sterthoven. Vgl. : 1440, tot gielys *meerken* toe van pulle, Anh. 3 B, 30 v° ; 1459, aelbrechts *meerken*, Anh. 2, 45 ; *ibid.*-1482, aelbrechts van aemstel *meerken*, *id.*-Anh. 8, 16.
- M) ca. 1470-ca. 1520, met half den *meerken* voer die wehage, Anh. 9, 60 v°-Anh. 7 A, 21 v° ; — niet nader.
- N) ca. 1520, het *meerken*, Anh. 7 A, 19 v° ; — perceel te Veerle bij het Meerstraatje.
- O) 1559, een stucxken ... geh. *dmeerken*, S.A. 1913, 25, 27 v°-S.P. 13, 190-191 ; 1608-1725, aent *meerken*, S.P. 20, 7 v°-S.A. 103, 197 ; 1681-1796, een driesken oft hoeijweijde gen. het *meirken*, S.P. 34, 8 v°-S.P. 46, 651 ; — perceel te Bekhoven.
- P) *dæmæ-rækəs* (o.a. D 4, H 4 & E 3) 1615-1883, een stuck lants ... geh. de *meerkens*, S.P. 20, 155 v°-W. 21 ; 1664-1843, ouer de *meirkens*, S.P. 30, 243-T. 29 ; 1782-1843,

tegens de *mierkens*, S.P. 44, 506-B. 30 ; 1956, V. ; — weiland, bouwland en heide te Bekhoven, te Kloot et te Sterthoven.

Zie Blakkemarum. *Meer* Gm. *mari* n. „meer, plas”. Zie ook : Goossenaerts, *Landb.*, a. v. 3.

1624. MEERAKKER : A) 1359, Boudiin vander mare ... ii b. heiden ghel. acht(er) *mare acker*, Comm. Br., 33 v° ; ca. 1400, achter die *mere ackere*, Anh. 32, 14 ; ca. 1449-1682, achter den *meeracker*, Anh. 6, 9-A.J. 79, 156 v° ; 1663-1726, *meiracker*, S.P. 30, 187-S.P. 40, 1 ; 1729, *mieracker*, S.P. 40, 192 ; — perceel te Eindhoven.

B) 1440-1546, 0, 5 vts. lands ... geh. den *meeracker* metten quaden bolcke, Anh. 3 B, 14-S.P. 11, 244-245 ; 1467, aende *meracker*, O.V.G., 14 ; — bouwland te Bekhoven, variërend van 0,5 vts. tot 1 bunder. Zie ook F).

C) ca. 1449-1619, *meeracker*, Anh. 6, 43 v°-A.J. 91, 307 v° ; 1707, *meiracker*, S.A. 48, 62 v° ; — bouwland, weiland, schaarbos en heide te Veerle bij de Heiblokhoeve.

D) ca. 1450, in de *meerackere*, Anh. 30, 3 v° ; — bouwland te Broekhoven.

E) 1656, by den *meeracker*, S.A. 56, 188 v° ; — bouwland te Sterthoven.

F) (E 3, nr. 2091) 1402-ca. 1470, *tmeerackerken*, Anh. 32, 15 v°-Anh. 9, 33 ; 1475-1651, een pleterken lants geh. dat *meerackerken* aenden ouerbroecssen wech jegen meester claus leest ackersdal, Anh. 2, 78 r°-v°-S.P. 27, 139.49 v° ; ca. 1550, *dmerackerken*, Anh. 9, 68 v° ; 1675-1762, het *meirackerken*, S.A. 126, l. st.-L.L.IV, 25 ; — bouwland te Bekhoven. Deels = B).

1625. MEERBLOK : A) 1559, dat *meerblock* ... omtr. 1,5 b. metten watere begrepen, Anh. 5, 1 v°; — te Varenbraken. Zie ook Meer B).

B) 1559-1609, een stuck goets geh. *dmeerblock*, Anh. 5, 18, 117 v°-CPB 58, 14 v°-15; — perceel te Veerle.

C) 1559, een stuck goets geh. *dmeereblock* ... de meere w. ende n. aende strate, Anh. 5, 29 v°; *id.*, *tmeerblock*, Anh. 5, 76; — perceel te Eindhoven. Zie ook Meer A).

D) 1539, totten *grooten meerbloke*, S.A. 1898, 23 v°.

E) 1524, *dmeerblocxken*, S.A. 1891, 41 v°.

1626. MEERBOS : A) 1706, *meerbosch*, S.A. 48, 22 v°-23 v°; 1706, *meerbosken*, *ibid.*; — schaarbos te Sterthoven bij de Romsteek.

B) 1707, *tmeirbosken* gel. teijnde inde Meiracker, S.A. 48, 62 v°-63; — schaarbos te Veerle bij de Heiblokhoeve.

1627. MEERDIJK : A) ane die *mare diic* te sterthoven, Comm. Br., 36.

B) 1440, gielis *meerdijc*, Anh. 3 B, 5 v°; — te Varenbraken.

C) 1618 (1635)-1618 (1691), *meerdijck*, Bet. 3220-S.A. 128, l. st.; 1687, aende *meirdijck*, S.P. 34, 262; — te Bekhoven.

1628. MEEREINDE : 1559, opt *meereynde*, Anh. 5, 27 v°; — te Eindhoven.

1629. MEERHEIDE : 16 brum., 5 (1797), *meerheijde*, D.N., n° 12, 26 v°; — te St.-Lenaarts.

1630. MEERHEIVELD : A) (G 4, nr. 2098) 1654-1736, het *meirheijvelt*, F. 18, 20 (W.)-F. 19, 24 (W.); — bij de Facons-hoeve te Houthoven.

B) 1707, het *achterste Meirheijvelt* ... s. de heystraet ... het *voorste Meirheijvelt*, S.P. 48, 63; — verkaveling van A).

1631. MEERHOF : 1402-1559, een vuytvanc met een meerken lants tusschen den *meerhof* ende strate, Anh. 32, 10 v°-Anh. 5, 34; — perceel te Sterthoven.

X. MEERHOUT : zie Meerrijt.

1632. MEERHUISKEN(S) : *dæmærceskæs* (E 1-2) 1715, tegenover het *meirhuysken*, S.P. 38, 196; 1956, V.; — vroeger ven en moer, thans akker-en weiland benoorden Stapelheide bij de grens met Loenhout.

1633. MEERKANT : 1571, een veken ... daer mede die van sinte lenaerts velde van dyer syden bevryt ende gescheyden waren van die van houthouen ende *meercant*, A.J. 62, 92 v°; — bedoeld wordt Meer B).

X. MEERKEN (s) : zie Meer.

1634. MEERKENSBAAN : (H 4) 1843, chemin de la Hout-straet à Meerkens, *Meerkensbaen*, T. 31.

X. MEERLEVEN : zie Marbelenven.

1635. MEERMAN : 1626-1636, vanden bloke geh. Coe-bloke ... o. ... de kinderen lenaert de bruijn goeden gen. den *meerman* w. 's heerenstrate ... n. de spiericxstrate, Anh. 11 B, 132-S.P. 26, 6 v°-S.P. 27, 5 v°; 1629, den *merman*, S.P. 22, 237 v°; 1668, byden *meirman*, S.P. 31, 51 v°-52; 1784, KA 182; — perceel te Overbroek bij de Winter-nesten.

Meer, met personificeringssuffix *-man* (Lindemans, *Com. Top.* 1928, 156-157).

1636. MEERMANSACKER : 1636, eenen acker gen. den *meermansacker*, S.P. 26, 6 v°-S.P. 27, 6 ; — bouwland bij de Meerman.

1637. MEERMANSE HEIDE : 1693, sekere heyde de *meir-mansche heyde*, J.B. ; — heide bij de Meerman.

1638. MEERRIJT : A) dæmeret (C 4) 1359, t(er) *merrijt*, *Comm. Br.*, 33 ; ca. 1400, ane die *mererijt*, *Anh.* 32, 7 v°, 8, 12 v° ; 1402, *meer rijt*, *Anh.* 32, 4, 7 ; 1402-1784, *meerrijt*, *Anh.* 32, 18 v°-S.P. 44, 632-633 ; ca. 1470-1516, aende *meerryts*, *Anh.* 9, 62 v°-S.A. 1916, 21 ; 1482-1675, aende *meerijt*, *Anh.* 8, 20 v°-S.A. 126, l. st. ; 1523-1660, ouer de *meryt*, S.A. 1918, 38-S.A. 47, 112 ; 1543 (1598), aende *merrijts*, *Anh.* 4, 28 v° ; 1543 (1598)-1626, *merrydt*, *Anh.* 4, 25-Anh. 11, 62 ; 1545-1559, de *meerijts*, S.A. 1902, 48 v°-S.A. 1912, 19 ; 1571, de *merrit*, S.P. 15, 487-488 ; 1646-1783, *meirijt*, S.P. 25, 224-S.P. 44, 596 ; 1656-1795, ouer de *meirrijt*, S.P. 29, 222 v°-S.P. 46, 452 ; *Mil.* ; 1658, *meerhey*t, A.J. 74, 318 v° ; 1662-1663, aende *meerit*, S.P. 30, 5 v°-S.A. 51, 135 ; 1666-1792-93, *mierrijt*, S.P. 30, 304-KA 22 ; 1666, *mierijt*, S.P. 30, 303 r°-v^o ; 1666 (1691)-1791, aende *meirhey*t, S.A. 128, l. st.-S.P. 46, 5 ; 1671, ouer de *meerrijdt*, S.A. 112 ; 1676 (1691), *meirheijdt*, S.A. 128, l. st. ; 1688-1758, achter den *meireijt*, S.P. 35, 14-RB 59, 25 ; 1688-1762, aende *meirreijt*, S.P. 35, 28 v°-L.L.V., 4 v°-S.P. 43, 83 ; 1714-1723, achter de *merreijt*, S.P. 38, 169 v°-S.A. 52, 106 v° ; 1728, aende *mierheijdt*, *Bet.* 519 ; 1747 (?), aende *mierheijdt*, S.P. 40, 651 ; 1770, op den *Meerrei*jckt, S.A. 122 ; 1791, *meirheijd*, S.P. 46, 3 ; 1887, op de *Merreyt*, NBKP, nr. 20 ; z. j., *Meirhey*, *Mil.* 1.40.000 ; 1694, bij de

maertrijt, S.P. 36, 103 ; 1727, tende *mierhoudt*, S.P. 40, 74 ; 1956, V. ; — buurt bewesten Overbroek.

B) *dəli.əgəmərət* (C 4) 1778, *Leeghe Merheyde*, Ferr. ; 1834-1843, *Leege Meirreyt*, Kad. S. B. 2-T. 21 ; z.j., *Leege Meirheyte*, Kl. S. A. art. 280 ; *id.*, *Leege Meerreyt*, Kl. S. A. art. 3224 ; 1883, *Leegen Meirreyt*, W. 31 ; 1938, *Leege Meereyt*, L. ; 1947, *Lege Mereyt*, N. ; 1956, V. ; z. j., *Lage Meereyt*, V.V.V. D 6 ; — deel van A) ; thans wegencomplex van Brasschaatbaan naar Overbroekstraat. Zie ook E).

C) *dənu.əgəmərət* (C 4) 1834-1883, *Hooge Meirreyt*, Kl. S. B. art. 41-W. 25 ; 1834, *Hooge Meerheyte*, Kl. S. N. art. 1751 ; *id.*, *Hooge Meirheyte*, Kl. S. A. art. 1765 ; *id.*, *Hooge Meerreyt*, *ib.* ; *id.*, *Hooge Meerheide*, Kl. S. M. art. 2949 ; 1843, *Hooge Meireyt*, T. 23 ; 1939, *Hooge Meereyt*, L. ; 1947, *Hoge Mereyt*, N. ; 1956, V. ; z.j., V.V.V. D 6 ; — deel van A).

D) z.j., *Lange Meirreyt*, Kl. S. B. art. 1753 ; — allicht verkeerde lezing voor *Lage* —.

E) ca. 1520, de *neer merryt*, Anh. 7 A, 7 ; — = B).

Komt in Brecht ook veelvuldig voor als psn., o.a. : ca. 1400, willem ... van der *mererijt*, Anh. 32, 8 v°. Zie voor *meer* Blakke-marum ; voor *rijt*, Botervichtrijt. „Straat door de meer”. Zie ook : G. BEEB, *Wat is een Rijt?*, *Brabants Heem* 1964, 26-29 : „een rijt is steeds het dalvormig begin van een der vele zijtakken van de Kempische riviertjes ; deze meestal langgerekte laagte ligt steeds tussen hoge zandruggen en is steeds bij een waterscheiding gelegen”. Te Brecht komt de Schaapsdijkbeek in aanmerking, waarmee de *Lage* en *Hoge Meerrijt* haast parallel lopen.

1639. MEERRIJTBRUG : 1843, *Meyreytbrug*, T.

1640. MEERRIJTSE BOSSEN : z.j., *Lege Meirreytsche bosschen*, Kl. S. I. art. 1088 ; 1843, *Leege Meirrytsche*

Bosschen, T. 44 ; 1883, W. 31 ; — bos, thans veelal akkerland bij de Lage Meerrijt.

1641. MEERRIJTSE KERKPAD : 1701, *meirrijtsen kerckpat*, S.A. 52, 29 ; — vgl. Kerkpad.

1642. MEERRIJTSGOED : 1495, op seker goede geh. *merryts goets*, x., 33 v° ; — perceel op de Locht. Psn.

1643. MEERRIJTSPAD : 1843, sentier du Leege Meireyt à Brecht, *Leege Meireytspad*, T. 24.

1644. MEERRIJTSTRAAT : A) 1440-1460, de *meerytstrate*, Anh. 3 B, 24-Anh. 2, 47 ; — te Veerle. Ook Meerstraat (?).

B) 1470, de *meerryt strate*, Anh. 2, 89 v° ; 1786, de *meirrytstraete*, S.P. 45, 242 ; z.j., *Meirreitstraat*, Kl. S. A. art. 2260 ; 1841, *Meerreytstraet*, Popp ; 1843, *Meyreitstraet*, B. ; 1843, *Meirytsstraet*, T. ; *Meyreyt Straat*, W. 31 ; — straat te Overbroek ; = Hoge en Lage (zie C) beneden) Meerrijtstraat.

C) z.j., *Leege Meirreytstraat*, Kl. S. A. art. 41 ; 1956, V. ; — zie B).

1645. MEERRIJTVONDER : 1694, op de groote heijde bij den *maertrijtvonder*, S.P. 36, 101 v°, 103 ; 1701, een heyken aen de *maerrijtvonder* ... neffens den voetpat loopende naer westmal, S.P. 37, 53-55 v° ; — te Veerle.

1646. MEERRIJTWEG : A) 1843, chemin d'exploitation de la Hooge Meireytstraat au Hooge Meireyt, *Meireytweg*, T. 44.

B) 1843, chemin d'Overbroek à la Meireytstraet, *Meyreytsweg*, T. 25.

C) 1843, chemin de la Heylstraet à la Hooge Meireytstraet, *Leege Meireytweg*, T. 24.

1647. MEERSTRAAT : A) 1482-1690, inde *meerstrate* (-straete), Anh. 8, 57-S.P. 36, 3; — te Veerle. Vgl. Meerrijtstraat A).

B) 1462-ca. 1567, met half den *meerstraetken*, Anh. 1, 54-Anh. 9, l. st. bij 51 v°; 1475, dat *merenstraetken*, Anh. 2, 76 v°; ca. 1520, het *merstraetken*, Anh. 7 A, 19 v°; 1560, aent *meerestraetken*, S.P. 13, 214; — = A).

C) 1636, aende *gemeijne meirstraete*, S.P. 27, 4; — = A).

1648. MEERVEN : 1619, aent *meervenne*, A.J. 91,308; Misschien te lezen Moerven of Neerven.

1649. MEESTER CLAUS BLOK : 1459, *meester claus bloc*, Anh. 2, 45 v°; — perceel tussen Sterthoven en Bekhoven.

1650. MEEUSSTRAAT : 1402-1543 (1598), *Meeus strate*, Anh. 32, 12 v°- Anh. 4, 35 v°; 1696, de *meesstraet*, S.P. 36, 132; — te Veerle.

Ws. naar een eigenaar aldaar. Vgl. psn. o.a. te Brecht : ca. 1400, berthel aerd *meeus sone*, Anh. 32, 4; ib., jacop *meeus*, 1; 1402, heinric *meeus*, Anh. 32, 6 v°; ib., jan *meeus*, 8 v°.

1651. MEEUW : 1886, op de —, NBKP, nr. 25.

1652. MEEUWENAKKER : 1629, een parcheel gen. den *meuwenacker*, S.P. 22, 238; — te Overbroek.

1653. MEIBOOM : z.j., Inden *Meiboom*, Mil.; — huis in de Waterstraat.

1654. MEIENHOF : 1513, opten *meyenhof* een stuck lants 1 vts. gr., S.A. 1915, 14 ; — perceel te Eindhoven.

Ook bij Helsen, *Noorderwijk*, nrs. 781 en 783 : psn. ; bijvorm van *made* „maailand” ; *meghe* „leem, modder”. Welke verklaring te Brecht de voorkeur verdient, onzeker. Vgl. echter 1654, waar *meijen* = *meyers* (psn.).

1655. MEIERSSTEDÉ : 1637-1687, sekere stede ... gen. *meyers stede*, S.P. 25, 76-S.P. 34, 263 v° ; 1744, *meijen stede*, S.P. 40, 612 ; — hoeve met land te St.-Antonius. Psn.

1656. MEIKANT : 1775, een partije weijde gen. den *meijkant*, S.P. 44, 3 ; — niet nader.

Made? Deel van een weide dat geregeld gemaaid werd? Of lees : Heikant?

X. MELLEBOSSEN : zie Molenbossen.

1657. MEISBEEMD : (D 3) 1526-1614, vanden *meysbeemde* (-bempt, -beempt), S.A. 2, 21 v°-S.P. 25, 17 ; — weiland te Bekhoven bij de Schaapsdijk, bezuiden de Lochtbeemd.

Meys, psn. Remigius (Roelandts, *Anthrop.* 1951, 15).

X. MEISTRAAT : zie Maaistraat.

1658. MELISHOEVE : 1626, vanden lande ligt in *Melis hoeue*, Anh. 11, 14 v° ; — hoeve te Sterthoven.

Melis, psn. Amelius.

1659. MENHOF : 1669, sekere weijde ... aende meirrijt op den hoeck van de nijsstraat gen. den *menhoff*, S.P. 31, 117 ; — te Overbroek.

„Hof waarlangs men het erf opment”?

1660. MENNEGAT : ca. 1449, aent *mennegat*, Anh. 6, 38 v°; 1543 (1598), aen *mengat*, Anh. 4, 47; — te Houthoven.

„Gemene toegangsweg tot verschillende akkers over andermans land”. Zie : Opwijk, 116; Goossenaerts, *Landb.*, 494-495.

X. MENSHOF : zie Moenshof.

X. MEREN : zie Meer.

1661. MERENBAAN : (G 4) 1843, chemin du nouveau moulin au meiren, *Meirenbaen*, T. 30.

1662. MERTEN LEERS : 1634-1662, sekeren acker ... gen. *merten leers* ... o. de cleijne herbaene ende w. de beeke, S.P. 25, 27 v°-S.P. 30, 113 v°; — bouwland te Kloot. Psn.

1663. MERTEN LOOSSTEKEN : 1729, een stuck erve gen. *merten loos steken* ... o. de beekhovensche straete, S.P. 40, 220; — perceel te Bekhoven. Psn.

1664. MERTENSAKKER : 1522, noch vj mueken saet lants ... geh. de *mertensecker*, S.A. 1917, 17.

1665. MERTENSBURG : 1697, heijde gel. tegen het beirsgat gen. *mertensbergh*, S.P. 16, 164.

1666. MERTEN SCHURBERG : 1696, een heijde gel. neffens de weselsche gemijnte gen. *merten schuerberch*, S.P. 36, 133.

1667. MESSEWEG : 1608, den *gemeynen messchewech*, S.P. 20, 8 v°; — weg bij de Succahoeve te Overbroek.

Messe „mest”, bij uitbreiding „erf”. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Messingh. Te Arendonk o.a. heet het erf nog altijd (a^o 1957) „missie”.

1668. MEUKENZAAD : 1714, een stuck erfve gen. het *meukenssaet*, S.P. 38, 157 v°.

Mnl. *Modekijn*, *muedeken*, *moken*, *meuken*, *mueken* „graanmaat” + *saet* „zaad, het te veld staand gewas” (*Mnl. Hwb.*). Als landmaat gebruikt om de opbrengst ervan aan te duiden. Vgl. Halsterzaad, Lopenzaad, Vierendeel.

1669. MEZENKIST : (B 2) 1571, de *meesekist*, A.J. 62, 132 ; 1545-1610, een huys mette hoff ... gel. inde plaetse naest de exter geh. de *meesekiste*, S.P. 14, 1-S.P. 19, 118 ; 1611-1767, alsulcken affgebrande hoffstedeken gel. alhier inde plaetse geh. de — naest de huijsinghe gen. dexter ende de hoffstede gen. de leeuw, S.P. 19, 18 v°-S.P. 43, 308 ; — huis aan de oostzijde van de Plaats.

Mesekiste „schanskorf”.

1670. MEZENWEG : (G 1-H 1-G 2) 1843, chemin de la Kloosterhengstraet à la limite de Loenhout, *Meeseweg*, T. 3.

1671. MICHIEL DE DEKKERSHEIDE : 1618, sekere heyde gel. ontr. de vraege alhier ... o. aen wylen *michiel de deckers heyde*, S.P. 21, 58 v°-59 ; — zie ook Dekheide en Dekkers.

1672. MICHIEL VAN RIEL : (G 3) 1695, op een partije erue soo lant als weijde gen. *michiel van riel* ... o. den waterloop gen. de colck ... w. het cappellevelt van sinte lenaerts, S.P. 36, 119 ; — bouw- en weiland te St.-Lenaerts.

1673. MICHIELSHOF : 1359-1536, op *michiels hof*, Comm. Br., 35 v°-S.A. 1895, 37 v° ; 1618 (1635), *michielshoff*, Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220.

X. MIDDEL(STE) : zie grondwoorden.

1674. MIDDELKANT : 1728, op eenen heijaert met het moer daer inne gel. tot tenden *middelcant*, S.P. 40, 108 ;

1791, een stuck land ende weijde gen. den *middelkant*, S.P. 46, 4.

1675. MIDDENWEG : 1843, chemin de la rue dite : Kivitsweg à la rue dite : St.-Jobschebaen, Zilgensweg, *Middenweg*, T. 51.

1676. MIELENBERG : ca. 1449, achter *mielenberch*, Anh. 6, 20 v° ; — heide (?) achter Overbroek.

Mielen uit mnl. *mile* „mijl” (vgl. Moerman, *Ndl. Pln.*, 106 ; Dittmaier, *S.S.B.L.*, 131, a. v. Mielenforst, waar de auteur ook psn. Milo suggereert)? Of „drassig land” (Lindemans, *MVN* 1939, 32-33 ; *Bekkerzeel*, nr. 43 ; *Oudenburg*, nr. 477, weinig ws. bij berg. Mogelijk verwant met *mil*, *mul*, *mol* „stuifzand” (vgl. Carnoy, *Brux.*, 105 ; id., *Origines*, a. v. Mielen-, Mille, Millen ; id., *Com. Top.* 1948, 71-72), wat bij -berg kan passen, maar dan eerder bij *Millenberg dan bij ons Mielenberg. Verkeerde lezing evenmin uitgesloten. Vgl. ook *Noorderwijk*, a. v. Milheide. Mansion (*Bestandd.*, 111) noemt *mil-* „toponiem van onzekere waarde”.

1677. MIKSE BAAN : *miksebu:n* (A 6-B 6-B 5-C 5-D 5-D 4) 1834-1841, *Micksche Baen*, Kad. S. A. 4-Popp ; 1885, *Mieksche baan*, NBKP, nr. 99.2 ; 1886, *Miksche baan*, NBKP, nr. 51 ; 1887, *Miksch baan*, NBKP, nr. 39 ; 1947, *Micksebaan*, N. ; 1956, V. ; z.j., *Mieksebaan*, V.V.V. C 7 ; — weg van Sterthoven naar Brasschaat over het oude gehucht de Mik onder Brasschaat (vroeger Ekeren), langs het Mikven te Brecht en de Mik — kasteel en sanatorium — te Brasschaat.

Vgl. 1618 (1635), opten wech ter *micken* waert, Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220. Mnl. *micke*, *mic* „gaffelvormige galg” (Helsen, *MVN* 1955, 51). Topografisch mogelijk wegens ligging in het grensgebied der heerlijkheden Brecht, Ekeren, Wuustwezel. De *Mikse Baan* zal een weg geweest zijn die langs de *mik* voorbijkwam en het *Mikven* zal wel genoemd zijn naar de nabijheid van diezelfde *mik*, welke naam tevens overging op het latere kasteel te Brasschaat.

Of de *mik* nu onder Brecht, Ekeren of Wuustwezel ressorteerde, is niet duidelijk. In een schepenregister van Brecht (1696, S.A. 36, 133) vonden we „eene heijde gel. omtr. de *weselsche drijcantighe galghe*”. Vgl. ook Foncke, *Feestb. V. d. Wijer II*, 335-338.

1678. MIKVEN : (B 5) 1675-1890, het *Mickven*, S.A. 126, l. st.-Harou, 236 ; 1772, *mickvenne*, S.P. 44, 560 ; 1834-1850, *Mick Ven*, Kad. S. A. 4-Vdm. ; Mil. ; 1843, *Miek Ven*, B.47 ; — ven en land achter Overbroek bij de Mikse Baan.

1679. MINNESTRAATJE : 1843, chemin de Brecht à Locht, *Minnestraetje*, De Lochtpad, T. 27.

Eerder „straatje voor verliefden” dan *Minne*, waternaam (Schönfeld, *MVN* 1951, 11-14).

1680. MISPEL(AAR)AKKER : (D 4) 1524, 0,5 b. lants ... geh. den *mispellaeracker*, S.P. 10, 53-55 ; 1545-1720, *mispelaeracker*, S.A. 1903, 35 v°-S.P. 38, 287 r°-v^o ; 1620-1766, den *mispelacker*, S.P. 21, 133 v°-S.P. 43, 259 ; 1626, den *mispelteer acker*, Anh. 11, 50 ; 1720, acker gen. den *mispelaer*, S.A. 103, 64 v° ; — bouwland te Overbroek.

Mispel, *mispelaar*, *mispelteer* „mispelboom”, vaak voorkomend in de toponymie, ook als paalboom, grensboom (vgl. Carnoy, *Kruidkunde*, 367 ; Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203-236 ; *Asse*, nr. 582).

1681. MISPELBLOK : 1632, stuck saeylants gen. het *mispelblock* ... o. den cleyenen cappelacker, S.P. 23, 89 r°-v^o ; — perceel te Overbroek.

1682. MISPELSTRAATJE : (D 4) 1843, chemin de celui dit : Kapelstraet au chemin dit : Moervenweg, *Mispelstraetje*, T. 44.

X. MISPELTEERAKKER : zie Mispelaarakker.

1683. MISPELWEIDE : 1620-1668, een driesken gen. de *mispelweyde*, S.P. 21, 133 v°-S.P. 31, 51 ; 1626, de *mispelweijkens*, Anh. 11, 50 ; — te Overbroek.

1684. MOEIERSAKKER : 1528-1529, een stuck lants ... by tcamerken geh. *moeyers acker*, S.A. 1893, 31-S.A. 1893, 40 ; 1529, den *moeyesacker*, S.P. 10, 265 ; — bouwland op Bekhovenakker.

Mnl. *moeye* „moei, tante”.

1685. MOEIGRIETENAKKER : 1612, den vs. *moijgrietenacker*, S.P. 19, 198 ; — bouwland te Overbroek ; = 1686.

1686. MOEIGRIETENLAND : 1612, *moij grieten land*, S.P. 19, 197 v° ; — te Overbroek ; = 1685.

1687. MOENSHAAG : (G 4) 1559, aende *moonshage*, Anh. 5, 15 v° ; 1559, de *moenshage* ... dat witlant o., Anh. 5, 1 ; — schaarbos te Varenbraken.

Moons, moens, van Simoen (Lindemans, *Anthrop.* 1947, 41). Vgl. Moenshof, Faconsmoonsheide.

1688. MOENSHOF : ca. 1400-ca. 1470, in den *moenshof*, Anh. 32, 11-Anh. 9, 30 v° ; 1473-1482, supra bona dicta den — que possidet adrianus de dalem, An., 15 v°-Anh. 8, 29 v° ; 1492, achter den *moenshoff*, Anh. 7 B, 1 v° ; 1559-1568, de *moonshoue*, Anh. 5, 45 v°-*id.*, 67 v° ; 1576, de *moenshoue*, Anh. 5, 89 v° ; 1576-1605, de *moens houen*, Anh. 5, 90 v°-*id.*, 120 v° ; 1618 (1635), *moenhoff*, Bet. 3220, 6 ; *ib.*, 2 b. goets nv driesch ... de *moons houen, id.*, 8 ; 1469, neffens adriaens van dalem *menshof*, Anh. 2, 87 ; — bouwland, weiland, met huis, ten oosten van Bekhovenakker.

1689. MOERAKKER : 1712, op het acker gen. den *moeracker*, S.A. 130, l. st. *Moer* „turfexploitatie” (Gysseling, MVN 1954, 105). Vgl. Brecht : 1698, dat Lenaert verdijck die alhier secretaris was Jnt selue moervenne (= Boekendenblik) op sun paert wel te hebben sien *moeren* oft torff maecken door sijne wercklieden, S.A. 118.

Mnl. *moer*, *moor*, *mour*, „veenaarde, veengrond, moerland”, *Mnl. Wb.* IV, 1799; XI, 377; *Noorderwijk*, nr. 811.

1690. MOERBAAN : 1720, *moerbaen*, S.A. 103, 65 v°; — weg te Overbroek.

1691. MOERKEN : 1667, sekeren acker gen. den grooten acker ... o. het heijvelt gen. het *moercken*, S.P. 31, 26 v°; 1769, het *moorken*, S.P. 43, 414; 1796, het *moerken*, S.P. 46, 663; — heiveld te Kloot.

1692. MOERSTRAAT : 1720, *moerstraete*, S.P. 38, 288; — straat te Overbroek. Zie ook Lenaart Bruinssteken.

1693. MOERVEKEN : 1482, by dat *moer veken*, Anh. 8, 51 v°; — te Houthoven.

1694. MOERVEN : A) *mu.rven* (D 4) 1628-1770, *moervenne*, S.A. 94, 146 v°-S.P. 43, 458; z.j.-1956, *Moerven*, Kl. S. N. art. art. 1632-V.; — te Overbroek.

B) 1712, het *moervenneken* ... inde heyde achter de hoytstraet, S.P. 38, 116 v°.

C) 1565, een heyveld gen. de *moervennen*, S.P. 15, 6-8.

1695. MOERVENWEG : (C 4-D 4) 1843, chemin de Sterrenhoven à la Dweersche straat, —, T. 43; 1956, V.; — weg te Overbroek.

1696. MOERWEIDE : 1668, *moerweijde*, S.P. 31, 51 ; — weiland te Overbroek bij de Mispelweide.

1697. MOIJERSBEEMD : 1637, den grooten aert gen. *moijers beempt*, S.P. 26, 8 v°-S.P. 27, 9 v° ; — weiland te sterthoven. Vgl. Moeiersakker.

1698. MOLAKKER : 1637-1741, deene helft vanden *molacker*, S.P. 26, 8 v°-FKB, 7853, 124 ; — te Sterthoven.

Mol, zie Mielenberg. Ook diernaam mogelijk.

1699. MOLEN : *mø.lø* ca. 1400-1769, die *molen*, Anh. 32, 10-S.B., l. bl. bij f° 165 ; 1543 (1598), *muelen*, Anh. 4, 6 ; ca. 1640, *meulen*, S.A. 132, E. ; 1843, *Le Moulin*, T. 26 ; — zie Akkermolen, Akkerwindmolen, Hunselmolen, Nieuwe Molen, Oliemolen, Oostmolen, Slagmolen, Smoutmolen, Varenbrakenmolen.

1700. MOLENAARSPAD : 1843, sentier de Brecht au hameau de sterrenhoven, *Molenaerspad*, T. 28.

1701. MOLENAKKER(KEN) : A) *mø.lønəkər* (E 3-E 4) 1440-1786, den *molenacker*, Anh. 3 B, 3-S.P. 45, 194 ; ca. 1520-1726, den *moelenacker*, Anh. 7 A, 25 v°-S.A. 131 ; 1523, den *moelen ecker*, S.A. 1918, 18 ; 1641-1788, *meulenacker*, S.P. 27, 40 v°-S.P. 45, 469 ; 1794-1956, *molenakker*, S.P. 46, 417-V. ; — bouwland bij de Akkermolen (thans verdwenen), te Bekhoven.

B) ca. 1449-1543 (1598), dat *molenackerken*, Anh. 6, 25-Anh. 4, 5 v° ; — ws. deel van A).

1702. MOLENBERG : A) *mø.lømbɛ:rɛχ* (E 4) 1626, naest den *molenberch*, S.P. 22, 138 ; 1661, *meulenbergh*, S.A. 47, 122 v° ; 1684, *meulenberch*, S.P. 34, 177 v° ; 1956, V. ; — bij de Akkermolen. Vgl. Hunselmolenberg en Berg.

B) 1571, een stuck erue weyde ende land geh. den *grooten* ende *cleynen* moelenberch, S.P. 17, 27 r°-v^o; — delen van A).

C) 1571, een steken ... vuytgaende tot ouerbroeck, s. scoerstraete w. 's heerenstraete o. tcoeblock n. *cleynen moelenberch*, S.P. 17, 27 r°-v^o; — zie B).

Bekhoven en Overbroek vertonen in de archivalia niet altijd duidelijk afgebakende grenzen. Zie ook aant. bij Schoorstraat.

D) 1773, bijden *ouden molenberch* achter het laer, S.P. 43, 649; = Hunselmolenberg.

1703. MOLENBLOK : A) 1359-1475, Jnt *molenbloc*, Comm. Br., 32 v°-Anh. 2, 77; 1402, *dmoelenbloc*, Anh. 32, 19; 1684-1715, het *meulenblock* ... s. de meulenstraete ... w. aenden meulenberch, S.P. 34, 177 v°-S.P. 38, 224 v°; — perceel bij de Akkerwindmolen te Bekhoven.

B) 1524, op een stuck lants ... geh. dat *molenbloc*, S.A. 1891, 36 v°; 1525-1673, *dmolenblock*, S.P. 10, 112-113-S.P. 32, 65; — bij de Hunselmolen op het Laar.

C) 1461, een heydebloc geh. dat *molenbloc* ... aende moensche heyde zuytwaert facons raephof westwaert, Anh. 1, 47 v°; — perceel te Houthoven.

D) 1686, tusschen het *Molenblock* ende de santbergen van het rinckvenne oft santvenne ende den liersen wech, A.J. 80, 207; — perceel te St.-Antonius bij de Heimolen onder Schilde.

E) 1597, *molenbloczken*, S.P. 19, 80 v°.

1704. MOLENBOSSEN : (I 5) z.j.-1843, *Meule Bosschen*, Kl. S. I. art. 1962-B.69.3; z.j., *Meylebosschen*, Kl. S. I. art. 2866; 1850-1883, *Molenbosschen*, Vdm.-W. 34; z.j.,

Molenbosch, Mil. ; z.j., *Molenbos*, V.V.V. B 6 ; — te Sint-Antonius bij de Heimolen.

1705. MOLENDRIES : A) 1656, vanden vs. *meulendries*, S.P. 27, 246 ; 1659, den *molendries*, S.P. 29, 304 ; — bij de Slagmolen op de Leugenberg.

B) 1712-1776, *molendriesch*, S.P. 38, 98 v°-S.P. 44, 21 ; — bij de Akkerwindmolen.

C) 1750-1885, eene weyde de *molendriessen*, S.P. 41, 6-NBKP, nr. 48 ; — bouw- en weilanden bij de Akker-molen.

D) 1765-1769, vant *molendrieschken*, S.P. 43, 335-S.P. 43, 410 ; — bij de Hunselmolenberg.

1706. MOLENHEIKEN : *mø.lønɑ:i:kə* (G 3-4) 1777, aen het *molen heijken*, S.A. 116 ; 1780-1850, *molenheyken*, S.P. 44, 243-Vdm. ; 1780, *meulenhieijken*, Bapt. ; 1843, *Molen heyde*, B.30 ; 1883-1972, *Molenheike*, NBKP, nr. 1-Gem. pl. St.-Len. 6 B-C ; — buurt te Sint-Lenaarts, het oude Varenbraken, waar de Nieuwe Molen stond ; thans weg van Brugstraat naar het Heiken, met zijwegen.

1707. MOLENHOF : ca. 1400-1495, *molenhof*, Anh. 32, 2 v°-x., 12 v° ; 1556, sup. den *molenhoff*, KA 207 ; — perceel te Houthoven.

1708. MOLENHUIS : *mø.lønœ.s* 1673-1956, *molenhuijs*, S.P. 32, 65-V. ; — huis tegenover de Akkerwindmolen.

1709. MOLENSTAP : 1573, een block lants geh. de *molenstap* ... met een stuck daeraen comende geh. theyblock ... o. den hoogen wech s. de herstraete w. tstraetken, S.A. nr. 8, I ; — perceel bij het Laar. Zie ook Stap. Vgl. Akkerstap.

1710. MOLENSTAD : 1522-1539, *moelenstat*, S.A. 2, 2 v°-S.A. 1898, 1 v° ; 1531, een stuck lants geh. de *moelenstadt*, S.P. 10, 316 ; — bouwland bij Heerkensblok.

1711. MOLENSTRAAT : A) *mø.løstru:t* (o.a. D 4-E 4-E 3) 1440-1956, de *molenstrate* (-straete, -straet, -straat), Anh. 3 B, 2-V. ; ca. 1520-1564, die *moelenstrate* (-straat), Anh. 7 A, 24 v°-S.P. 0, 5-6 ; 1606, *moijlenstraete*, L.R., 101 ; 1626-1693, de *meulenstraet*, Anh. 11, 1 v°-S.P. 36, 76 v° ; 1743, de *oude moelestraet*, S.A. nr. 8, II ; 1885, aan de *oude Molenstraat*, NBKP, nr. 99.2 ; — straat te Bekhoven, Broekhoven, Eindhoven, Kloot, Steeghoven en Sterthoven, moeilijk te situeren.

Te Kerkhoven „Oude Molenstraat”. De belangrijkste bestaat nog en loopt van de Venusstraat naar Sterthoven tot bij de splitsing naar Overbroek, en daar hetzelfde als Sterthovense Straat en weg van Brecht naar Schoten. Zie ook Molenweg.

B) ca. 1449-1628, *molenstraetken*, Anh. 6, 41-S.P. 22, 208 ; 1688, *molenstraetien*, S.P. 35, 18 ; 1696, int *meulenstraetien*, S.P. 36, 152 v° ; — geattesteerd te Eindhoven, Kerkhoven ,op het Laar, de Leugenberg en te Steeghoven.

Slaat op Akkermolen, Hunselmolen en Slagmolen.

C) 1648-1654, aen het *gemeyn meulenstraetken*, S.P. 27, 85-S.P. 29, 80 v° ; — zie B).

D) 1648, het *cleyn meulenstraetken*, S.P. 27, 85 ; — zie B).

Molenstraat, *molenweg*, meermaals als appellatief. Verscheidene straten konden immers naar de molen leiden. Bovendien waren er te Brecht verscheidene molens. Zo werd b.v. de huidige Vaartstraat „molenstraat” genoemd en bedoelde „molen” dan de Hunselmolen.

1712. MOLENSTRAATWEG : (G 4) 1843, chemin de la Hoogstraetsche baen au Molenheyken, *Molenstraetweg*, T. 30. Thans een van de zijwegen van Molenheiken.

1713. MOLENVEKEN : 1440-1567, bi dat *molenveken*, Anh. 3 B, 27 v°-S.P. 15, 145-147 ; — onder Kerkhoven.

1714. MOLENWEG : A) 1402-1719, *molenwech*, Anh. 32, 3 v°-S.A. 103, 62 ; ca. 1435-1641, *moelenwech*, Wern. 14-S.P. 27, 40 v° ; 1543 (1598)-1696, *meulenwech*, Anh. 4, 8-S.P. 36, 132 r°-v^o ; 1548, totten *moelenwege* toe, S.A. 1906, 6 ; 1612, den *muelenwech*, S.P. 19, 216 ; 1661, *meulenwegh*, S.A. 47, 122 v° ; 1677, *meullenwegh*, S.P. 32, 298 ; 1676-1776, *molenwegh*, S.A. 57, 214-RB 59, 106 v° ; 1795, den *molenweg*, S.P. 46, 565 ; 1843, sentier de Sterrenhoven au Moulin, *Molenweg*, T. 26.

B) 1843, chemin de la route d'Anvers à Turnhout vers Zoersel, *Moleweg*, T. 73 ; Z.J., *Molenweg*, V.V.V. B 8 ; — weg van Kerkhoflei naar Nieuwstraat onder Sint-Antonius.

1715. MOLLENHEIKEN : (I 3) 1762-1775, een bosch ofte heijde gen. het *mollenheijken*, S.P. 43, 88- S.P. 44, 3 ; 1843, *Mollenheyken*, B. 14 ; — thans bouwland ten noorden van de Leeuwerk.

Zie voor *mollen*, a. v. Mielenberg. Hier echter *mol*, het dier, of psn. mogelijk.

1716. MOLLENHEIVELD : 1688, in het *mollenheijvelt*, S.P. 35, 20 ; — perceel bij Stapelheide.

1717. MOLLENWEG : (I 2) 1843, chemin de la Hoogstraetsche baen à Ryckevorsel, *Mollenweg*, T. 15.

X. MOLSAARD : zie Malaard.

1718. MONIERSHOF : 1631, een stuck weyden ... gen. *moniershoff*, S.P. 23, 23 v° ; — te Overbroek.

Psn. (Fr.) *Meunier*, *Monier* (Carnoy, *Orig. Fam.*, § 192).

1719. MONNIKSHOF : ca. 1400, op *smonecs houinghe* ... leeght bi luucs vergodelden, Anh. 32, 12 ; ca. 1449, de *smonx houinge* ... tusscen des vs. willems (= luyx sone luyx vergoelden de Jonge) stede a.d.s. ende willem luyx a.d., Anh. 6, 25 v° ; 1495 (1610), op seker goede geh. *smoncchhoff* gel. binnen Ouerbroeck, Manuael, nr. 12 ; 1517-1559, de laet sal hebben den *monicxhof* geheel also verre als hy besayt is ende sceet opt hoexken vanden bosken ende dappelboomken, S.A. 1890, 10 v°-S.A. 1913, 8 ; — perceel te Overbroek.

Psn. Vgl. voorts te Brecht o.a. : ca. 1400, claeus *die moenc*, Anh. 32, 1.

1720. MONTELBAAN : 1663, den stal mette erue daer den seluen opstaet ende soo recht totte schuere tot mette helft vanden waermoeshof soo den seluen is affgepaelt mette achterste helft vanden boogaert mettet speelhuijsken daerop staende gen. *montelbaen*, S.P. 30, 136 v° ; — bij de Rode Leeuw op de Locht.

Populaire naam uit de literatuur, Renout van Montalbaan (Lindemans, *MVN Bijl.* 1948, (6)). Door J. Ernalsteen (*Oudh. K.* 1936, 1) vermeld bij de omwaterde hoven te Brecht in de 16de eeuw.

X. MOONS- : zie Moens-.

1721. MOORDAKKER : 1622, acker gen. den *moortacker* ... n. de groote eekeren braecke, S.P. 21, 128 v° ; — bouwland te Overbroek.

Ws. = Moordenaar(sakker). *Moort* „moerassig land” (Lindemans, *MVN* 1953, 28), „mulle aarde, gruis” (Mansion, *Drie Lessen*, 15 ; id., *Bestand.*, 113 ; Lindemans, *MVN* 1939, 39). *Noorderwijk*, a. v. Moortstuck en Mortel, met verdere bibliografie ; *Herne*, a. v. Moerstraat en Moortgat ; *Els. Ukk.*, 81-82, a. v. Meurter ; Moerman, *Ndl. Pln.*, 163, a. v. moorter ; Schönfeld, *Watern.*, 232. Zie ook *Oudh. K.* 1920, 4.

1722. **MOORDENAAR** : 1554, op een stuck goets geh. den *moordeneer*, S.P. 11, 311 ; 1557-1791, boschken geh. den *moordenaer*, S.P. 14, 49-54-S.P. 46, 4 ; 1609, een stuck erfue soo lant heye ende weye ... gen. den *mordenaer* o. de leemstraete s. ende w. aende heye n. aende merrijt, S.P. 20, 21 ; 1690, van seecker stuck lants gel. aende berghsche baene ... met de helft van twee bosschen acker geh. de *moordenaers* ... o. de berchsche baene, S.P. 36, 7 ; — schaarbos, heide, bouwland en weiland te Overbroek.

Zie ook Moordakker en Moordenaarsakker. Het oudste excerpt (ca. 1449, a. v. Moordenaarsheininge) lijkt volksetymologische verwarring met *moort* (zie nr. 1721) uit te sluiten ; kan wijzen op psn. Vgl. Schönfeld, *Watern.*, 241, a. v. Moordenaarsven. Topografisch lijken de Brechtse Moord- en Moordenaars-namen één geheel uit te maken, zodat wisselwerking tussen die twee formaties ws. de verwarring veroorzaakte.

1723. **MOORDENAARSACKER** : *mu.ærdens-:rzakær* (C 4) 1657-1786, eenen anderen schaerbosche gel. inden *moordenaersacker*, S.P. 27, 142-S.P. 45, 249-250 ; 1956, *Moordenaarsackers*, V. ; — bouwland te Overbroek. Zie ook Moordakker en Moordenaar.

1724. **MOORDENAARSBOS** : 1620, seecker bosken geh. het *moordenaersbosken* ... w. michiel en jan pellens moordenaar, S.P. 21, 119 ; 1683, een ander schaerbosch ... gen. quaetbosch mette helft in een ander schaerbosch ... gen. het *moordenaersbosch*, S.P. 34, 111 v° ; — schaarbos te Overbroek. Zie ook Moordenaar(sakker).

1725. **MOORDENAARSHEIDE** : 1454-1692, opt goet geh. de *moordenaersheyde*, Anh. 1, 29 v°-A.J. 81, 285 ; 1469, die *moordenairs heyde*, Anh. 1, 66 v° ; — achter Overbroek.

1726. **MOORDENAARSHEININGE** : ca. 1449, een stuc goets houdende onder lant ende heyde omtr. 3,5 b. goets ... aende

kerrestrate geh. de *moerdenaers heyninge* comende metten eenen eynde aende leemstrate, Anh. 6, 17 v°; 1543 (1598), *moordenaers heyninge*, Anh. 4, 27; — perceel achter Overbroek.

1727. MOORDENAARSHEIVELD : 1692, het *moordenaers-heijvelt*, S.P. 36, 55; 1724, het *moordeneirs heijvelt*, S.A. 103, 172; — te Overbroek.

1728. MOORDENAARSVEN : *mu.ordene-irsfen* (C 5) 1956, V.; — van te Overbroek.

1729. MOORDHOEK : 1646, den acker gen. den *moort-hoeck*, S.P. 26, 69-S.P. 27, 80; 1722, een stuck lant gel. opden Eeckere Braeck gen. den —, S.A. 103, 128; 1786, een stuck erve soo land als bosch met eene hegge ... den *moordhoeck*, S.P. 45, 240; — te Overbroek.

1730. MORIAAN : A) *mo:rejv:n* (A 2) ca. 1520-1890, een stee gheh. de sterre ghel. tsegen kerekhof ouer tusschen den spiegel o. ende den *mooriaen w.*, Anh. 7 A, 1-Harou, 238; 1571-1782, den *mooriaen*, S.P. 15, 437-444-A.J. 86, 159 v°; 1702, seeckeren steenen woonhuise stallinghe ende schuere met den wermoeshove daerachterden gen. den — by de parochiekercke tegenover den toren tusschen den huy-singen de sevensterre ende den cleynen *mooriaen westwaerts* voor aen de straete, S.P. 37, 60 v°; 1722, *moorjaen*, S.A. 103, 41 v°; 1885, In den *Mooriaan*, NBKP, nr. 41; 1956, V.; — thans (1978) verdwenen hofstede en herberg op de Biest.

B) 1552, der kynderen stede tsinte lenaerts geh. den *mooriaen*, S.A. 1908, 33; 1559-1762, een stede met huise houe ende toebehoorten geh. den — ... n. aen facons goet ende o. aen sinte lenaerts velt, Anh. 5, 10 v°-L.L.IV, 17;

1575, den *moeriaen*, Anh. 5, 88 v°; 1725, den *moorjaen*, S.A. 117; 1766-1795, sekere stede oft herberge van outs gen. den *mooriaen* ende als nu sinte jan, S.P. 43, 206-S.P. 46, 460; — te Houthoven; hetzelfde als Sint-Jan.

C) 1642-1667, sekeren woonhuijs ... gen. den *grooten moriaen* ... o. de huysinghe de seuensterre ... n. de strate, S.P. 29, 265 v°-S.P. 30, 384 v°; 1674-1743, op twee woonhuijsen twee waermoeshouen met eenen maeijdries tsaemen gel. aende parochie kercke ... gen. den *grooten* ende den *cleijnen moriaen* aen malcanderen gel. ... o. de huijsinge de sevensterre ... n. de strate tuss. de vs. huijsen ende kercke, S.A. 113-S.P. 39, 621; 1751-1787, den *grooten mooriaen*, S.P. 41, 123-RB 60, 255; — deel van A) na verdeling. Weerdeel van D).

D) 1661-1707, *cleijnen moriaen*, S.A. 47, 154 v°-S.A. 101, 85; 1727, den — ... o. den *grooten moriaen*, S.P. 40, 57ter; 1762-1768, den *cleynen mooriaen*, L.L.IV, 17-RB 59, 78; — weerdeel van C).

Huisnaam. Vgl. Helsen, *Toponymica* 1934, 23; Lindemans, *MVN Bijl.* 1948, (6).

1731. MORTEL : A) ca. 1400-z.j., den *mortel*, Anh. 32-Kl. S. B. art. 2322; ca. 1470, Jan coecx —, Anh. 9, 62; 1540-1541, den *morter*, Tiel. 8, 135-Tiel. 8bis, 365; 1741, den *mortel* ... n. den kerkpat (bij *mortelstraete*), FKB, 7853, 125 v°; — bouw-en weiland op Overbroekakker.

B) ca. 1450, peeter Joerdaens *morttel*, Anh. 30, 3 v°; — perceel te Broekhoven.

C) *mærteltje* (E 3) 1440-1700, een stuxken lands ... geh. dat *mortelken*, Anh. 3 B, 4-S.P. 37, 16-22 v°; 1537, een weyuelt geh. *dmortelken*, S.A. 1896, 4; 1718-1793, seecker weyken gen. het *morteltien*, RRA 88, 82-A.J. 87, 176 r°-v^o;

1834-1956, Het *Morteltje*, Kad. S. D.4-V.; — weiland, bouwland en hoeve op Wemersakker ten westen van de Haagstraat. Zie ook Mortelweide.

D) 1559 (1618), dat *mortelken*, Anh. 3 A, 45; — perceel te Veerle.

E) 1709, een paert in de heyden aenden pispot met het paert inde heyde achter de *meirteltiens*, S.P. 38, 46 v°; — te Overbroek, maar niet hetzelfde als A).

F) 1440, den *hoghen mortel*, Anh. 30, 46 v°-Anh. 3 B, 6 v°; 1450-1484, den *hogen morttel*, Anh. 30, 3-24; — perceel op Broekhovenakker. Ws. bij B).

Zie nr. 1721. Ook in psn. te Brecht o.a.: 1402, Jan peeters soen van *mortel*, Anh. 32, 17.

1732. MORTELAAR: 1669, een parcheel weijde ... gen. de *mertteleir* ... o. sherenstræet w. de kercke, S.P. 36, 222 v°; 1754-1779, eenen acker bij den leuckvonder gen. den *mortelaer*, S.P. 41, 315-S.P. 44, 197; — bouw- en weiland te Kloot.

Mortel + personificeringssuffix *-aar* (vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1928, 133 v. v.).

1733. MORTELAKKER: (D 4) 1621-1700, sekeren acker ... inde mortelstraete gen. den *mortelacker*, S.P. 21, 123 v°-S.P. 37, 16-22 v°; 1701, seekeren acker gen. den *mortelacker* gel. aenden meirrijtsen kerckpat met een stuck lant daer teijnde aengel. gen. den beulck ... w. des heeren stræet ende n. den kerckpat, S.A. 52, 29; 1725, het *mortelackerken*, S.A. 103, 190 v°; — bouwland te Overbroek. Zie ook Driehoekakker B).

1734. MORTELBLOK: 1626, een stuck landts gen. het *mortelblock*, Anh. 11, 35 v°; 1762, het *mortel bloikcken*,

L.L.IV, 31 v°; 1762, het *mortelbloxken*, L.L.V, 34; — bouwland bij St.-Lenaartsakker.

1735. MORTELBOS : 1654, het *mortel bostien*, S.A. 47, 26 v°; 1667, seker heijueldt ... gen. het *mortelbos*, S.P. 31, 4 v°; — perceel op de grens tussen Broekhoven en Kloot.

1736. MORTELDRIESKEN : 1713-1726, den *mortel Driesken*, S.A. 124, l. st.-S.P. 40, 21; — perceel op Wemersakker. Vgl. Mortel C).

1737. MORTELGAT : 1655, een velt oft driesken gen. het hoochveldeken ... mette hegge ende grachte tot het *mortelgat* toe, S.P. 29, 73.

1738. MORTELPAD : A) 1843, sentier de Brecht à la maison occupée par hofkens, —, T. 18.

B) 1843, sentier de brecht à la maison occupée par Pierre Arnouts, *Kleinmortelpad*, T. 18.

1739. MORTELSTRAAT : *mortelstruut* (D 3-D 4 1621-1741, inde *mort(t)elstra(e)te*, S.P. 21, 123 v°-1741, FKB, 7853, 124 v°; 1843, chemin de la Kappellestræet à Overbroek, *Mortelstræet*, T. 43; 1947, N.; 1956, V.; z.j., V.V.V. D 6; — te Overbroek, van Kapelstraat naar Overbroekse straat; thans (1972) van Overbroekstraat naar Overbroekstraat.

1740. MORTELVELD : (D 4) 1654-1736, het *mortelvelt*, F. 18, 16 (I.I.)-F.19, 20 (I.I.); — perceel te Bekhoven, onder de Faconshoeve.

1741. MORTELVEN : (B 5) 1681-1890, aen het *mortelven*, S.P. 34, 7-Harou, 235; 1690, *meurtelvenne*, S.P. 36, 8;

1772-1791, het *mortelvenne*, S.P. 43, 565-S.P. 46, 6 ; 1956, V. ; — ven buiten Overbroek bij de grens met Ekeren (Brasschaat).

1742. MORTELWEIDE : A) 1642-1660, eene weijde gen. de *mortelweyde*, S.P. 25, 171-S.P. 29, 243 v° ; 1677, op twee besondere partijen bestaende in weijde ende landt deene gen. den *morttelweijde* ende dander het nieuw block aen malcanderen gel. ... o. de morttelstraete ... w. den vs. grooten acker n. ... het heuvelstuck, S.P. 32, 272 ; — te Overbroek bij de Herdekenshoeve. Ws. = Mortel A).

B) 1725, eene weijde gen. het *mortelweijcken* ... o. de haeghstraet ... n. het ackerstraetien, S.A. 103, 190 v° ; — = Mortel C).

1743. MUDAEUSSTRAAT : *mæde.iæstru:it* (A 2-B 2) z.j., Kl. S. D. art. 418 ; 1956, V. ; z.j., V.V.V. E 5 ; — van Plaats naar Venusstraat.

Ook Spookstraat genoemd. Naar de Brechtse humanist Gabriel Mudaeus Brechtanus (Gabriel der Muyden) (1500-1560), over wie in *Oudh. K.* 1921, 173 ; id. 1939, 3de en 4de aflev. De naam komt in het Brechts archief veelvuldig voor ; geattesteerd van ca. 1400 tot in 17de eeuw : *der muyden, der muden, der moeyden, vander muden, der muyen*.

1744. MUISVEN : 1610-1663, achter het *muytsven*, S.P. 20, 57 v°-S.P. 30, 165 v° ; — op de Hoge Heide boven Eindhoven, bij de Regenrijt.

Muis, het diertje, weinig ws. Eerder verwant met ohd. *mōs* „moeras, poel”, mnl. *mose* „slijk, modder”. Zie vooral Schönfeld, *MVN* 1957, 126-128 ; id., *Veldn.*, 41. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Moos.

1745. MUSAKKERKEN : A) 1773, het *achtersten musackerken*, S.P. 43, 633 ; — perceel bij de Hengstbroek.

B) 1773, het *voorste musackerken* ... o. het straetien teynde den broeckacker, S.P. 34, 635 ; — weerdeel van A).

1746. MUSEUMSTRAAT : z.j., V.V.V. E 5 ; — van H. Schoofsstraat naar Schoolstraat.

X. NAAR : zie Arend.

1747. NACHTEGAAL : 1673-1850, seker hoefken ... gen. den *nachtegael*, S.P. 32, 95 v°-Vdm. ; 1695, sijn stedeken gen. den *nachtegael*, S.A. 122 ; — hoeve te Sint-Antonius.

Vogelnaam, vaak voorkomend als huis- en plaatsnaam. Vgl. *Herne*, nr. 692 ; *Noorderwijk*, nr. 848 ; *Varsenare*, nr. 423.

1748. NAEUKEN KEMPAERTS : 1614, seker steken ... gen. *naeuken kempaerts* daer eertyts den sleutel vuyt plach te hangen, S.P. 19, 262 ; — = Sleutel en Klok.

Naeuken, *Nauken*, dim. van *Nout*, *Arnoldus* (V. Gorp. *MVN* 1952, 116).

X. NAZARETH : zie Klooster van de Trappistinnen.

1749. NEEFF AERTS HEIBLOK : 1574, een stuck beempts ... n. *neeff aerts heyblock*, S.P. 17, 64 v°.

1750. NEEFSPUT : 1462, aen *neefs put*, Anh. 1, 55 ; 1626, bijden *Nesch put*, Anh. 11, 51 ; — perceel (?) te Overbroek.

Psn. te Brecht o.a. : ca. 1400, jan *neefs*, Anh. 32, 1. *Nesput*, uit *Neesput* door assimilatie.

1751. NEEL AERTS : 1713, op een dries gen. *neel aerts*, S.P. 38, 150 v°.

1752. NEEL GEUNS : 1662, seker hoffstede ... gen. het *neel geuns*, S.P. 30, 59 v°-60 ; 1667, het *neilgeuns*, S.P. 31, 150 v° ; — te Eindhoven.

1753. NEELKEN DIJKMANS : 1657, seker stedeken ... gel. inde luijcxstraet gen. het *neelken dijckmans* met sijne plantagie voor opde straete soo verre dese erue is streckende ende de hage tusschen het bosken gen. den crommendries, S.P. 29, 210 ; 1664-1673, het *neeltken dijckmans*, S.P. 30, 201 v°-S.P. 32, 57 ; 1665, S.A. 57, 55 ; — hoeve met land bij Kerkhovenakker.

1754. NEELKEN LEIJS AKKERKEN : 1642, seker ackerken ... gen. *neeltken leys ackerken* ... w. het langenberghs, S.P. 28, 30 ; 1642, S.P. 29, 16 1v^o ; — bouwland op Bekhovenakker.

1755. NEEL SCONINCX BLOK : 1510, een (stuck) geh. *neel sconincx block* ende js gr. omtr. 2 lps. o. aerts vanden veken erue z. ghiel betten w. jan Jacobs n. *neel des conincx block*, A. Tong. A.II.48, 103 v° ; — perceel te Sterthoven.

1756. NEELTJE STEVENS : 1691, seker stedeken ... gen. *Neeltien Steuens*, S.A. 128, 1. st. ; — huis te St.-Lenaarts.

1757. NEERAKKER : 1626, een stuck lants gen. den *Neer acker* neffens den Hoogen wech, Anh. 11, 37 v° ; — niet nader.

Neer tegenover *boven* (Schönfeld, *Veldn.*, 105). Lees evtl. Meerakker.

1758. NEERBUNDERS : 1608, een stuck lants gen. het *neerbunders*, S.P. 20, 13 v° ; — bouwland te Jukschot. Vgl. Hoogbunder.

1759. NEERHOF : 1659, *Neerhoff*, A.J. 96, 24 v° ; 1676 (1715)-1780, de *neerhoeue*, S.A. 127, 1. st.-S.A. 132 ; 1843, *Neerhoef*, S.P. 43, 149 ; 1850-z.j., *Neerhof*, Vdm.-Mil. ; — hoeve te Sterthoven bij het Hof Starenborg.

„Het bij een middeleeuws kasteel of klooster behorend erf met al de daarop staande bijgebouwen” (*Varsenare*, 99; *Noorderwijk*, nr. 854; *Oudenburg*, nr. 493; *Mnl. Wb. IV*, 2250). Zie ook Nerenhof.

X. NEERMEERIJT : zie Meerrijt.

1760. NEERVEKEN : 1402, *nederveken*, Anh. 32, 4; 1459-1633, by dat *neerveken*, Anh. 2, 43 v°-S.P. 25, 13 v°; ca. 1520, by dat *neer veecken*, Anh. 7 A, 18; — te Varenbraken bij de Lazarije en de Neerhoeve.

1761. NEERVENBAAN : *ne:-rvenbu:n* (F 2-3, G 3) 1834-1841, Stw. van Brecht naar Neerven (onder Loenhout), —, Kad. S. D.1-Popp; 1850, *Naer Venne*, Vdm.; 1947-1956, —, N.-V.; — stw. van het Heiken naar Neerven, ook St.-Lenaartsbaan genoemd; thans (1972) van Papbosstraat over het Schietveld naar Neerven.

1762. NEERVENWEG : (E 1-2) 1843, chemin du Stapelheyde à la limite de Loenhout, —, T. 9.

1763. NEESHAGEN : *ne.zu:gə* (C 4) 1956, V.; — perceel op de Lage Meerrijt te Overbroek.

Ws. psn. *neefs* (vgl. Neefspuit).

1764. NEESKENBEEMD : 1359, in die *neesken beemde*, Comm. Br., 35.

1765. NEKKERSPOEL : 1440, op die hoeue van *neckerspoele*, Anh. 3 B, 1; ca. 1449, totten goede van —, Anh. 6, 11; 1539, de hoeue ten — gelyck gummer baeck als rentmeester Joncker floris van mechelen cum suis ..., S.A. 1987, 61; 1600, tgoet van — oft het hoff van Buysegghem, Bet. 207, l. st.; 1626-1676, *Neckerspoel*, Anh. 11, 19 v°-S.P. 32, 249 v°; — = Buizegem.

Migratiennaam wegens het geslacht van Mechelen. Vgl. Buizegem, Dijk D), Kwaadmechelen.

1766. NELEMANSKEET : (G 4) 1762, *neelemans keet*, L.L.IV, 23 v°; 1843-1888, *Nelemans Keet*, T. 30-NBKP, nr. 17; — bouw- en weiland ten zuidwesten van de Vaart op het Molenheiken te Sint-Lenaarts.

Vgl. 1597, een ackerken gel. in beekhounacker ... w. *jan nelemans*, S.P. 19, 72 v°. *Keet*, zie a. v. Ketekretje.

1767. NELIS : *ne.lis* (E 2) 1956, V.; — bouw- en weiland links van de weg naar Wuustwezel bij de Steenpaalstraat.

Psn. Cornelis.

1768. NERENHOEK : 1568, lant geh. den *neerenhoeck*, S.P. 15, 251-255; — lage hoek bij de Heinse Hoeven onder Overbroek.

Vgl. Overen-Nerenbroek bij Lindemans, *MVN* 1937, 14-15.

1769. NERENHOF : 1450, xvij roeden lants ... geh. de *nerenhof*, Anh. 2, 14; 1607-1786, eene hoeue ... geh. de *neerhoeue*, S.P. 19, 102 v°-103-S.P. 45, 166; 1642, de *neerhoeue*, S.P. 27, 41; 1660, de *Neerhoeue* gel. bijden Troch, S.A. 51, 104 v°; 1694, de *neirhoeue*, S.P. 36, 92 v°; 1707, de *neerhoeff*, S.P. 37, 117-118 v°; 1717, seeckere oude hoffstede ... gen. eertijt de *halue neerhoeue* ... s. facons clooster erfue w. de straet ofte gemeijn heijken, S.A. 48, 188 v°-189; — hoeve met land te Sint-Lenaarts op het oude gehucht Varenbraken.

Ws. „laaggelegen hof, hoeve”. Vgl. Nerenhoek.

1770. NERING : 1482, Jnde *neringhe*, Anh. 8, 63; — te Bekhoven.

Neder, neer + suffix -ing „laagte”; vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1928, 156.

X. NESPUT : zie Neefspuit.

1771. NEST : (D 4) ca. 1400, *thof vanden neste*, Anh. 32, 5 ; 1463, den dijk van —, Anh. 2, 56 ; 1527, tgoet te —, S.A. 1892, 9 ; 1528-1566, de geheel hoeue metten gronde en met allen haerder toebehoerten geh. tgoet ten —, S.A. 1893, 2-Schepenreg. Turnhout 1566-67, 2de kat., 5 v° ; 1566, de hoeue den —, S.P. 14, 60-62 ; 1570, opt goet ten —, A.J. 62, 15 ; 1575, tgoet ter —, S.P. 15, 29 v°-30 ; 1602, de hoeue vanden *nest*, S.P. 19, 319 ; 1657, thoffken te —, C.W., 38 v° ; 1722, een groot steenen huijs van Plasantien gen. het huijs vanter — gel. in sijne wateren ende borghgrachten met de plantagien van opgaende ende stroncke boomen, S.A. 103, 108 v° ; 1728, hof vander —, S.A. 115 ; 1786-1841, een hofken van plaisantie met verscheijde opper ende neder camers kelders solders blom ende kruythof uijt den grond van careelsteen opgebouwt ronts omme omringeld met water ende hofgrachten brugge ... gen. het hof ter — ... s. de gemijne straete, S.P. 45, 166-Popp ; 1834, 't *Hof ter Nest Hoef*, Kad. S. B.3 ; 1843-1850, 't *Hof t'Ernest*, B.43.19-Vdm. ; z.j., *Hof 't Ernest*, Mil. 1.40.000 ; 1890, 't *Hof Ternest*, Harou, 236 ; — hoeve te Sterthoven bij de Molenstraat of Stw. naar Antwerpen (Schoten).

Meermaals in pln., naar het *nest* van een vogel of gewoon met de bet. „verblijfplaats, woning”. Zie : *Opwijk*, nr. 1084 ; *O.G.N.*, 114, 168 ; Bach I, § 358 ; id. II, § 203 b., 2 a ; Smith, *Elements*, a. v. 't *Ernest*, verwarring wegens *Hof ter Nest*, vermoedelijk met dissimilatie uit *ten Nest*. Vgl. psn. te Brecht : 1359, heinrics arfghename(n) vande(n) *neste*, Comm. Br., 33.

1772. NIEUWBED : 1834, *Nieuwbed* naer den groenen Jager, Kad. S. A.4 ; — hetzelfde als weg van Overbroek naar Brasschaat-Polygoon, Brasschaatbaan.

1773. NIEUWBLOK : ca. 1400, vi b. heyden gheh. *dnuwe bloc*, Anh. 32, 10 ; ca. 1449, *nieubloc*, Anh. 6, 12 ; 1451, dat *nieuwe bloc*, Anh. 1, 14 v° ; 1469, dat *nyewe block*, Anh. 1, 66 ; ca. 1470-1482, dat *nyeubloc*, Anh. 9, 22 v°-Anh. 8, 21 v° ; ca. 1520-1626, dat *nieu block*, Anh. 7 A, 7 v°-Anh. 11, 32 v° ; ca. 1520, *dnieeu block*, Anh. 7 A, 20 ; 1543, *dnyue block*, S.A. 1901, 8 ; 1543 (1598), dat *neuw block*, Anh. 4, 46 v° ; 1550-1561, Jnt *nyeu block*, S.A. 1907, 7 v°-8-S.P. 13, 253-254 ; 1555, *dnijeuw block*, S.P. 11, 400-401 ; 1559 (1618)-1642, vanden *nieuwen blocke*, Anh. 3 A, 12 ; *ib.*, *nyeuw block*, 14-S.P. 25, 171 ; 1567-1794, int *nyenblock*, S.P. 15, 177-S.P. 46, 309 ; 1567-1677, van het *nieuw block*, S.P. 15, 5 v°-S.P. 32, 272 ; 1607, het *nueuw block* int loo, L.R., 102 v° ; 1621-1626, het *nieuwe block*, S.P. 22, 74 v°-Anh. 11, 15 v° ; — percelen bouwland van onderscheiden grootte te Bekhoven, Kloot, Overbroek, Sterthoven, Varenbraken, Veerle, op St.-Lenaartsakker en Wemersakker. O. a. = Bilakker te Overbroek.

1774. NIEUWBOLK : 1451, 1 vts. lants geh. dat *nieuwe block* comende vute aenden *nieuwen bolcke*, Anh. 1, 14 v° ; — perceel te Varenbraken.

1775. NIEUWBRUG : ni.vbry-X (E 1) 1751, aen *nieuw brugge*, S.P. 41, 47 ; 1780-1795, bijde *nieuwe brugge*, S.P. 44, 383-S.P. 46, 590 ; 1841-1850, *Nieuwe Brug*, Popp-Vdm. ; 1886-1956, *Nieuw Brug*, NBKP, nr. 25-V. ; — grenspunt Brecht, Loenhout, Wuustwezel, bij de Weerijsbeek.

1776. NIEUWBRUGWEG : (E 1-2) 1843, chemin du Stapelheijde au Nieuwebrug, *Nieuwe brugge weg*, T. 9.

X. NIEUW(E)- : zie grondwoorden.

1777. NIEUW HUIS : A) 1762, vant *nieuwt huysken*, L.L.IV, 17 v°; 1767, het *nieuwt huijs*, S.P. 43, 319; — huis inde Houtstraat te Sint-Lenaarts.

B) 1603, by het *nieuwhuys*, A.J. 64, 291-293; — huis te Jukschot bij de Knot.

1778. NIEUWE KERKSTRAAT : z.j., Kl. S. B. art. 1322; — straat te Overbroek.

1779. NIEUWLAND : (o.a. G 4, nr. 2286) 1677, achter het *nieuwlandt*, S.P. 32, 287 v°; 1690, het *nuew lant*, S.P. 36, 18 v°-19; 1694, *nuew landt*, S.P. 36, 101; 1697-1736, het *nieuwlant*, S.A. 101, 29-F.19, 24 (U.); 1728, het *niuwlant*, S.P. 40, 107; 1744-1769, het *niuw lant*, S.P. 40, 613-S.P. 43, 420; — verschillende percelen, o.a. te Jukshot, Houthoven en Overbroek.

1780. NIEUWE MOLEN : A) (G 4) 1626, die *niewen muelen*, Anh. 11, 24 v°; 1654, *nieuw moelen*, F.18, 20; 1661, bij den *nieuwen moelen*, S.P. 30, 39; 1717, *niuwe molen*, S.A. 48, 186; 1724-1736, *nieuw molen*, S.A. 103, 157-F.19, 24; 1743, omtrent den *niuwen molen*, S.P. 40, 618; 1768, omtrent den *nuwen molen*, S.P. 43, 352; 1768, tegenover den *niut molen*, S.P. 44, 357; 1778 den *Nieuwen Molen*, Ferr.; 1660-1678, bij den *nieuwen wint molen*, S.A. 56, 272-S.A. 132; 1843, *Le Nouveau Moulin*, T. — windmolen te Varenbraken, op Molenheiken.

B) (G 4) 1956, V.; — molen bij de Pothoek.

Te Brecht wordt met „Nieuwe Molen” tevens de Heimolen onder Schilde bedoeld. Zie : Heimolenweg.

1781. NIEUWMOLENPAD : 1843, sentier du hameau de Molenheiken au hameau de St.-Léonard, —, T. 30; = Haagpad.

1782. NIEUWMOLENWEG : (F 3-F 4) 1843, chemin de Leugenberg au Varenbraecken, —, T. 17.

1783. NIEUWE PLANTAGIE : 1651, eene vreheyde ... ontr. het goorsche sandt ... gen. de —, S.P. 27, 139.41-S.A. 56, 42; — bij de grens met St.-Job-in-'t-Goor.

1784. NIEUW SPANJE : 1712, een heijvelt gen. *nieuw hispagnien* ... dicht achter de wehagen, S.P. 38, 94 v°.

1785. NIEUWSTRAAT : A) z.j., V.V.V. B 7; — zijweg van de Frans Hensbergenstraat.

B) 1972, Gem. pl. St.-Len. 6 D; — tussen Prinsstraat en Kerkstraat.

1786. NIEUWVAART : 1440, opte *nuwe vaert*, Anh. 3 B, 24; 1449-1626, opte *nieuwaert*, Anh. 2, 4 v°-Anh. 11 B, 18, 28 v°; 1453, opte *nievaert*, Anh. 2, 33; 1495, *nyeuwaert*, x., 8 v°; 1554-1594, opte *nyeuwe vaert*, S.P. 11, 384-385-S.A. 49, 7; 1611, opte *nyeuw vaert* onder den gehuchte van kerckhouen ... nw. doudaenstraete, S.P. 19, 83; — een „nieuwe weg” tussen Stapelheide en het dorp. *Vaerwech* „straat, weg” komt in de Brechtse leenboeken meermaals voor.

In Reet heet een (brede zand-) weg de *Reetse vaert* (med. Prof. Dr. K. Roelandts).

X. NIJPELEERS : zie Iepelaar.

1787. NIJSAKKER : 1537, twee ackers den eenen geh. den *nysacker* ... ende den anderen geh. Eekeren brake, S.A. 1895, 36 v°; — akkerland te Overbroek. Psn. Dionysius.

1788. NIJSLO : 1522, een stuck goets geh. *dnysloe* gel. s. ende o. stoffels van eemeren meer n. reyniers van aemstel w. de vroente, S.P. 10, 19; — ws. bij de Locht.

1789. NIJSSTRAAT : 1629-1669, naest de *nijssstraete*, S.P. 22, 238 v°-S.P. 31, 117 v°; — straat te Overbroek.

1790. NOENHEUVEL : (D 7) 1440-1615, onder den *noenhouel*, Anh. 3 B, 25-A.J. 90, 144; ca. 1470-1528, aenden *noenhoewel*, Anh. 9, 13 v°-S.P. 10, 248-249; 1525-1885, aenden *noenheuvel*, S.P. 10, 109-NBKP, nr. 43; — vroeger heide, thans bouw- en weiland tussen Eindhoven en de Vraag, bij de Regenrijt.

Noen „benaming van een windstreek, nl. het zuiden” (Helsen, *Antw. Pln.*, 23). Te Brecht ligt de *Noenheuvel* in het zuiden van de heerlijkheid.

1791. NOLLEKENS : *nuləkəs* A) (F 3) 1621-1883, seekere stede ... ontr. de schoerkensstrate ... dat men ter tijt noempt *nollekens*, S.P. 21, 114 v°-W.2; 1683, een stedeken daer eertijts huijsingen plegen te staen gel. alhier inde luijcxstraet gen. *het* — bestaende in lande weijden als heijvelden alle aen malcanderen in diverssche parcheelen gel. ... badt als 6 b., S.P. 34, 121 r°-v^o; 1624-1673, de *nullekens*, S.P. 22, 120-S.P. 32, 88; 1665, *dnuleken*, S.A. 57, 57; 1690-1956, *het nuellekens*, S.P. 36, 17 v°-V.; — hoeve, bouw- en weiland bij de Luikstraat achter Kerkhoven.

B) 1617, twee stedekens gel. inde luycxstrate deene geh. *groot nollekens* ende dander geh. *cleyn nollekens*, S.P. 22, 18 v°; — wijst op verkaveling van A).

Naer een psn. (*de*) *Nol*. Zie : Michielsen, *V.B.*, 11, alwaar a^o 1573 Jacob *Nol*; Floren, *Oudh. K.* 1920, 114.

1792. NOLLEKENSHEIVELD : 1641, in het *neullekens heijvelt*, S.P. 26, 30-S.P. 27, 36; 1692, het *nollekens heijvelt* opden hoeck vande luijcxstraete, S.P. 36, 42 v°; 1786, een vierendeel heyde gel. ... tende de pullemanse strate gen. het *nul(le)kens heijvelt*, Bet. 16; — perceel bij het Nollekens.

1793. NONNEKENS : 1884-1885, achter de *Nonnekens*, NBKP, nr. 3-*id.*, nr. 102 ; — percelen te St.-Lenaarts.

De naam wijst op de vroegere kloostergoederen van de Falcontinnen (zie Facons).

1794. NONNEKENSWEG : 1843, chemin de Brecht aux Nonnebosschen, —, T. 28.

1795. NONNENBOSSEN : (H 3) z.j.-1888, *Nonnebosschen*, Kl. S. C. art. 336-NBKP, nr. 3 ; 1885-1956, *Nonnenbosschen*, NBKP, nr. 102-V. ; — thans bouw- en weiland tussen de Houtstraat en de weg van St.-Lenaarts naar Rijkvorsel.

1796. NONNENBRUG : 1843, T. 26 ; — te Sint-Lenaarts.

1797. NONNENPAD : A) 1843, chemin de Beekhoven au Beekhovenakker et à Overbroek, *Grooten nonnepad*, T. 18.

Zie Nonnekens.

B) 1843, sentier de celui dit : Lierschenweg au chemin dit : Grootnonnepad, *Kleynennonnepad*, T. 26.

1798. NOORDEINDE : 1598, den haluen lentenhoff opt *noorteynde* ... tusschen de hoffstede van wijlen adriaen wouter heylkens het stedeken gen. den hulsbosch, S.P. 18 ; — noordelijk gedeelte van Overbroek.

1799. NOORD HET DORP : 1843, T. ; — het noordelijk deel van het dorp te Brecht.

1800. NOORTENSBOSAKKER : (E 4) 1726, een stuck lants ... gen. den *noortens boschacker* gel. o. het veldeken van dweelaer z. het goet kreckelbergh w. het bosch van de nieuwe hoeve ende n. de lange dreve, S.A. 103, 208 v° ; —bouwland te Sterthoven.

1801. NOOT(HOF VAN DER) : (F 4) 1543-1762, by *thoff vander Noot*, Anh. 4, 41 v°-L.L.IV, 18 v°; 1670, sekeren woonhuuse schuere torffhuuse ende erfue binnen Borchgracht ... niet wijt vande prochiale kereke metten plantagie daervorstaende gen. het —, S.A. 57, 129 v°; 1628-1666, het *hoff van vander noot*, A.J. 93, 57-S.A. 57, 74; 1661, aent *hoff vander noit*, S.P. 30, 30 v°; 1890, *Hof van der Noot*, Harou, 236; — omwald huis en gebouwencomplex einde van de Leemstraat, onder Steeghoven.

Behoorde o.a. toe aan de bekende familie Van der Noot. De bekende dichter Jonker Jan Van der Noot groeide er op en bracht daar zijn jeugd door. Voordien behoorde het aan de familie Van Pulle en heette het Hof van Pul. Thans in de volksmond het Verbrand Hof. Vgl. : *Oudh. K.* 1911, 29.

1802. NOTENLAAN (E. VAN) : 1972, Gem. Pl. St.-Len. 5 C-D; — weg van Koningsstoel naar Vondel.

1803. NOUT ZOETENS : 1422, noch een vts. lants geh. *nout zoetens eckerken*, S.A. 1918, 5; — bouwland in de Oostbrechtse Akker.

Psn. *Zoete*. Te Brecht o.a. : 1463, *arnout zoeten*, Anh. 2, 55.

1804. NUITKENS : A) 1669-1670, twee weijden ... gen. de *nuijkens*, S.P. 31, 117-S.A. 51, 216 v°; 1671, twee weyden met een stuck landts gen. de — ... o. de vs. clootse straete ende z. de cleijn heirbaene, S.A. 47, 422 r°-v^o-S.A. 57, 154 v°; 1728, de *nottiens*, S.P. 40, 121; — bouwland en weiland te Kloot.

B) 1636, een stuck eruen gen. het *voortste nuijkens*, S.P. 23, 183 v°; — deel van A).

Ws. dim. van psn. *Neut*, van Arnoud.

1805. OEDENBOLK : 1359, van i beemd ghel. in *oedenbolc*, Comm. Br., 34.

Vgl. 1359, van *ver oeden houen*, Comm. Br., 37. Psn. Oda.

1806. OESTERSSTRAAT : 1641, an *oesters strate* an merrijt Anh. 11, 43 v°; — niet nader.

Misschien *oost-er-straat*? Vgl. Oostakker.

1807. OIJENBOS : 1741, aent *oijenbosch*, FKB, 7853, 128; — bos te Broekhoven.

Oijen-, psn. Vgl. te Brecht, o.a. 1570, henr(ick) *oeyen*, Feoh, 122 v°. Vgl. nr. 1804.

1808. OLIEMOLEN : 1653 (1707), *oliemolen*, S.A. 124; 1659, *oliemeulen*, S.P. 29, 304; — hetzelfde als Slagmolen en Smoutmolen, op de Leugenberg.

„Olieslagerij”. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Olie, Smout; *Corn. Vervl.*, 1113. Te Brecht : 1707, vande *olie* ofte *slaghmolen*, S.A. 101, 91.

1809. OLIEMOLENSTRAATJE : 1662, het *oliemeulenstraetken*, S.A. 47, 167; 1664, het *olimolenstraetken*, S.P. 30, 197-198; — straatje bij de Oliemolen.

1810. OMMEGANGSTRAATJE : 1545-1566, het *ommeganckstraetken*, S.P. 14, 28-S.P. 15, 84-86; 1573-1620-1639(1668), aent *omganckstraetken*, S.P. 17, 50-S.A. 124, Extr. Cijnsb. Bailleul; — straatje te Houthoven bij de Raventuin.

Verband met de „omgang”, „processie” ter ere van St.-Leonardus. Vgl. a^o 1495, Item dat een yegelyck gehulpich zal wesen tot Onser Lieven Vrouwen ende *Sinte Lenaerts omgangen* met peerden, met creeften, met pansiers ende andere wapenen, *Keuren, Oudh. K.* 1906, 71-81. Zie ook : J. Vorsselmans, *Oudh. K.* 1954, 123-125.

1811. ONZE-LIEVE-VROUWKAPEL : 1672-1722, bij *onse lieue vrouwe cappelle*, S.P. 32, 41-S.A. 103, 115 r°-v^o; 1714-

1787, de *cappelle van onse lieve vrouwe van seuen weeuwen*, S.P. 38, 160-KAA 1; ca. 1765, *cappel op het heijken*, KAA 2; — kapel bij Broekhovenheiken; = Heikenskapel-
leken en Kapel C).

1812. ONZE-LIEVE-VROUWKAPELRIJBEEMDEKEN : ca.

1520, *onser vrouwen cappelrien beemdeken*, Anh. 7 A, 24 v°; — weiland tussen Bekhoven en Sterthoven, toebe-
horend aan de bedoelde kapelrij in de Sint-Michielskerk
te Brecht.

1813. ONZE-LIEVE-VROUKAPELRIJGOED : 1614, neffens
onser Lieuer vrouwen cappelrye goet, A.J. 90, 143; — perceel
te Bekhoven.

1814. OOIEVAAR : 1470, een stuc lants ... geh. den
odeuaerd ... den wech tsterthouen west ... den cromacker
n., H.G., 14; — bouwland op Bekhovenakker, ws. = Ooie-
vaarsnest.

1815. OOIEVAARSNEST : (E 5) 1440-1470, den *odeuarts
nest*, Anh. 3 B, 3-H.G., 15; ca. 1520, een stuck goets ggeh.
den *odeuaers nest* ... ghel. Jn dacker tusschen den groenen
wech oest ende des heylichs geest lant west, Anh. 7 A,
25 v°; 1654-1736, het lant gen. den *oijeuarsnest*, F.18,
16 (Z.)-F.19, 20 (Z.); — bouwland op Bekhovenakker.
Zie nr. 1814.

X. OOMSBEEMD : zie Hein Oomsbeemd.

1816. OOSTAKKER : ca. 1400, inde *oest ackere*, Anh. 30,
l. st. perk.; 1513-1611, *oostacker*, S.A. 1915, 7-S.P. 20,
76 v°; 1549-1616, *oistacker*, S.A. 1906, 13 v°-S.P. 21,
13 v°; — bouwland te Overbroek.

„Oostelijk gelegen akker” (Helsen, *Antw. Pln.*, 23). Vgl. Oost-
brecht.

1817. OOSTBRECHT : (H 2-3, I 2-3) 1359-1642, *oestbrecht*, Comm. Br., pass.-S.A. nr. 7 ; 1402, *oestbracht*, Anh. 32, 12 ; 1440-ca. 1520, *toestbrechte*, Anh. 3 B, 19-Anh. 7 A, 16 v° ; ca. 1450-1890, *toostbrecht*, Wern. 25-Harou, 230 ; 1482, *toostbrechte*, Anh. 8, 44 ; 1524-1726, *oistbrecht*, S.A. 1918, 49-S.A. 135, nr. 4 ; 1565, *toogstbrecht*, S.A. 1919, 23 ; 1601-1603, *oigstbrecht*, A.J. 64, 64-S.P. 18, 31 r°-v° ; ca. 1630, *toisterbrecht*, l. bl. tuss. 126-127 ; 1667, *oistbracht*, S.P. 30, 363 v° ; 1751, *oost breght*, S.P. 41, 87 ; — gehucht ten oosten van het centrum.

Thans St.-Lenaarts. Vaak hetzelfde als Kloot. Aanvankelijk het gebied ten oosten van Kerkhoven, Broekhoven en Houthoven ; later het gebied tussen Hengstbroek, Broekhoven, Houthoven en de Houtstraat ; in de moderne tijd de buurt tussen Kloosterstraat, Houtstraat en de grens met Rijkevorsel.

1818. OOSTBRECHTPAD : 1843, sentier de St-Léonard à la Kloosterstraet ou Oostbrecht, —, T. 31.

1819. OOSTBRECHTSE AKKER : 1470, int *oestbrecht ackere*, H.G., 17 ; 1522, inde *oestbrechtse ecker*, S.A. 1918, 5 ; 1559-1611, *oostbrechts(ch)e acker(e)*, Anh. 5, 3-A.J. 66, 55 v° ; 1612-1626, *oistbrechts(ch)e(n) acker*, A.J. 67, 7 v°-A nh.11, 48 v° ; — hetzelfde als Klootakker ; bouwlandcomplex te Oostbrecht.

1820. OOSTBRECHTSE BOSSEN : 1670-1684, de *oistbrachtse bosschen*, S.P. 31, 166 v°-S.P. 34, 170 v° ; 1684-1762, *oostbrechts(ch)e bosschen*, S.P. 34, 165 v°-L.L.IV, 14 v°.

1821. OOSTBRECHTSE HEIDE : 1610-1627, *oostbrechtsche heye*, S.P. 20, 87-S.A. 94, 121 v° ; 1647, opde *Oistbrachtssche heyde*, A.J. 72, 264 v°.

1822. OOSTBRECHTSE RIJT : 1626, aende *oost Brechtse rijdt*, Anh. 11, 41 ; — misschien = Oostbrechtse Straat.

1823. OOSTBRECHTSE STRAAT : 1477-1694, de *oest(oost)-brechts(ch)e strate (straet)*, Anh. 2, 84 r°-v^o-A.J. 81, 319; 1709, *oostbrachtse straete*, S.A. 123; — ws. nagenoeg de huidige weg van St.Lenaartskerk naar Rijkevorsel.

1824. OOSTEINDE : ca. 1450-1603, op *oest (oost, oist) einde (eynde)*, Anh. 30, 23 v°-S.P. 18, 13 v°; — te Oostbrecht.

1825. OOSTLOCHTENBERG : 1843, T. 66; — bij Lochtenberg A).

1826. OOSTMALLEBAAN : *oestmalsebaan* (G 4-H 4-H 5) 1834, Kad. S. D.4; z.j., *Oostmalle stw.*, Kl. S. D. art. 956; 1843, *chemin de Groot Veerle à la limite de Westmalle, Oostmalschen weg*, T. 35; 1938, —, L.; 1972, Gem. pl. St.-Len. 6-7-8-9 E-F; — weg van St.-Lenaarts naar Oostmalle.

1827. OOSTMAN : 1751, een heyvelt gen. *oostman* gel. achter de bosschen van leenaert gijssen, S.P. 41, 119; — onder Kloot.

Mogelijk personificering van *oost* „oostelijk gelegen”.

1828. OOSTMOLEN : 1359-1440, ane die *oestmolen*, Comm. Br., 32 v°-Anh. 3 B, 22 v°; — misschien de molen te Varenbraken. Vgl. Westmolen.

1829. OPGAANDE AKKER : 1482, den *opgaende acker* teynden den dyck metten dweersschen acker, Anh. 8, 67 v°; — perceel te Sterthoven.

1830. OPSTAL : A) 1359, opde(n) *opstal*, Comm. Br., 36 v°; 1440-1626, iij lps. lands geh. den — gel. Jn s.

lenaerds acker achter tsionghen bloc neuen de heerstrate a.d.z. heer heinric hecdorens goet ende d.z. tsionghen bloc, Anh. 3 B, 17-Anh. 11 B, 60; 1626, den — daer de drencke inlegt aende herstrate, Anh. 11 B, 60; 1456, op een stuksken hoofs ... geh. den *obstal* streckende ende comende achter aen dat cleyn straetken aen sinte lenaerts velt datmen te varenbraken waert gaet, Anh. 2, 39; 1483-1636, aende *opstalle*, L.B., 12-S.P. 25, 61 v°; — perceel te Sint-Lenaarts. Zie ook Faconsopstal en E), F) beneden.

B) ca. 1449, omtr. v lps. lants geh. den *obstal*, Anh. 6, 9 v°; ca. 1460-1543 (1598), een stede ontr. 5 muekensaeet ... geh. den *opstal* ... de gebuerstrate o., Loenh. 352-Anh. 4, 43 v°; — huis en hof te Eindhoven.

C) 1497-1775, van eender stede daer den *opstal* by staet, Anh. 7 B, 12-S.P. 44, 2; — perceel te Broekhoven.

D) 1707, het heijvelt den *opstal* gen. ten deele beplant met eycke boomen ... s. het vs. huysblock ... o. tegens de veirllsch straet, S.P. 48, 62 r°-v°; — te Veerle bij de Heiblokhoeve.

E) 1642 (G 4, nr. 875), het nieuwt huijs opden *grooten opstall*, S.P. 27, 58; 1654-1736, den *grooten opstal*, F.18, 20 (D.)-F.19, 24 (D.); 1775, eene wijde gen. den leegen driesch ... o. de *grote* — s. het mollenheijken, w. den agtersten driesch, S.P. 44, 3; — te Houthoven bij de Faconshoeve, deel van A).

F) (G 4, nr. 1596) 1642-1736, de groote weyde metten *cleynen opstal*, S.P. 27, 57-F.19, 24 (C.); 1775, den *klijne opstal*, S.P. 44, 3; — weerdeel van E).

Te Brecht is *opstal* „land, veld, weiland, hof, huis”. Ook de bet. „open ruimte”, „wat op de grond staat of gebouwd is” (*Mnl. Wb. V*, 1874) blijkt te Brecht van toepassing. Van Loey (*Els. Ukk.*, 251) denkt aan een verbaal abstractum bij „opstellen”. Zie voorts :

Moerman, *Ndl. Ptn.*, 175; Goossenaerts, *Landb.*, 551; P. Lindemans, *Gesch. I*, 308, 317, die aan „onvruchtbare gronden” denkt, „als gemene weide”.

1831. OSSENBLOK : A) 1440-ca. 1520, dat *ossenbloc*, Anh. 3 B-Anh. 7 A, 24 v°; — perceel te Sterthoven.

B) 1557, een stuck lant geh. *dossenblock*, S.P. 14, 49-54; 1642-1722, het *ossenblock* ... o. aende dweerssche straet, S.P. 26, 37 v°-S.A. 103, 49; — perceel te Overbroek bij de Meerrijt.

C) 1559, noch dat *ossenblock* ... tuss. den vs. raephof ende des cloosters witlant z., Anh. 5, 2; — perceel te Houthoven.

D) 1559 (1618), dat *ossenblock*, Anh. 3 A, 30; — perceel te Veerle.

Os, diernaam. Zie o.a. : Helsen, *Antw. Ptn.*, 29.

1832. OSSENWEIKEN : (D 4) 1676-1726, een stuck weijde geh. het *ossenweijken* ... o. den blockdriessch ... n. de bemdekens van de neerhoeue metten elssenhout daerop staende teghens de vs. bemdekens tot het hoel, S.P. 32, S.P. 32, 243-S.A. 103, 207 v°; — weiland te Sterthoven.

1833. OSTAIJENS DRIESEN : 1672, twee besondere koi-jweijden ... teghens ouer het pulmans gen. *ostaijens drieschen* ... o. de pulmansstraete, S.P. 32, 27 v°; — weiland op de Leugenberg.

Psn. die nog voortleeft te Brecht : 1570, Jacob van *Oistaijen*, Feoh, 3 v°.

1834. OTTER : A) (A 2) 1642-1757, den *otter*, S.P. 30, 301-RB 59, 21 v°; — hofstede op de Plaats tussen de Vier Heemskinderen n. het Varken z.

Heet van het begin van de 18de eeuw af de Drie Zwaantjes.

B) (I 7) 1843, Den Otter, T. 75 ; Mil. ; — hoeve en herberg te St.-Antonius bij de weg Antwerpen-Turnhout.

1835. OUDAAN : oudum (E 3) z.j., *Oudaen*, Kl. S. C. art. 2358 ; 1956, V. ; — gebied tussen Stapelheide, Wemersakker en Bekhoven, bij de Oudaanstraat.

Moerman (*Ndl. Pln.*, 22, 175) verklaart de naam uit *Oude A* en Prims (*Antw. Str.* 237) o.m. uit *Dodane* (dos d'âne) „in- of afdamming, of dam naast de gracht”, met verwijzing naar een studie van Van Langeren uit 1661. *Mnl. Wb.* V, 2028 omschrijft *oudane* als „schutting of dam om het water op te houden”. In Turnhout verduiden de naam Oudaanstraat in de tweede helft 17de eeuw voor de al in de 15de eeuw opgekomen Begijnenstraat. J. van Galen (*Het huis Oudaen. Maandbl. Oud-Utrecht* 1956, 65-67) denkt aan Keltisch *ane* „moeras”. F. Debrabandere (*Naamk.* 1981, 226-233) stelt het woord gelijk met Duits *Altan(e)*. Zie ook R. Rentenaar, *Naamk.* 1982, 67-79. In Brecht ligt de Oudaanstraat bij de Stapelheidebeek of Gorenloop en zou de bet. „opgeworpen dam” kunnen gelden. De straat is nu nog merkkelijk hoger dan het land opzij.

1836. OUDAANSTRAAT : (E 3-2) 1556, in *doudae(n)straet*, KA 207 ; 1573-1843, inde *audaenstraete*, S.P. 17, 44 r°-v^o-T. ; 1598, Jnde *oude aenstraet*, Bet. 205, l. st. ; 1602-1843, inde *oudaenstrate*, S.P. 18, 26 r°-v^o-T. 18 ; 1660, inde *oude duijnstraete*, S.P. 30, 12 v° ; 1661, *oude d'aenstraete*, S.P. 29, 245 ; 1661, *d'oude aenstraete*, S.A. 51, 111 v°-S.A. 56, 294 ; 1756, de *oude haenstraet*, S.P. 41, 435 ; 1795, *ladaenstraete*, S.P. 46, 558 ; z.j., *Houdaenstraat*, Kl. S. D. art. 1739 ; 1841, *Houthaenstraet*, Popp ; 1883, *Houdaanstraat*, W.6 ; 1956, V. ; z. j., V.V.V. E 5 ; — straat van de Bekhovenstraat naar de Luikstraat.

X. OUD(E)- : zie grondwoorden.

1837. OUD BEEMDSTRAATJE : 1786, het *oud bemdstraetjen*, S.P. 45, 169.

X. OUDE DUINSTRAAT : zie Oudaanstraat.

1838. OUDE GOED : 1452, j b. goets ... geh. dat *ouwe goet* ... metten eenen ende achter aende rijt ende metten voersten eynde aen verle strate, Anh. 2, 27 ; — perceel te Veerle.

X. OUDE HAANSTRAAT : zie Oudaanstraat.

1839. OUDE HAASDONKSTEDE : 1661, een stede ... gen. d'*oude daesdonck stede* ... w. des heeren straete gen. doude d'aenstraete, S.P. 29, 245 ; — te Bekhoven. Zie ook Haasdonk.

1840. OUDEN : 1618 (1668), van een veertelsaet lants *den ouden* geh. comende aende vs. schijffbrake w., S.A. 124, Extr. Cijnsb. Baill.-Bet. 3220, 20 ; — niet nader.

Comm. Br. a^o 1359, vermeldt op f° 33 : vanden *ouden acker*. Ws. personificering van *oude stede*. Vgl. : 1450, lysbeth jan maes dochter ontfangen j bunder goets gel. te houthouen geheiten de schijffbrake gel. te houthouen tusschen jan maes *ouwe stede* ende henric jan peters stede ter straten voir antcomende, Anh. 1, 9.

1841. OUDEPAS : 1843, sentier de Brecht à St-Job-in-'t-Goor, — T. 67 ; — zie ook Dwarspad.

1842. OUDE SCHOEN : 1632, een plecxken erffis ... gen. de *ouden schoen* o. de vs. cappelacker, S.P. 23, 92 v° ; 1776, eene weijde gen. — ... o. het heijstraetien, S.P. 44, 71 ; — perceel te Overbroek.

1843. OVERBROEK : o:verbruk (B 2-C 2-A 3-B 3-C 3-D 3-A 4-B 4-C 4-D 4) 1359-1473, *ouerbroec*, Comm. Br., 32 v°-An., 4 ; 1402, *touerbroech*, Anh. 32, 10 ; *ib.*, *touerbroeke*, 6 v° ; *ib.*, *thouerbroec*, 18 v° ; *ib.*, *toeuerbroec*, 5 v° ; 1468, *touerbriock*, Anh. 1, 63 ; ca. 1470-1695, *ouerbroeck*, Anh. 9, pass.-A.J. 82, 28 v°-29 ; 1605, *ouerbroieck*, L.R., 101 ; 1654, *ouerbroek*, S.P. 29, 64 ; 1698-1850, *Overbroeck*, S.A. 118-

Vdm. ; 1699, *ouerbroeckt*, Anh. 11, 48 v° ; 1778, *Overbrecht*, Ferr. ; 1795-1956, *Overbroek*, S.P. 46, 452-V. ; z. j., V.V.V. D 6 ; — gehucht in het nw. van de gemeente Brecht. Grenst aan Bekhoven, Sterthoven, de Locht, de gemeenten Brasschaat en Wuustwezel. Wat thans officieel het centrum van Overbroek heet, is van zeer jonge datum. De oude kom is wat thans Overbroekse Straat heet.

Broek bedoelt de drassige gronden, vooral weiland bij de Kleine A. *Over* wijst op nieuwe ontginning aan de overzijde van het broek, bekeken vanuit Bekhoven. Vgl. qua formatie : 1359, in verle beemde die *ou(er) tbroec* ghel. siin, Comm. Br., 35.

1844. OVERBROEKAKKER : 1440-1536, de *ouerbroecsche acker*, Anh. 3 B, 18-S.A. 1895, 19 v°-20 ; ca. 1449, *Jnde ouerbroecse ackere*, Anh. 6, 15 ; *ib.*, *ouerbroecs acker*, 12 ; 1461, *jnde ouerbroecsche ackere*, Anh. 1, 48 v° ; 1465, *ouerbroecse acker*, Anh. 2, 60 v° ; 1474, *ouerbroecsse acker*, Anh. 2, 74 ; 1523, *Jnde ouerbroeckse ecker*, S.A. 1918, 21 v°-22 ; 1524-1762, *inden ouerbroeckacker*, S.P. 10, 52-53-S.P. 43, 106 ; 1539-1546, *Overbroexse Acker*, F.C., 43-S.A. 1903, 27 ; 1543-1559, *ouerbroecxe acker*, S.A. 1901, 8-Anh. 5, 38 v° ; 1543 (1598), *Jnde Ouerbroeckxze acker*, Anh. 4, 24 v° ; 1562-1681, *inden ouerbroecxenacker*, S.P. 13, 360-S.P. 34, 26 v° ; 1603-1633, *ouerbroecksche acker*, S.P. 19, 149 v°-S.P. 25, 12 v° ; 1613-1669, *ouerbroecxse acker*, S.P. 20, 126 v°-S.P. 31, 129 v° ; 1614-1623, *ouerbroecxsche acker*, S.P. 20, 153-S.P. 22, 71 ; 1626, *ouerbroex acker*, Anh. 11, 21 ; *ib.*, *aenden ouerbroecsen acker*, 9 ; 1627, *ouerbroeckse acker*, S.P. 22, 159 ; 1668, *ouerbroecxschen acker*, S.P. 24, 317 v° ; 1681, *ouerbroecksacker*, S.P. 34, 30 r°-v° ; 1682, *in ouerbroecx acker*, S.P. 34, 64 v° ; 1787, *ouerbroekschen acker*, S.P. 45, 280 ; 1796-1956, *Overbroek akker*, S.P. 46, 609-V. ; z. j., *Overbroecksche akkers*, Kl. S. B. art. 1292 ; — bouwland-complex te Overbroek. Zie ook Akker.

1845. **OVERBROEKBOS** : (D 3) z. j.-1883, *Overbroeckbosch*, Kl. S. C. art. 367-W.16 ; z. j., *Overbroeckbosschen*, Kl. S. B. 1044 ; 1843-1956, *Overbroekbosch*, T. 19-V. ; — weiland op rechteroever van de Klein A, ten noorden van de Hanenpad.

1846. **OVERBROEKSE BAAN** : 1843, chemin de la Meireytstraet à Overbroek ou Vlasroot, *Overbroeksche baan*, T. 44 ; — = Overbroekse Straat.

1847. **OVERBROEKSE BRUG** : 1843, T. 25.138.

1848. **OVERBROEKSE DIJK** : (C 3-D 3) 1611-1662, aenden *ouerbroecxsen dijck*, A. J. 66, 41-S.P. 30, 102 ; 1650-1657, *ouerbroecxzen dijck*, S.P. 27, 95-S.A. 56, 220 v° ; 1654, byden *ouerbroeckszen dijck*, F.18, 16 (G.G.) ; 1686, den *ouerbroeckschen dijck*, J.B. ; 1843, chemin du Schaepsdyk au Loenhoutschen weg, *Overbroeckschen dyk*, T. 7 ; — = Schootsdijk.

1849. **OVERBROEKSE HEIDE** : (B 3-C 3) 1570, opte *ouerbroecse heyde*, S.P. 15, 386-391 ; 1834, *Overbroecksche Heijde*, Kad. S. B.1 ;z.j., *Overbroecksche heide*, Kl. S. B. art. 1292 ; 1843, *Overbroeksche heyde*, T. 7 ; 1850, *Overbroekheyde*, Vdm. ; 1884, *Overbroekse heiden*, NBKP, nr. 6 ; z.j., *Overbroeck Heide*, Mil. ; — heide te Overbroek, thans grotendeels akker- en weiland.

1850. **OVERBROEKSE HOEF** : 1888, achter de *Overbroekse hoef* in de Winternesten, NBKP, nr. 26.

1851. **OVERBROEKSE KAPEL** : (D 4, nr. 2379) 1616-1681, by de *ouerbroecxse cappelle*, A.J. 90, 64-S.P. 34, 57 v° ; 1634, *ouerbroecxsche cappelle*, S.P. 25, 41-S.P. 27, 23 ; 1642, *ouerbroecxe cappelle*, S.P. 26, 38-S.P. 27, 48 v° ; 1655-1681,

ouerbroecksche cappelle, S.P. 29, 88 v°-S.P. 34, 36 v°; 1681, aende *ouerbroexse cappelle*, A.J. 79, 45; 1794, de *ouerbroecksche kapelle*, S.P. 46, 308; — hetzelfde als St.-Willibrorduskapel, de oude kapel, ten noorden van de huidige kerk te Overbroek.

1852. OVERBROEKSE KERKPAD : 1608-1702, *ouerbroecksen kerckpadt*, A.J. 65, 101-S.A. 123; 1631-1717, den *ouerbroecxsen kerckpat*, S.P. 23, 25-S.P. 38, 221 v°; 1751-1782, *ouerbroeckschen kerckpat*, S.P. 41, 190-S.P. 44, 506; — = Hanenpad. Zie ook Kerkpad.

1853. OVERBROEKSE KERKWEG : 1696, aenden *ouerbroecxen kerckwech*, S.P. 36, 132 v°; — zie ook Overbroekse Kerkpad en Kerkweg.

1854. OVERBROEKSE PAD : 1510, den *ouerbroexsen pat.*, A. Tong. A.II.48, 103 v°; — pad van Sterthoven naar Overbroek. Vgl. Overbroekspad.

1855. OVERBROEKSE STRAAT : do.verbruksēstrut (C 4-C 3-D 3) 1675, *ouerbroeckse straete*, S.A. 53, 266 v°; 1750, de *straete van ouerbroeck*, S.P. 41, 2; 1834 (?) - 1883, *Overbroecksche straat*, Kad. S. B.2-W.25; z.j., *Overbroeckstraat*, Kl. S. B. art. 1807; 1886, *Overbroeksche straat*, NBKP, nr. 47; 1947-1956, *Overbroekstraat*, N.-V.; z.j., V.V.V. D 5; — straat van Bekhoven naar de Lage Meerrijt.; = Overbroekse Baan.

Hier moet de oorspronkelijke kom van het gehucht Overbroek gesitueerd worden en niet bij de huidige kerk. Zie ook Schoorstraat. Vgl. Zandschel.

1856. OVERBROEKSE VELDEN : (C 3-4, D 3-4) 1834-1883, *Overbroecksche Velden*, Kad. S. B. art. 994-W. 25; 1843-1890, *Overbroeksche Velden*, T. 19-Harou, 230; — bouwland ten zuiden van de Overbroekstraat.

1857. OVERBROEKSE VONDER : (D 3) 1618-1774, *ouerbroecksche vonder*, A.J. 91, 238 v°-RB 59, 101 ; 1627-1764, aende *ouerbroecksche vonder*, S.P. 21, 101-S.A. 117 ; 1639-1646, *ouerbroecksche vonder*, S.A. nr. 8, I-S.P. 25, 228 ; 1649-1724, *ouerbroecksen vonder*, S.P. 27, 139.13-S.A. 103, 158 ; 1654-1721, *ouerbroecken vonder*, S.P. 28, 37-S.A. 103, 35 ; 1665, aenden *ouerbroecksen vonder*, S.A. 131, Vis. ; 1682, *ouerbroecksen vonder*, S.P. 34, 93 v°-94 ; 1690, *ouerbroecksen vonder*, S.P. 36, 7 v° ; 1729-1794, *ouerbroeckschen vonder*, S.P. 40, 271-S.P. 64, 431 ; 1886, *Overbroek-Vonder*, NBKP, nr. 25 ; — op Bekhovenakker bij de Weerijns en de Hanenpad. Zie Vonder.

1858. OVERBROEKSE WEG : 1450-ca. 1470, biden *ouerbroeckschen wech*, Anh. 2, 12 v°-Anh. 9, 22 v° ; 1452, den *ouerbroeckscen wech*, Anh. 2, 24 v° ; 1478, aenden *ouerbroecksen wech*, Anh. 7 B + + + v^o ts. 14 v°-15 ; ca. 1520, den *ouerbroecken wech*, Anh. 7 A, 25 v° ; ib., den *ouerbroeckschen wech*, Anh. 7 A, 7 v° ; 1529-1630, *ouerbroeckscen wech*, S.A. 1893, 37 v°-S.P. 23, 14 v° ; — weg te Bekhoven, ws. = Hanenpad.

1858. OVERBROEKSPAD : 1843, sentier de Brecht vers Overbroek, —, T. 28.

X. OVERBROEKSTRAAT : zie Overbroekse Straat.

1860. PAAI : 1626, aen het Weirlaer suiſtwaerts vande *paije*, Anh. 11, 43 ; — te Sterthoven.

Paai uit *pade* (vgl. schade : schāj bij Schönfeld, *Hist. Gr.* 5, 33). Het excerpt zelf, indien we het uitvoeriger lezen, bewijst het ons duidelijk : „... een stuck landts gel. aen Tweirlaer aen den *padt* ... mede op een stuck lants onder half moken saets gel. aen Tweirlaer aenden *padt* daermen ter kercken waert gaet ... De selue noch twee mokens gerst ende drij mokens rogge op een veertel saets aen het Weirlaer suiſtwaerts vande *Paije*”. Thans wordt het dim. te

Brecht nog altijd puijke uitgesproken. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, 571. Vgl. ook de fn. Mampaey > manpad, Rompaey > ruum + pad (Roelandts, *Anthrop.* 1951, 23).

1861. PAAIAKKER : 1537, opten *payacker*, S.A. 2, 148 ; 1626, een stuck lants ... gen. den *Paeijacker*, Anh. 11, 31 v°, 34 ; 1626, den *peijacker*, Anh. 11 B, 47 v°-71 v° ; — bouwland te Kloot.

Ws. Padakker „akker waarover een pad loopt” (Schönfeld, *Veldn.*, 123).

X. PAALSTEDEN : zie Pont.

1862. PAD : A) (C 4) 1557-1769, het goet ter beeken ... een stuck lants geh. *langen padt*, S.P. 14, 49-54-S.P. 43, 429 ; 1620, sekren acker gen. den *langenpat* ... s. de groote eekrenbraecke w. den broeckacker, S.P. 21, 131 v° ; — perceel te Overbroek.

B) (E 3) 1724, een partije landt ... gen. den *langen padt* ofte lange bedden ... w. smisdriesch, S.A. 103, 156 v° ; — bouwland bij de Rode Leeuw op de Plaats. Zie ook Bedden J). Vgl. Pad C).

C) *lanepat* (E 3) 1834-1843, sentier de Brecht au Moulin, *Lange Pad*, Kl. S. D. art. 1836-T. 28 ; 1947, N. ; 1956, V. ; z.j., V.V.V. E 5 ; — thans pad van Venusstraat naar het Gemeenteplein.

X. PADDERIJSTRAAT : zie Paddestraat.

1863. PADDESTRAAT : (A 2, E 3) 1495-ca. 1520, inde *paddenstrate*, x., 13-Anh. 7 A, 2 v° ; 1544-1884, Inde *paddestrate* (straet, straete, straat), S.A. 1902, 28-NBKP, nr. 3 ; 1547 (Cop.) de *padenstrate*, Feoh, 163 ;ib., aen die *pandenstrate*, 174 v° ; 1626, *Padderijstrate*, Anh. 11, 22 v°-23 ;

Padde Straat, W. 6 ; 1886-z.j., *Paddenstraat*, NBKP, nr. 30-Mil. 1.5000 ; — straat van de Biest tot de Venustraet ; huidige Gasthuisstraat en deel van de Kloosterstraat.

Padde „gracht”? Vgl. De Flou, XII, 231 vv. Vgl. Schuermans, a. v. Paddegerek ; Fr.-V.W., 485, a. v. pad II. Lindemans (*Beigem*, nr. 120), a.v. Paddegat, ziet in *padde* „voetpad”.

1864. PADHOF : A) (F 4) ca. 1449-1463, *pathof*, Anh. 6, 7-Anh. 1, 59 ; 1543 (1598), *pathoff*, Anh. 4, 40 ; 1618 (1635), tot eenen viswater gegrauen lancx neuen den — aenden kretenborch, Bet. 3220 ; — perceel te Steeghoven bij Altena aan de Leemstraat. Zie ook G) en H).

B) 1550, den *pathof*, S.P. 11, 121-122 ; 1663-1762, naest den *padthoff*, S.P. 30, 135 v°-L.L.IV, 32 ; 1663-1671, den *pathoff*, S.P. 30, 137-S.A. 57, 151 v° ; 1693, den *padhof*, S.P. 36, 74 ; — bouwland en weiland op de Locht (Eindhoven) bij het Schurft.

C) 1578, een stuck driesch Jnde paddestraete geh. den *padhoff* o. & n. aen guill(aume) Succa erue w. aen des h. geest ... s. aende paddestraete, S.P. 16, 171 ; 1580, den *patthoff*, KA 256 ; 1607, den *pathoff* gel. achter Succa huijsinge, KA 256, 19 ; — onder Kerkhoven.

D) 1608, het holken ende den *pathoff*, S.A. 89 B, 12 ; — perceel bij de Infirmmerije op Varenbraken.

E) 1618 (1635), den *pathoff* aen(de) strate stap van Beckhoun, Bet. 3220 ; — niet nader.

F) 1609, zeker hoffstede metten boomgaerde ende lentenhoff met den *padthoff* daeraen gel. & de halue Beke grachten ende canten & het straetken tsamen ... te Broeckhoun met allen den opgaenden houten opde vs. gronden staende midtsgaders voor opde straete aen het heyken, S.P. 19, 33 ; — wel eerder appellatief.

G) ca. 1520, den *groeten pathof*, Anh. 7 A, 23 v°; — perceel in de Leemstraat bij het Hof van der Noot. Ws. deel van A).

H) ca. 1520, aenden *cleynen pathof*, Anh. 7 A, 23 v°; — weerdeel van G).

1865. PALMBOOM : A) de *depalembu.em* (E 4-F 4) 1496-1520, aenden *palmboem*, Anh. 7 B, 8 v°-Anh. 7 A, 4; ca. 1520-1956, den *palmboom*, Anh. 7 A, 4 v°-V.; 1614, *palmboim*, A.J. 68, 67; 1649-1674, den *pallembloom*, S.P. 28, 49-S.P. 32, 120 v°; — hoeve te Eindhoven.

B) (E 3) 1956, V.; — huis bij de hoek Molenstraat-Weg naar Westmalle.

C) 1615, een stuck lants ... comende vande groote herbaene ende vanden *grooten palmboom*, S.P. 21, 3 v°; — deel van A).

D) 1618-1762, aenden *cleynen palmboom*, S.P. 21, 77-L.L.IV, 27; — weerdeel van C).

Zie ook Palmbos. *Palm* „buchsboom” (Goossenaerts, *Landb.*, 572). Te Brecht ook als psn. : 1604, Peeter henricx *palmboom*, S.A. 64, 349 v°. Eigenaar of huurder van de Palmboom?

1866. PALMBOOMSTRAAT : 1670, *pallembloomstrate*, S.A. 47, 358 v°; 1843, chemin de la Hoogstraetsche baen à Eyndhoven au Exterenbosch et à Brecht, *Palmboomstraetje*, T. 41.

1867. PALMBOS : 1537-1567, aenden *palmbosch*, S.A. 1896, 36-S.P. 15, 134-135; — = Palmboom.

1868. PAPAkker : *papakær* (E 3) 1956, V.; — bouwland tussen Oudaan- en Papposstraat.

Vgl. Poppenakker. *Pap* verkort uit mnl. *pape* (vgl. Papmansstedeken), doelend op kerkelijk goed. Vgl. *Noorderwijk*, nrs. 897, 898, 901, 902.

1869. PABOS : *pabos* (E 2) z.j.-z.j. (197.), *Papbosch*, Kl. S. C. art. 233-V.V.V. E 5 ; — rechts van de Weg naar Wuustwezel even voorbij de laatste bocht op Brechts grondgebied.

1870. PABOSLOOP : *paboslu.ep* 1883-1956, *Papboschloop*, W.-V. ; — waterloop bij Papbos ; = Stapelheidebeek.

1871. PABOSSTRAAT *pabostruut* (E 3--E 2) 1841-1883, *Papboschstraet*, Popp-W. ; 1956, V. ; — straat van de Weg naar Wuustwezel naar Papbos.

1872. PAPIENBOS : 1672-1887, het *papenbosch*, S.A. 51, 229-NBKP, nr. 2 ; 1722, aen *papenbos*, S.A. 103, 120 ; 1741, *papen bosc*, FKB, 7853, 127 v° ; 1757, het *paepenbosch*, S.P. 43, 2 v° ; 1761, het *papebosch*, S.P. 43, 80 ; — bos en weide bij Broekhovenheiken.

1873. PAPIENBOSKEN : 1648, een schaarbosken gen. het *papenbosken* n. aen het vs. seelsblock, S.P. 26, 64 v°-S.P. 27, 84 ; — bos te Eindhoven.

1874. PAPIENHEIVELD : 1712-1726, *papenheijvelt*, S.P. 38, 94 v°-S.A. 131 ; 1730, een omgrauen heijvelt ... o. het — s. de Meir ... w. stapelheyde ende n. de heijstraet, S.A. 115 ; 1795, *papenheijveld*, S.P. 46, 489 ; — perceel bij Stapelheide.

1875. PAPIENHOEVE : 1636, vande *poppenhoeue* ... gel. in de luycxstraet, S.P. 25, 60 v° ; 1656, een stuck erffuen soo

lant als weijde gen. de *papenhoeye* gel. alhier Jnde luijcs-
straete, S.A. 56, 167 v°.

Zie ook A. Goetstouwers, *Het Leen Brecht-Zundert. Hok.* 1963,
191-204 : „die hoeve Papenhoven tot Brecht”.

1876. PAPENLO : ca. 1449, dat *papen loe*, Anh. 6, 12 v° ;
1626, van een stuck lants gel. inde Loo ... het *papen Loo*,
Anh. 11, 3 ; — bouwland te Sterthoven.

1877. PAPENRIJT : 1626, bouen *spapenrijt* aende zeyck-
bosch, Anh. 11 B, 14 v° ; — te Bekhoven.

1878. PAPENSTRAAT : **pu:pæstru:t** (F 4-F 5) z.j.-1883,
Paepe Straat, Kl. S. N. art. 1336-W. 30 ; 1841, *Papestraat*,
Popp ; 1947, *Paepestraat*, N. ; z.j., V.V.V.E 5 ; — straat
te steeghoven en Eindhoven, van Hof van der Noot naar
Tilburgbaan. Zie ook Ruitjensstraat.

1879. PAPENVELD : 1649-1665, het *papenvelt*, S.P. 25,
256-S.A. 47, 225 r°-v^o ; — bij de Brechtse Beemd te Juk-
shot.

1880. PAPENVONDER : 1681, Bet. P. 60 ; — te Bekhoven.

1881. PAPMANS : 1671, eenen block gen. het *papmonts*,
S.P. 31, 220 ; 1751-1788, een stuck erffe gen. het *papmans*,
S.P. 41, 46-Bet. 48, l. kat. ; — perceel op de Locht. Vgl.
1618 (1635), Jan dielis *papmont*, Bet. 3220.

1882. PAPMANSAKKER : 1648, een daervan gen. het
hoochveldeken dander het boschblock daer teynden aengel.
ende het ander *papmonsacker* gen., S.P. 26, 64 v°-S.P. 27,
84 ; — bouwland op de Locht.

1883. PAPMANSSTEDEKEN : 1681, eenen heijvelde ten deele weijde ... tegenouer *papmans steken*, S.P. 34, 20 v°; 1762, van *papemans stedeken*, L.L.V, 34 v°; — op Wemersakker.

1884. PARIDAANSBOS : (G 4, nr. 2410) 1440, paridaen van goerle hout te leene v lopen rogs erflic op omtr. 0,5 b. goets te weten lant ende groese ... achter *paridaens busch* Jn laureis van bauele goet westwaert van *paridaens bussche* ende zuytwaert neuen willems van pulle meer, Anh. 3 B, 31; — te Varenbraken.

Psn. 1440, dat Jan, natuerlic zone *Paridaens* van goerle, sal bliven behoudende ... alle dleen, erve ende erfrogge die de vs. *Paridaen* hadde bynnen Brechte, Loenhout ende Wortele, 20 R, 25 v° (*Antw. Arch.* XXIX, 410).

1885. PARIDAANSGOED : 1440, 0,5 b. goets gel. Jn *paridaens goet*, Anh. 3 B, 8 v°; 1440, *paridaens goet van goerle*, Anh. 3 B, 27; — perceel te Varenbraken.

1886. PARIDAANSHEIDE : J b. heyden opte vroente ... *paridaens heyde* a.d.z., Anh. 3 B, 19 v°; — heide te Houthoven.

1887. PARIDAANSHEIBLOK : 1440, dat hi Jn *paridaens heybloc* daer die meere Jn gelgegen es grauen mach ende diken, Anh. 3 B, 1 v°; — perceel te Varenbraken.

1888. PASTOORSPAD : A) 1843, sentier du hameau de Sterrenhoven au hameau d'Overbroek, —, T. 43.

B) 1843, sentier du hameau de St.Antoine au sentier dit : Kapelpad, —, T. 73.

1889. PASTOORSSTRAAT : 1697 de *pastoorsstraet*, S.P. 36, 186 v°; — straat bij de oude Pastorie op het Laar.

1890. PASTOORSSTRAATBRUG : 1843, *Pastoorstraetbrug*, T. 29.106.

1891. PASTORIE : A) *pastorai* (F 3, nr. 2417) 1600, de *pastorije* inde plaetse, L.R., 11 ; 1653 (1707) sekere erue gel. ontr. de — alhier met de gerechte helft vanden olie oft slachmolen daeroppe staende met het straetken beginnende vanden vs. slachmolen tot aen kerckhouenacker toe, S.A. 124, l. st. ; 1664, sekeren esschen struijck staende aende Borchtracht vande —, S.A. 115 ; 1667-1762, eene omgrauen erue toecomende aende cure pastorael ... ende van oudts geweest sijnde de — voor het meestedeel wesende houeniens hoff, S.A. 47, 272 v°-L.L.IV, 19 v° ; — de ligging vermoedelijk als de huidige pastorie.

B) 1770, een hujs ... o. ende s. de schuerstraete w. het hujsblock van de herberghe de drije swaentiens ende n. de groote heirbaene op antwerpen van ouds gen. de *pastorije*, S.P. 43, 469 ; — huis te St.-Antonius. Zie ook D).

C) 1693, twee huysinghen gel. alh. aent laer ... gen. de *oude pastorije*, S.A. 52, 16 ; 1712-1721, van twee hujsingen gen. de *oude pastorije*, S.P. 38, 91 v°-S.A. 103, 11 ; — huis bij het Laar.

D) 1790, *d'oude pastorije*, S.P. 45, 565 ; 1790, sekere huysinge ... rontoms in het water ... gen. *d'oude pastorije*, S.P. 45, 571 ; — huis te St.-Antonius. Ws. = B).

E) z.j.-1890, *Oude Pastorij*, Kl. S. N. art. 41-Harou, 230 ; — huis ten zw. van de St.-Willibrorduskapel te Overbroek en ten n. van het Moerven.

1892. PASTORIESTRAAT : 1843, chemin de Brecht vers Westmalle, *Pastorijstraet*, Venusstraet, Steeghovenstraet, T. 28 ; — = Pastoorsstraat.

1893. PASTORIEWEG : 1843, sentier de Brecht à la Spekstraet, *Pastoryweg*, T. 28. Blijkbaar = 1892.

1894. PATRIJS : C 4) 1843, le Cabaret dit : de *Patrijs*, T. 25 ; 1885, aan 't *Patrijsken*, NBKP, nr. 102 ; — herberg te Overbroek.

1895. PAUSDOM : 1787-1796, een eijcken ende elsen schaerbosch gemeijnelijck gen. het *pausdom*, S.P. 45, 298-S.P. 46, 675.

Zoals bis(schops)dom, hertogdom, vorstendom. Vgl. echter *Herne*, a. v. Pausleen. Te Brecht kerkelijk goed, goed van de „paap”?

1896. PAUWELSAKKER : 1559 (1618), den boschacker oft *Pauwels acker*, Anh. 3 A, 32, 50 ; — perceel op Veerleakker.

Zie ook Bosakker.

Psn., vaak te Brecht voorkomend, o.a. : ca. 1400, de ionghe aerd *pauwels*, Anh. 32, 1.

1897. PAUWELS CLEMENTS : 1632, hoffstede ... gen. *pauwels clements*, S.P. 25. 25, 9 v° ; — op de Plaats bij Kwaadmechelen.

1898. PAUWELS MAST : 1660-1759, stede gen. *pauwels mast* ... w. sheerenstraete, S.P. 29, 234-S.P. 42, 20 ; — hofstede te Bekhoven.

1899. PEEAKKER : 1665, geweynten corens Jnden acker gen. den langen acker gen. de *peacker*, S.A. 131 ; 1667-1723, een stuck lants gel. inden *peacker* oft het Reutien ; 1776, eenen acker gen. ven ofte vooracker ... o. de gebuer ofte ruijtensstraet n. den *penacker* (sic !), S.P. 44, 33 ; — perceel te Steeghoven bij het Verbrand Hof.

Zie ook Rootje. *Pee* „wortel” (vgl. Goossenaerts, *Landb.*, 578-579 ; Helsen, *Antw. Pln.*, 28).

1900. PEEHOF : 1550, een stuck lants geh. den *peehof*, Not. 1907, 10 ; — perceel te Varenbraken.

1901. PEERAKKER : A) ca. 1400, *peracker*, Anh. 32, 13 ; ib., *perackere*, 13 v° ; 1460, eenen hof houdende j b. goets geh. den *perreacker*, Anh. 1, 39 ; 1547, 1 b. geh. den *peeracker*, RA 3227a, 28 ; — perceel te Kerkhoven.

B) 1626, op 'een vts. lants geh. den *Peeracker*, Anh. 11, 4 v° ; 1796, den *peiracker*, S.P. 46, 686-687 ; — bouwland te Eindhoven.

Parre, perre, per „omheinde plaats, afgesloten ruimte” (Lindemans, *Pln.*, 42 ; *Noorderwijk*, nr. 920 ; Helsen, *MVN* 1955, 45 ; Smith, *Elements*, a. v. *pearr(e)*, *pearroc*, *perric*. Dit geldt voor A). Bij B) *peer* „vrucht” naar een „pereboom” aldaar, ws. als grensboom (vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 61 ; Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203-236).

1902. PEERBOOM : A) 1632, een stuck saeylants ... daerop een stede plachte staen mette plantagie vande heesters totte polleblocke toe gen. den *perenboom* nu ter tijt gen. den lamshoff w. aende merrijt, S.P. 23, 92 v° ; 1657-1677, den *peerboom*, S.P. 27, 142-S.A. 53, 286 ; 1690-1758, den *peirboom*, S.P. 36, 7 v°-S.P. 41, 477 ; 1786, een stuck erve soo land als weijde met het straetjen ten eynden uijt gen. den *peerdsboom*, S.P. 45, 248 ; — hofstede te Overbroek. Zie ook Lamshof.

B) 1693, eene stede ... gen. den *ouderen peirboom*, S.P. 36, 65 v° ; — hofstede te Jukschot.

1903. PEERDBLOK : 1526, op zeker(e) gronde en(de) bodeme(n) gelegen() te cloote geh. den *steegacker* en(de) *tpeertblock*, S.P. 10, 90.

1904. PEERDBRUUL : 1359, van den *perdbrule* in iocscot, Comm. Br., 33 ; 1626-1712, van ien stuck eruen geh. den

peertbrulle daerde huijsingen op staen met tien heyblockken daer teynden aen gel., Anh. 11 B, 155-ib.; — hoeve in de Waterstraat te Jukschot.

1905. PEERDEKEN : (H 3) 1562-1887, opte stede geh. *tpeerdeken*, S.A. 1914, 21-NBKP, nr. 49; 1762-1784, vant *peirdeken*, S.B., 83-KA 182; 1707, eene stede met huijsingen houe landen ... geh. 't *pert*, S.A. 101, 89 v°; 1707, het *peert*, S.A. 118; — hoeve en herberg te Kloot (of Oostbrecht). Zie ook Wit Paard.

X. PEERDS- : zie ook Peer-.

1906. PEERDSAKKER : 1627, een stede ... gen. den *persacker*, S.P. 22, 182; 1645, aenden acker den *peertsacker* gecomen vande stede den hootsweer, S.P. 26, 53 v°-S.P. 27, 139.18; — bouwland te Sterthoven.

Ws. *peerts* „staak, paal, grenspaal” (Fr. *perche*). Zie : Helsen, *Antw. Pln.*, 45-46; id., *MVN* 1955, 46; *Asse*, nr. 704.

1907. PEERDSBEEMD : (D 3, nr. 2436) 1703-1751, van eenen beempt achter den hoeck met d'een eynde aende beecke ende met d'ander eynde aende vlasroot ... s. de *peertsbempt*, S.P. 37, 80-81 v°-S.P. 41, 24; — weiland te Bekhoven.

1908. PEERDSBLOK : A) (D 3) 1654-1736, den dries gen. het *peertsblock*, F.18, 16 (E.)-F.19, 20 (E.); — weiland te Bekhoven bij de Faconshoeve.

B) 1677-1694, het *peertsblock*, S.P. 32, 287-S.P. 36, 101; 1786-1794, het *peerdsblock*, S.P. 45, 205-S.P. 46, 343; 1795, vant *peirdsblock* ... ten tweedere het schuttershoff ... ofte heirbaene, S.P. 43, 279; — bouwland te St.-Antonius.

1909. PEERDSBOS : 1648-1701, den aelaersbempt ... met oock sekere weyde ... gen. het *peertsbosken*, S.P. 26, 65 v°-S.P. 37, 53-55 v° ; 1648-1688, het *peertsbossch*, S.P. 27, 85-S.P. 35, 20 ; 1704, het *paersbosch*, S.P. 37, 104-107 ; 1715, *peertsbosch*, S.A. 48, 146 ; 1762, vande *peirtsbosschen*, L.L.IV, 11 v° ; 1762, vande *peirdtsbosschen*, L.L.V, 12 ; — weiland te Bekhoven. Zie ook Peerdsveld B).

1910. PEERDSRIES : A) 1669-1670, sekeren dries ... gen. den *peertsdries*, S.P. 31, 118-S.P. 31, 162 v° ; weiland te Overbroek.

B) 1672, een stuck erffs ... gen. den *peertsdriesch*, S.P. 32, 11 v° ; — weiland te St.-Lenaarts bij St.-Lenaart(huis).

1911. PEERDSVELD : A) 1648-1672, het driesken ... gen. het *peertsveldeken*, S.P. 26, 63-S.P. 32, 4 ; 1661, het *peertsvelleken*, S.P. 30, 33 ; 1884, /t *Peerdsveld*, NBKP, nr. 6 ; — bouw- en weiland bij de Schoorstraat en de Koeblokken te Overbroek.

B) 1681-1688, van eenen schaerbossche ... gen. het *peertsveldt*, S.P. 34, 16 v°-S.P. 35, 13 v° ; — perceel te Bekhoven bij de Alaardsbeemd. Ws. = Peerdsbos.

C) 1783, nog eene weijde gen. het *peerdeveld*, S.P. 44, 595.

1912. PEERDSWEIDE : A) 1663, sekere weijde ... gen. het *peersweijcken*, S.P. 30, 181 v°-182 ; 1720, *peertsweijde*, S.A. 103, 64 r°-v^o ; ib., *peertsweij* ; 1759, het *peerdtsweijcken*, S.P. 43, 19 ; 1766, de *peirdsweijde*, S.P. 43, 258 ; 1786, de *peerdsweijde*, S.P. 45, 169 ; 1795, het *peerdsweyken*, S.P. 43, 453 ; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt en de Dwarsstraat.

B) 1658, de *peertsweyde*, S.A. 56, 226 v°; 1675-1683, het *peertsweijken* ... t'eijnden den vs. rauenacker, S.P. 32, 162-S.P. 34, 132 v°; — weiland te Kloot.

C) 1707, *peertsweyde*, S.A. 48, 62 v°; ib., de *persweyde*; —weiland bij de Heiblokhoeve te Veerle.

1913. PEERHOF : A) (E 3) ca. 1449-1523, den perrehof omtr. j b. goets, Anh. 6, 1 v°-S.A. 1918, 42; ca. 1467-1627, op een stuc goets ... gheh. den *perhof*, O.V.G., 16-L.R., 111 v°; 1514, een stuck goets geh. den *perre hoff* ... gel. doer dbistveken, S.A. 1915, 21 v°; 1523, metten *perrehoue*, S.A. 1918, 42; 1559-1687, *perhoff*, S.P. 15, 569-572-S.P. 34, 258; 1572, den *peerhoff*, S.P. 15, 521-524; 1626, van eenen acker geh. den — ... lanx neuen de Haecstraet, Anh. 11, 22; 1688-1762, lants gen. den — gel. bij de biest alhier ... s. den waterloop int ackerstraetien loopende naer wemersacker, S.P. 35, 19 r°-v°-L.L.IV, 11; 1658, den *peertshoff* gel. byde bist, S.A. 56, 229; 1694, den *peirhoff*, S.P. 36, 96; z.j.-1843, *Peerdshof*, Kl. S. D. art. 1441-T. 17; 1843, *Peerdshoef*, T. 18; 1883, *Peerd Hof*, W.6; 1890, *Peerdhof*, Harou, 230; — bouw- en weiland bezuiden het Morteltje in de Haagstraat (of Haakstraat of Veldstraat), op het gehucht Kerkhoven.

B) 1605, noch 6 moijeckens saet ... gen. den *peershoiijff*, L.R., 101; — = Peer(ds)boom.

X. PEERKEN MERTENS : zie Peter Mertensstede.

1914. PEERTENSELE :1626, van twee bloxkens geh. *peertensele*, Anh. 11 B, 111; — perceel op de Locht.

Ws. *Peert-ensele* (eusele) Vgl. Eusel en Hunsel.

1915. PEEVELD : 1637, seker ackerken gen. het *peeuelt*, S.P. 26, 8 v°; 1637, het *pevelt*, S.P. 27, 9 v°; — bouwland te Sterthoven.

1916. PELGRIMSE BOSSEN : 1885-1887, in de *Pelgrimsche bosschen*, NBKP, nr. 99.2-ib., nr. 51 ; — bossen tussen Overbroek, Sterthoven en de grens met Brasschaat.

Naar een psn. Pelgrims, die o.a. ook bos bezat te Kalmthout en Essen.

1917. PELLENS HOVINGE : ca. 1449-1460, de *pellens hovinge* daer ane (= de smonx hovinge), Anh. 6, 26-Anh. 1, 42 ; — perceel te Bekhoven.

Vgl. : 1460, dat voertyts den erfpacht van desen voers. stuc goets jeghen *peteren pellens* afgecocht was, Anh. 1, 42, Zie ook a. v. Gijs Pellens en Hovinge.

1918. PELLENS KOLK : 1613, eenen beempde geh. den *pellens colck* ... ontr. 1 b., S.P. 19, 212 ; — weiland te Overbroek.

X. PELLENS STEDE : zie Thijs Pellens.

1919. PELSEAARD : 1617, een stuck lants ... geh. den *pelsardt*, S.P. 21, 52 ; 1628-1762, den *pelsaert* ... o. het roosheyblock suyt de pelsestrate, S.P. 22, 190 v°-191-L.L.IV, 40 ; — bouwland bij de Vraag tegen St.-Job-in-'t-Goor.

Zie over -aard Lindemans, *Com. Top.* 1928, 133 vv. *Pels* „kledingstuk” waarvoor de opbrengst van dit perceel gebruikt werd (Schönfeld, *Veldn.*, 145-146)? Zie echter ook *Ruisbroek*, nr. 128, waar (naar De Bo en De Flou XII, 377 ; 722-725 ; XIII, 123) *pels* verwant is met *pilse*, *pulse*, *pols* „moerasplant”, etymologisch behorend bij *poel*, *polder*, wat te Brecht topografisch mogelijk is. Zie ook *Herne*, nr. 796.

1920. PELSESTRAAT : 1523. bijde *pelserstrate*, S.A. 1891, 25 ; 1571-1695, *pelserstraet*, S.A. 1921, 95- S.A. 101, 12 v°-13 ; 1628, *pelsestrate*, S.P. 22, 190 v°-191 ; ca. 1630, de *pelsstrate*, Anh. 11 B, 163 v° ; 1707, de *pelsche straat*, S.A. 48,

45 v°; 1716, *pelsaertstraet*, S.A. 48, 162; — straat bij de Pelsaard onder Goor onder Brecht, maar ook onder St.-Job.

X. PENAKKER : zie Peeakker.

1921. PENSENPOEL : (B 2) 1526-1609, byden *pensepoel*, S.P. 10, 166-167-S.P. 36, 47; 1536-1762, byden *pensenpoel*, S.A. 1895, 8 v°-L.L.IV, 15; 1791, Bet. 48, l. kat.; — op de Plaats bij het Gijsbrechts; doet samen met de Biestkuil dienst als brandkuil.

„Kuil, waarin de afval van het geschacht vee wordt geworpen”, „kuil, waarin afval van alle aard mocht of moest (?) worden gestort”, soms gebruikt voor de „poena praecipitationis” (uitvoerig bij Helsen, *MVN* 1954, 141-147). Vgl. te Brecht : 1633, De gebueren vande plaetse ... worden beschadicht soo met water Jn hunne kelders te comen als oock dat het water opde plaetsse als henne erue blijft staen vuyt dijen dat het selue water vuyten *pensenpoel* door de got liggende voor de gerequireerde huysen synen koers ende loop nyet en kan hebben, alsoo de selue gotte ys verstoppt ende de gerequireerde Jn gebreke sijn van de selue gotte te ruymen, S.A. 70, 26.

1922. PENSENPOELDRIES : 1655-1715, eene dries gen. den *pensepoeldries* gel. inde plaetse, S.P. 28, 32-S.P. 38, 182 v°; 1655, eenen driessche gen. den *pensenpoeldries*, S.P. 29, 146 r°-v^o.

1923. PENSENPUT : ca. 1520-1684, een stee met husen houe ... gel. aenden *penseput* tusschen gysbrechts van haemstel stee z. ende gommaer vens stee den valck n., Anh. 7 A, 2-S.P. 34, 154; — = Pensenpoel.

X. PER- : zie ook Peer-.

1924. PERBLOK : 1623-1630, seker erue gel. aende merrijt gen. het *perblock*, S.A. 94, 81; — perceel te Overbroek. Vgl. Peerakker.

1925. PERK VAN DE ARMEN : 1885, int *Perck van den Armen*, NBKP, nr. 3 ; — niet nader. Mogelijk verband met gronden waarvan de opbrengst de armentafel ten goede kwam.

1926. PETER BOECKAERTS : 1712, noch 85 roeden lants boven op kerckhouen acker gen. het *peeter boeckaerts* regen. den kerckpat ter eenre ende anna pellens ter andere, S.P. 38, 99 v° ; — bouwland onder Kerkhoven.

Psn., naam van een erfgenaam van Joan *Bouckaert*, pastoor te Brecht (1610-1665). Vgl. : 1667, dat wylen heer *Joan Bouckaert* gewesen pastoir alhier deser weirelt is ouerleden van opden 23 Julij vanden Jaere 1665 ende dat de seluen heere ... voor Erffgen. heeft geInstituert Jan Joos ende *peeter anthoni bouckaertssonen*, Jenneken henrick *Bouckaerts* getrouwt met Siluester Aerts vander Meyden Anna Anthoni *Bouckaerts* getrouwt met Meester Jacobus Gerardj notaris ende procureur alhier, S.A. 57, 75 v°.

1927. PETER DECKERS : 1729, een weyde gel. opden leugenbergh gen. *peeter deckers* ... o. de pulmansche straete, S.P. 40, 257.

1928. PETER DE CLERCQ : 1637 (1670), de stede Joos Betten nu *Peeter de clercq*, S.A. 119 ; 1670, *Peeter de clercq stedeken*, S.A. 119 ; 1676, een stuck lants ... gen. het *peeter de clerckx* ... o. de veerlsche straete, S.P. 32, 225 v° ; — hoeve en bouwland te Klein Veerle. Zie ook Joos Betten.

1929. PETER HEUVELKENS : 1601, seker erue ... gen. het *peeter heuvelkens*, S.P. 29, 249 ; 1684, het *peeter heuvelkens*, S.P. 34, 196-A.J. 80, 166 ; — hoeve, bouw- en weiland in de Oudaanstraat te Bekhoven.

1930. PETER HOEF : 1723, eenen acker gen. *peeter hoeff* ... o. de Baen, S.A. 103, 141 v°.

1931. PETER JUTENSHOF : ca. 1467, op eenen hof gheh. *peeter yuetens hof*, O.V.G., 5 ; — perceel te Eindhoven.

1932. PETER KIJENHEIDE : 1566, de groote heye gel. aen *peeter kyen heye*, S.P. 15, 99-101.

Zie Keiven. Psn. Brecht o.a. : 1555, adriaen *kyen*, S.A. 1910, 11 v°.

1933. PETER LAMSSTEDE : 1622, sekere panden ... gen. *peeter lamsstede*, S.P. 21, 146 ; — percelen te Eindhoven.

1934. PETER MERTENSSTEDE : 1620, *peeter mertens stede*, S.P. 21, 94 ; 1667, *peeter marttens*, S.P. 31, 14 v° ; 1670, *peter mertens*, KAA 2 ; 1633-1695, de huijsinge ... gen. *peerken mertens* ... o. den grooten acker ... s. de neerhoeue w. de straete, S.P. 23, 114 v°-S.P. 36, 127 v° ; 1762, het — gel. achter den trogh achter Broeckhoven heyken, KA 216.

1935. PETERS GOED : 1541, op een stuck goets geh. *den peeters goet*, S.A. 1899, 7 v° ; — perceel land en heide onder Eindhoven.

1936. PETERSHEIBLOK : 1571-1581, 1 b. lants gen. *peeters heijblock* ... w. de gebuerstraete, S.P. 17, 36 v°-37-S.P. 17, 90 r°-v^o ; — perceel te Eindhoven.

1937. PETERSHOF : A) 1440, een stuc goets geh. den *petershof* ... aende dweersstrate, Anh. 3 B, 23 ; 1470-1476, omtr. j b. goets ... den — ... de meerrytstrate west, Anh. 2, 89 v°-Anh. 2, 79 ; 1473-1566, den *peetershof*, An., 13-S.P. 15, 66-67 ; 1565, den *peetershoff*, S.P. 17, 66 v°-67 ; — perceel te Overbroek.

B) 1458-1566, den *petershof*, Anh. 2, 41-S.A. 1920, 6 ; — perceel te Kloot (Oostbrecht).

C) 1626, van een blok ... gen. den *Peetershoff*, Anh. 11, 2 v°; 1638, den *peetershoeff*, Anh. 11, 2 v°; 1884, Bouwland aan de baan gen. *Peetershoff*, NBKP, nr. 30; — onder Eindhoven.

Psn. Of verband met de fundatie van St.-Peter? Vgl. 1547 (Cop.), *sinte peeters outaer* te Brecht, Feoh, 173.

1938. PETERSELIEAKKER : 1692, den *peterseliacker*, S.P. 36, 56; — niet nader.

Het bekende kruid. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a. v.; Helsen, *Antw. Pln.*, 28.

1939. PIEPENHOL : *pi.penol* (B 5) z.j., *Piepenhol*, Kl. S. M. art. 1588; 1887, een stedeken bijgen. den *Piepenolle* gel. bij de Miksch baan ter streek Lakvenheide, NBKP, nr. 39; 1887, aan den *Pipenol*, NBKP, nr. 49; 1956, V.; — huis met land en weiland bij de Mikse Baan.

Volkshumoristische benaming voor zeer afgelegen huisje, verborgen in de bossen.

1940. PIERRELAAN : (C 5-6) 1956, V.; z.j., V.V.V. C 7; — tussen Vriendschapslaan en Andrélaan.

1941. PINKELHOEK : 1559-1637, 2 lps. lants geh. den *pinckelhoeck*, Anh. 5, 54-Bet. 3228; — hoek te Broekhoven.

Pinkel „kleine vinger, pink” (Corn. Vervl., a. v.); er is ook een ww. *pinkelen*, frekwentatief van *pinken*, met bet. „pinkogen, schitteren” en een ww. *pinkelen* van een andere oorsprong met bet. „afdingen” (Schuermans, 480-481; Vercoullie, *Et. Wn.*, 263-264); westf. *pingel* bet. o.a. „klein voorwerp” (F.-V. W., a. v. pinkelen; vgl. aldaar ook pink I en pinken). Te Brecht mogelijk „klein stuk land” of „land waarover een geschil bestond, waarover ‘gepingeld’ werd” of wegens ligging te Broekhoven misschien identiek met Kwinkstoel. Zie over Hoek a. v. Bekhoven in de Hoek.

1942. PISPOT : *pispot* (C 5) 1709, een paert in de heyden aenden *pispot* met het paert in de heyde achter de meirteltiens, S.P. 38, 46 v° ; 1956, V. ; — ven benoorden de Mikse Baan.

1948. PLAATS : (B 2) 1440-1793, aende *plaetse*, Anh. 3 B, pass.-S.P. 45, 216 ; 1471, inde *platse*, Anh. 30, 31 ; ca. 1520, vanden ghebueren der *plaetsen* wegen beginnende aende kerckmuere, Anh. 7 A, 3 ; 1575-1682, aende *plaetsse*, S.A. nr. 8, V-J.B. ; 1626-1726, inde *pletse*, Anh. 11, 22 v°-23-A.J. 83, 275 v° ; 1626, *plotsse*, S.A. 50, C, 18 ; 1694, de *plotse*, S.P. 36, 94 ; 1695, *plots*, A.J. 82, 28 v°-29-S.A. 118 ; 1743-1797, de *plaets*, S.P. 40, 598-Bapt. ; z.j., *Grand' Place*, Mil. 1.5000 ; — ook Dorpsplaats en Gemeenteplaats.

Dorpsplein tussen kerk en Kwaadmechelen, met het Gemeentehuis, het Postkantoor en de volgende huizen : Spiegel, Vier Heemskinderen, Zwijn of Varken, Rode Leeuw, Schaakbord, Dambord, St.-Jakob, De Kroon, St.-Huibrecht, Valk, Ekster, Mezenkist, Homborgenton, Hert, Zwaan. Mnl. *plaetse*, *plaetche* „plein, dorpsplein”. Vgl. o.a. *Noorderwijk*, nr. 924, Zie ook *Oudh. K.* 1911, 32.

1944. PLAATSAARDSGOEDEN : 1618 (1639) (1668), *plaetsaerts goeden* ... der heeren straete o., S.A. 124, Extr. Cijnsb. Baill. ; — percelen te Houthoven.

1945. PLAATSBRUG : 1843, T.

1946. PLAATSGOOT : 1843, T.

1947. PLEKBOS : 1626, een stuck landts gen. het *plekbosch* in Ouerbroeckacker a.d.z. des Abts van Tongerlo goet ende de andere sijde des blindeneren goet, Anh. 11, 22 v° ; — bouwland te Overbroek.

Plek „stuk lands van zekere uitgestrektheid” (zie *Noorderwijk*, nr. 936 ; Corn. Vervl. ; Helsen, *Antw. Pln.*, 25 ; Goossenaerts,

Landb., 588-589). Schönfeld (*Veldn.*, 20, 71) vermeldt *plak* als synoniem van *plagge*, *schadde*. Hebben we te Brecht een bos bij de (een) „plek”? Of ontstaan uit *bleckbos* bij *blekken* „hout (vooral eikehout) van zijn schors ontdoen, om die aan leerlooiers te verkopen” (Goossenaerts, *Landb.*, 101-102)?

1948. PLETTAARDSHOEVE : 1359, van *pletaerds hoeue*, Comm. Br., 33 v°.

1949. PLETSHEIVELDEN : 1692, den achtersten winter-nest gel. neffens de *pletsheijuelden*, S.P. 36, 55; 1724, de *plets hoeijvelden*, S.A. 103, 172; — percelen boven Overbroek.

Plets, onduidelijk. Verband met mnl. *plet* „stuk, lap, brok” (*Mnl. Hwb.*, 468; Schuermans, a. v. *plets*) blijkt niet, evenmin als met mnl. *pletse* „pens van geslachte dieren” (*Mnl. Hwb.*, 468) of met dial. vervorming van *plaats*. Bach (II, § 397) vermeldt *Pletz* naast *Lappen*, *Klot*, „die alle kleinere Feldstücke bezeichnen”.

1950. PLOEG : 1667-1770, achter de hoeue gen. de *ploegh*, S.P. 30, 63-S.A. 117; 1670, de *ploughe*, S.P. 31, 164; 1674, *ploeghe*, S.P. 32, 124; 1684, de *ploech*, S.P. 34, 171 v°; 1890, de *Ploeg*, Harou, 236; — huis, brouwhuis en herberg tegen de Venusstraat bij het Laar.

Vgl. Helsen, *Toponymica V* (1934), 25.

1951. PLOEGSDIJK : 1843, chemin de Sterrenhoven à Brecht, Sterrenhovenpsad, —, T. 27.

1952. PLUIMENBERG : *plœ.membz-ræX* (D 3) 1956, V.; — perceel in het noorden van Overbroek.

„Hoger gelegen perceel” (?) in de nabijheid van het Pluimenbosje.

1953. PLUIMENBOSJE : *plœ.membœskæ* (D 2) 1843, *Pluy-men Boschken*, B.19; 1885, boven 't *Pluymenbosch*, NBKP,

nr. 95 ; 1884, *Pluimenboschje*, BNKP, nr. 6 ; 1887, boven Scheepersdyk achter 't *Pluymenboschke*, NBKP, nr. 1 ; 1956, V. ; — in het noorden boven Overbroek.

Naar een psn. Pluym? Of verband met „pluimgras”, *agrostis spica venti*, Windhalm (Goossenaerts, *Landb.*, a. v.)? Vgl. *Opwijk*, a. v. Pluimsborg, -bosch, -hof, -weide. Echter met -s in tegenstelling tot -en te Brecht, of gen. -s tegenover mv.

1954. POELBLOKKEN : A) ca. 1400, *tpoel bloocskén*, Anh. 32, 7 v° ; ca. 1449, 0,5 vts. lants geh. dat *polbloexken*, Anh. 6, 21 ; 1469, dat *polbloexkijn*, Anh. 1, 66 ; 1543 (1598), *polbloexken*, Anh. 4, 25-28 v° ; — bouwland te Overbroek. Ws. oorsprong van B).

B) (C 4) 1577-1642, twee weykens ... gen. de *poelbloecken*, S.P. 17, 78-S.P. 27, 46 ; 1609, de *poelbloeken*, S.P. 20, 147 ; 1632, den *pollenblock*, S.P. 23, 89 ; 1632, een stuck saeylants ... daerop een stede plachte staen mette plantagie vande heesters totte *polleblocke* toe gen. den perenboom nu ter tijt gen. den lamshoff w. aende merrijt, S.P. 23, 92 v° ; 1635-1642, doer de *poelbloeken*, S.P. 25, 59-S.P. 26, 36 ; 1641, de *poolbloecken*, S.P. 26, 29 ; 1641, de *poolbloeken*, S.P. 27, 35 ; 1768, de *polbloeken*, RB 59, 76 ; 1772, het *polblock*, S.P. 43, 565 ; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt.

Uitbreiding van A). *Poel* „moeras”.

1955. POLDER : A) 1713-1766, een block lants gen. den *polder* ... a.d.s. de capelle van sinte lenaerts erfve ten tweeden aende straete, S.P. 38, 142 v°-S.P. 43, 217 ; — bouwland te St.-Lenaarts.

B) 1795, een parcheel heyde nu ten deelen weyde gen. de *polder*, S.P. 46, 502 ; — perceel te St.-Antonius.

C) (C 7) z.j., Kl. S. K. art. 3171 ; 1843, T. 65 ; — bouwland bij St.-Job-in-'t-Goor. Zie ook F).

D) 1884, NBKP, nr. 3 ; — bouwland te Eindhoven.

E) 1706-1714, van het *polderken* ... tegens ouer de romsteeck daer de stronckelijcken hebben gestaen lanckxheenen de graghten van het hoff (= starnborg), S.A. 48, 22 v°-23 v°-S.P. 38, 164 ; — bouwland te Sterthoven.

F) 1675, eenen acker ... gen. den *cleijnen polder* ... de vroente van brecht w. het heijstraetken loopende tusschen sint job int goir vs. ende brecht, S.P. 32, 143 v° ; — perceel bij St.-Job. Zie ook C).

De excerpten zijn te jong voor *polder* „ingedijkt land” (Moerman, *Ndl. Pln.*, a. v.) ; veeleer „laag gelegen, vochtig land” (vgl. *Noorderwijk*, nr. 945). Zie over *polder* als benaming van een stuk land, Goossenaerts, *Landb.*, a. v. 2 ; *Oudenburg*, nrs. 653-654.

1956. POLDERDREEF : z.j., V.V.V. D 8 ; — tussen Poppelaarstraat en St.-Jobsbaan.

1957. PONT : 1388 (1615) inden iersten beginnen de paelsteden ofte palen opten *pont* ter haluer borchstraten van daer voirts opten steenpael ... ende van daer voort op stalboom ende van stalboom opten engelbootschen houel ende vanden engelbootschen houel void aen op halre voirt ter haluer voirt ende van halre voirt opten pael aen houterlehoeck vanden pael van houterlehoeck opten galchboom achter veerle vanden galchboom vervolgende van putte tot putte ter haluer heyden tot vier putten toe gelyck dat tusschen de heeren van brecht ende den abdt van sinte bernaerts cortelingen geput ende geteekent is om daer paelen te setten ende vanden lesten put die staet bouen opte heyde byden lierschen wech van daer voirt opten rinckvenschen houel ende weder beginnende aen dat eynde van rinckvenne w. ten *ponts* toe, S.P. 19, 280 r°-v^o ; 1457 (Cop. 16de eeuw), opte herstrate by *ponts* staende ende alsoo voert nedergaende totten westeijnde van Rinc-

venne, S. Bern. nr. 328, Cart. A.-D, Nigr. A.37 ; 1457 (1673), dat de selue limietscheydinge haer begin is nemende van dat eijcxken bij *ponts* welck *ponts* is eenen ronden paelput staende opde heirstraete bij oft ontrent den hoeck van het ackerblock van de galghhoeue (= Zoersel), Bet. 1, l. st. ; 1666 (1752), tot op *Ponts-put* scheydende Westmal, Zoersel, Halle ende Brecht, S. Bern. nr. 343, 75 ; ib., aen *Ponts-put* daer Halle, Zoersel, Westmalle ende Brecht op scheyden, 90 ; ca. 1673, vanden Rinckvenschen heuel naer de *Ponts* vant Santvenne door den Lierschen wech, Bet. 7, nr. 18 ; 1673 (?), de selue limietscheydinge (= brecht-westmal) haer begin is nemende van dat dijcxken bij *ponts* welck *ponts* steenen vanden paelput staende opde heirstraete bij oft ontrent den hoeck van het ackerblock vande galghoheue (= Zoersel), W.A.E., 6 ; — paal bij de zuidoosthoek van het gehucht Sint-Antonius.

J. Bus, De tienden van Halle en het pastoreel inkomen. *Bijdr.* 1953, 13-14. Mnl. *pont(e)*, *poent*, *punt* „de juiste plaats” i. c. de bedoelde grenspaal van de limietscheiding.

1958. POORTAKKER : (D 3) 1569-1755, den *poortacker*, KA 9-S.P. 41, 379 ; 1604, den *poirtacker*, l. st., Halleke Brecht ; 1613, den *portacker*, S.P. 20, 125 v° ; 1783, den *pootacker*, S.P. 44, 594 ; 1784, den *potacker*, KA 182 ; — bouwland te Overbroek in de Overbroekse Straat ten zuiden van de hoeve de Sprinkhaan.

Poortakker „akker bij poort of veken gelegen” (zie : Helsen, *Antw. Pln.*, 22, 46-47).

1959. POORTHOF : 1660, inden *poorthoff*, S.P. 29, 243 v° ; — perceel te Overbroek bij de Stede van den Vekene.

X. POOTAKKER : zie Poortakker.

1960. POPPELAARSTRAAT : z.j., V.V.V. D 8 ; — tussen Polderdreef en Dekheidelaan.

1961. POPPENAKKER : 1663, eenen acker gel. inden molenacker gen. den *poppenacker*, S.P. 30, 91 v° ; 1673, een stuck landts ... gen. den — gel. alhier aent camerken, S.P. 32, 65 v° ; — perceel te Bekhoven.

Vgl. Papenhoeve = Poppenhoeve.

1962. POPULIER : A) (C 7) 1536-1656, opten *poppeleer*, S.A. 1895, 5-S.P. 29, 114 ; 1888, NBKP, nr. 52 ; 1571, omtrent den *poppeleere*, S.A. 1921, 95 ; 1609-1890, den *poppelaer*, S.P. 19, 88-Harou, 230 ; 1695, inden acker gen. den *Poppellier*, S.A. 122 ; 1707, den *poppeleir* reg. o. het Rinckvenne, S.A. 48, 47 v° ; 1762, inden *popelier*, L.L.IV, 36 v° ; 1762, inden *poppeleir*, L.L.V, 43 v° ; z.j., Den *Poppelaer*, Kl. S. K. art. 1904-T. 67 ; — bouwland in de zuidwesthoek van de heerlijkheid bij St.-Job.

B) 1716-1782, seecker stucxken lant gel. onder de heere-lyckheyt van brecht ... gen. den *achtersten poppeleir* o. den molenwech ... n. de pelsaertstraat, S.A. 48, 162-S.P. 44, 478 ; — deel van A).

Naar een boom aldaar. Vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203-236.

X. POTAKKER : zie Poortakker.

1963. POTHOEK : potuk (G 3) 1520-1797, inden *pothoeck*, S.A. 1, 76-Bapt. ; 1843-1956, Chemin de la Houtstraat à St.-Léonard, *Pothoeck*, B.31-V. ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 6 E ; — aanvankelijk hofstede achter het koor van de St.-Lenaatskerk, vervolgens bouwland, later buurt en straat tussen de Kerkstraat en de Houtstraat.

Zie ook Hoek B). *Pot*, mogelijk waternaam, synoniem met kolk, plas, gat, kreek (Schönfeld, *Watern.*, 225-226 ; Prims-Verbeeck, *Antw. Straatnamenboek*, 261, vermoedt psn.).

1964. POTHOEKSPAD : 1843, sentier du hameau de Pot hoek au chemin dit : Houtstraet : —, T. 31.

1965. POTTERIJ : *pa·traï* (F 3) 1626 (1714) de *poterije*, Anh. 11 B, 27 ; 1680-1762, sekere huysinge oft *potterije* metten hoff daer aene gel. ende soo die by Thomas potbacker is gebruyckt geweest ... opt laer, S.A. 132, E.-L.L.V, 20 v° ; 1764-1956, sekere huysinge met het landt weijde viscuylen ende plantagien daer aen annex gemijne-lijk gen. wordende de —, S.P. 43, 133-V. ; — huis van de potbakker op het Laar ; later perceel naast de Vinkendries bezijden de Waterhoef.

Vgl. Tichelrij. 1769, opt laer tegens de *oude potbackerije*, S.P. 43, 407 ; 1626, Huijbrechts franssen *potbacker* van eruen daer zijn huijsingen op staen gel. aent laer, Anh. 11 B, 27.

1966. PRIEEL : 16 brum. a^o 5 (1797), *Prieel*, D.N., n° 12, 26 v° ; — perceel te St.- Lenaarts.

Mnl. *prideel*, Fr. *pridel*, Lat. *pratellum* „grasveld, kleine weide, loofhutje in een tuin”. Vgl. *Asse*, nr. 726 ; Lindemans, *Top. Versch. II*, 112. Het tamelijk recente excerpt pleit in Brecht voor de bet. „loofhutje”.

1967. PRIEMEN : 1712-1767, in een heyvelt gel. omtr. de *priemen*, S.P. 38, 92-Bet. 48, l. kat. ; 1780, in de *primen*, Bet. 48, l. kat. ; — perceel bij de Weehagen.

Priem „onkruid”. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 57. Mogelijk psn.? Vgl. *Drogenbosch*, nr. 129.

1968. PRINSENAKKER : 1722, een block landts gen. den *princen acker*, S.A. 103, 128 ; — bouwland te Overbroek.

Psn. Vgl. te Brecht o.a. : 1570, hubrecht de *prinche*, Feoh, 92 v° ; 1594, henrick van Riele alias *prince*, S.A. 49, 5 v°-6.

1969. PRINSSTRAAT : 1972, Gem. pl. St.-Len. 6 D ; — weg tussen Hoogstratenbaan en Dijkstraat.

1970. PROCESSIEWEG : *pərˌsɛsɪwɛχ* A) (G 3 1843, chemin de la Hoogstraetsche baen à l'Eglise de St-Léonard, —, T. 30 ; 1956, V. ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 6 D ; — weg te St.-Lenaarts, parallel met de Dorpsstraat.

B) (I 7-J 7) z.j.-1956, Kl. S. I. art. 1676-V. ; z.j., V.V.V. B 8 ; — te St.-Antonius.

1971. PROCHIAENSSTEDE : 1456, Anh. 1, 33 v° ; — = Pastorie.

1972. PROPPENLAND : 1773, een stuck lands met eenen driesch daer aengel. gen. het *proppenland*, S.P. 43, 658 ; wsl. nr. 1973.

1973. PROPPESAKKER : *prɔpɛzakər* (C 3) 1709-1956, een stuck lants gen. *proppes acker*, S.A. 52, 100-V. ; — bouwland in de Overbroekse Straat bij de Bart.

1974. PUIENPLAS : 1610-1708, den *puijenplas* o. sheerestrategie, S.P. 20, 87-S.P. 38, 20 ; 1646, weyde gen. den *puienplas*, S.P. 26, 68 v°-S.P. 27, 78 v°.

Puien bij *pui(d)* „kikvors”. Vgl. Puyenbroek (Schönfeld, *Veldn.*, 148).

1975. PUL(HOF VAN) : 1522, *hof van pulle*, S.A. 1918, 48 ; 1678, cornelii vander noot ... in praetorio dicto *pul* quod beneficiario jure possedebat ab hoochstratano dynasta, Le Roy, 349 vlg. ; 1703, het *laethoff van pul*, S.P. 37, 88 v°-90 ; — = Hof van der Noot of Verbrand Hof.

Vgl. o.a. te Brecht : 1359, neffens godeu(er)ts goede van *pulle*, Comm. Br., 32 v°. J. Michielsen (*Ons Volksleven* XII [1900], 161-164) beweert dat de familie Van pul al in 1310 het Hof te Brecht bezat en dat ca. 1470 het hof bij koop overging op Cornelis van der

Noot, die gehuwd was met Catharina Draeckx en te Brecht stierf in 1503 (vgl. Prims, *KVAVM* [1929], 599-636). *Pul*, *pulre*, *pol*, *polre* „moeras” (Carnoy, *Origines*, 556, a. v. Pulderbosch en Pulle; *Asse*, nr. 732). Mansion (*Bestandd.*, 130) vermeldt bij *pul*- „onzekere bet.”. Schönfeld (*Veldn.*, 121) zet Overijsels *Poelakker* naast Gronings *Pulvenne* en Fries *Poelstik* en *Poelfinne*; in zijn *Watern.* (207) vermoedt dezelfde auteur *Purmer* uit *Pulmeri* en ziet in het eerste lid *poel*. Vgl. Smith, *Elements*, a. v. pull.

Als eerste variant van de geslachtsnaam *Van Pulle* treedt de formatie op *-man*, nl. *Pulman* op (vgl. Van Gorp, *MVN* 1951, 103-106) : ca. 1400, jan *pulman*, Anh. 32, 5. Als tweede variant, *Puls* : ca. 1450, Joos *puls*, Wern. 25. Als derde variant het dim. *Pullekens* : 1427, Godovert *Pullekens*, Berd. 116 (*Antw. Arch.* XXVIII, 15-16). *Polmans* eveneens mogelijke variant van *pulman*, hoewel verwarring met *Van de Poel* niet uitgesloten. Zie voorts *Pullekens*-, *Pulmans*-.

1976. PULLEKENS : 1402, achter *pullekens*, Anh. 32, 18; — perceel onder Kerkhoven bij de Koudenbergsehof. Vgl. Pul.

1977. PULLEKENSBEEMD : ca. 1449, godeuert *pullekens beemt*, Anh. 6, 26 v°; — weiland in de Weehagen. Vgl. Pul.

1978. PULLEKENSHOF : 1553, 1 b. lants gel. jn s. lenaerts acker geh. *pullekens hof*, S.A. 1909, 2 v°.

1979. PULMAN : 1633, een stuck beempt gen. den *pulman*, A.J. 70, 18 v°; — weiland te Jukschot.

1980. PULMANS : (F 3) 1667-1672, seekre weijsde oft driesch gen. *pulmans* wesende de vorste weijsde gel. alh. opden leugenberch, S.P. 30, 363-S.P. 32, 27 v°; — weiland bij de Pulmansstraat.

1981. PULMANSBOSSEN : 1670-1681, de *pulmansbosschen*, S.P. 31, 168 v°-S.P. 34, 43; — schaarbossen achter de Pulmansweide of Pulmans op de Leugenberg.

1982. PULMANDRIESEN : 1672, twee besondere koijweijden gel. alh. opden leugenberch ... *pulmandriessen*, S.P. 32, 25 v°; — = Pulmans en Pulmansweide.

1983. PULMANSSTRAAT : *palmā:struut* (F 3) 1645-1707, inde *pulmansstraete*, S.P. 25, 203 v°-S.A. 48, 33; 1688-1747, *pulmansche straete*, S.P. 35, 18 v°-S.P. 40, 642-643; 1724, *pulmanse straete*, S.A. 103, 157; 1750, *pulmansse straet*, A.J. 84, 201; 1756-1782, inde *pullemansche straet*, S.P. 41, 417-S.P. 44, 514; 1793-z.j., *pullemansstraete*, S.P. 45, 196-Kl. S. D. art. 1458; 1841, *Poetmansche straet* (sic), weg van Brecht naer Menckbroek (sic; = Hengstbroek), Popp; 1883, *Poelmansche straet*, W.4; 1947-1956, *Pullemanstraat*, N.-V.; z.j., V.V.V. F 5; — weg van de Leugenberg naar de St.-Lenaartsbaan of Weg van St.-Lenaarts naar Loenhout, ook Hengstbroekweg genoemd (van Broekhovenstraat naar Luikstraat).

1984. PULMANSWEIDE : 1659-1681, *Pulmans weijde* gel. opden Leugenbergh, S.A. 56, 264 v°-S.P. 34, 43; 1668, *pulmansweijcken*, S.P. 31, 41 v°; — = Pulmans en Pulmandriessen.

1985. PUNT : 1888, in de *Punt* tegen de Hees, NBKP, nr. 50.

Ws. „scherpe hoek”. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 30, 93; Moerman, *Ndl. Pln.*, 185. Ook huidige naam Punt onder Geel en Tessenderlo.

1986. PUTAKKER : (D 3) 1402-1762, op 0,5 vierendeel tsaeyen lands ... geh. den *putacker*, Anh. 32, 3-L.L.IV, 34 v°; 1545, den *putackere*, S.A. 118; 1664-1676, seker 0,5 b. lants ... achter den ackerwintmolen ... gen. den *puttenacker*, S.P. 30, 243 v°-S.A. 53, 274 v°; — bouwland te Bekhoven.

Put „put, poel, plas, kuil”, ook als grensaanduiding (Helsen, *MVN* 1955, 42; Goossenaerts, *Landb.*, 604-605).

1987. PUTKUIPSBLOK : ca. 1449, *putkuuyps bloc*, Anh. 6, 43 v°; 1543 (1598), *putcuuypsblock*, Anh. 4, 32 v°; — perceel te Veerle. Vgl. o.a. 1359, Jan margrieten zone va(n) *putcupe*, Comm. Br., 35 v°.

1988. PUTVEN : *pytfen* (D 6)z.j.-1956, Kl. S. K. art.97-V.; — thans bouw- en weiland tussen het Kanaal en de Vraag.

1989. RAAM : (D 3) 1440-1565, den schoot ende den *ramen* v b., Anh. 3 B, 3 v°-S.A. 1919, 28 v°; ca. 1470, een heibloc geh. die *rame*, Anh. 9, 27; 1473-1730, in prato quodam dicto de — juxta de vonder, An., 34 v°-S.A. 115; 1619-1716, de *raeme*, S.P. 21, 66 v°-S.A. 110; 1686-1781, den *raem*, S.P. 34, 217 v°-S.P. 44, 409; — bouwland en weiland te Bekhoven omtrent Leiskensbeemd bij de Schaapsdijk.

Vgl. als appellatief : 1533, binne(n) betchoue(n) aen (Jan) vorselmans *Rame*, Bet. 179, 164. Helsen (*Antw. Pln.*, 20) vermeldt „*raam*” bij „specifieke grensbenamingen”. Te Brecht lag de *raam* naast de schoot. Moerman (*Ndl. Pln.*, 186) noemt *raam* „waternaam met onzekere bet.”. Dat we zouden te doen hebben met een „terrein waar droogramen stonden” (*Mnl. Hwb.*, 483) blijkt te Brecht niet. Hier ws. „omheining”.

1990. RAAPAKKERS : z.j., *Rapeakkers* (?), Kl. S. I. art. 2261; — perceel te Sint-Antonius.

Raap „bekende veldvrucht”. Vgl. Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203-236; Goossenaerts, *Landb.*, s. Raap, Raapakker, Raaphof, Raapland.

1991. RAAPHOF : A) 1451-ca. 1520, de *raephof*, Anh. 2, 17-Anh. 7 A, 6 v°; ca. 1470-1626, *raephoff*, Anh. 9, 19-

Anh. 11, 62 v°; 1613, op drij houen daeraff de twee lant ende dander driesch sijn geh. de *raephouen* tsamen ontr. anderhalf bunder, S.P. 19, 212; — bouwland en weiland te Overbroek.

B) 1559, den *raephof* ... omtr. 5 vierendeel b., Anh. 5, 2; — perceel bij de Faconshoeve te Houthoven.

C) 1626, van eenen Jnslage ... den *raephof*, Anh. 11 B, 46; — perceel te Oostbrecht.

1992. RAAPVELD : 1668, het stuck gen. het *raepveldeken*, S.A. 134, 1. st.; 1712-1775, het *raepvelt*, S.P. 38, 96-S.P. 43, 767; — perceel in de Klootse Straat.

1993. RABBAUT : 1557-1612, lants geh. den *rabbaut*, S.P. 12, 27-S.P. 19, 181; 1567, den *rabault*, S.P. 15, 177; 1575-1619, stuck eruen geh. den *Rabaut* gel. toistbrecht, S.P. 17, 70 r°-v^o-Halleke, 1. st.; 1611-1660, den *raubaut*, A.J. 66, 46 v°-S.A. 56, 280; 1660, den *rabauwt*, S.P. 30, 128; 1661, den *Raubauwt*, S.A. 47, 118; — bouwland te Kloot en tevens te Bekhoven.

Ws. psn. (zie volgend lemma). „Appelboom” (te Brecht o.a. : 1524, eenen appelboom den *Rabbauboom* teynden den wermoeshoff, S.A. 1891, 45) minder ws. Zie over de psn. *Rabbout* en over de appelnaam Lindemans, *Vl. Psn.*, 183; Goossenaerts, *Landb.*, a. v. Rabauw.

1994. RABBAUTSAKKER : 1612, den *Raubbautsacker*, A.J. 90, 174; — bouwland bij Tremel.

Vgl. psn. : 1402, *Rabbods*, Anh. 32, 1 v°; 1402, ian *rabods*, Anh. 32, 1 v°.

1995. RAMERHEIDE : z.j., Kl. S. D. art. 1568; — perceel te St.-Lenaarts.

1996. RAPENDE GREEP : 1571, een stuck lants gen. den vorsten doorenacker ... n. het bos gen. *rapende greep*, S.P. 41, 109 ; — bij Overbroek.

Mogelijk wijst de tautologische formatie erop, dat er in het bos vrij gesprokkeld mocht worden.

1997. RASP : 16 Brum. a^o 5 (1797), le bois de *Raspe*, D.N., n° 9, 9 v°.

„Laagstammig hout, rijshout” (vgl. Schuermans).

1998. RATELVELD : 1712, eene weijde gen. het *raetelvelt*, S.P. 38, 93 v°-94 ; 1784, een schoon eijcken schaerbosch gen. *ratelveld* ... n. den kerreweg, S.P. 45, 39 ; — weiland en schaarbos op Kerkhovenakker.

Ratel „lectorolophus, ratelaar, een onkruid dat vooral in de roge voorkomt” (Goossenaerts, *Landb.*, 611).

1999. RAUWEIJNSAKKER : 1704, een stuck lants gen. den *rauweijnsacker* ... n. den cromacker, S.P. 37, 109-111 v° ; — bouwland op Bekhovenakker. Ws. psn.

2000. RAVENAKKER : 1675-1773, den *rauenacker*, S.P. 32, 160-S.P. 43, 633 ; — onder Kloot.

Raven, raaf, de vogel? Vgl. Carnoy, *Feestb. V. d. Wijer*, 49 ; Goossenaerts, *Landb.*, 606. Vgl. Raventuin.

2001. RAVENTUIN : A) (H 3) 1523-1567, alsulck lantblock ... geh. den *raeftuyn* ... aende damstrate ... n. tvenblock ... s. den wyden hof, S.P. 10, 14 v°-15-S.P. 15, 125-126 ; 1564, den *raeffthuyn*, S.P. o, 55-56 ; 1618-1620 (1639-1668), danielsvenne oft *Raeffthuyn*, Bet. 3220, 46-S.A. 124, Extr. Cijnsb. Baill. ; 1628-1725, den *rauenthuijn*, S.P. 22, 216-S.A. 103, 197 ; 1662-1786, stuck saeijlants ... gen. den *rauentuijn*, S.P. 30, 120 v°-KA 182 ; 1674-1675, het *Rauen-*

tuintken, A.J. 99, 65 v°-S.P. 32, 140 v°-141; 1767-1834, den *raeventuijn*, S.P. 43, 319-Kad. S. D. 1; z.j.-1887, *Raventuin*, Kl. S. D. art. 560-NBKP, nr. 1; 1843, *Ravens-tuyn*, T. 15; 1883, *Raeven Tuin*, W. 4; — bouwland te Houthoven (Oostbrecht). Zie ook Danieelsvenne.

B) 1670, seker bosken ... gen. den *cleijnen raenthuijn*, S.A. 51, 215; — deel van A).

Het oudste excerpt wijst mogelijk op een variant van *raechtuijn* „raaptuin of raapblok” (Lindemans, *MVN* 1954, 79-80) en niet op mnl. *ravene*, *raven*, *rave*, „raaf”. Hier is dan het tussenstadium in de ontwikkeling -pt- > -ft- > -cht- bewaard. Vgl. ook O. Leys, *De wisseling f-ch ...*, *MVN* 1960, 125 vv.

2002. RAYMOND DELBEKESTRAAT : (I 5-6) z.j.-1956, Kad. S.I. 1-V.; z.j., V.V.V. A 7; — straat te Sint-Antonius; = Waterstraat (grens Schilde en Brecht).

2003. REEBOKSTRAAT : z.j., V.V.V. C 8; — zijweg van de Dennenlaan.

2004. REEP : 1745, eenen dries ... gen. den *langen reep* comende tegens beuckeleirs acker, S.P. 40, 626; — weiland te Sterthoven.

Reep „een strook” (Goossenaerts, *Landb.*, 613.5; Schönfeld, *Veldn.*, 92; Helsen, *Antw. Pln.*, 24).

2005. REEP VAN DE ARMEN : 1885, in den *Reep van den Armen*, NBKP, nr. 3; blijkbaar van de Armentafel.

2006. REEPKENS : 1640-1712, twee boskens gen. de *reepkens gecomen* van de stede gen. den hootsweer tot veerle, S.P. 23, 233 v°-S.P. 38, 97 v°-98; — schaarbos en heide te Veerle bij de Schrammestraat.